

นิตินสารสาธก

ของ

พระยาตรีสุนทรโวหาร (น้อย ธารยางกูร)

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ

นางมารศรี ปุณณะกิตติ

(มารศรี ชลานุเคราะห์)

ณ เมรุ วัดประยูรวงศ์วาฬ

วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๓

คำนำ

เนื่องในงานฌาปนกิจศพ นางมาร์ศรี ปุณณะภิกคิ กำหนดงาน
วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๐๓ ณ เมรุวัดประยวงศาวาส จังหวัดชลบุรี
นางวาอากาศศรี จำดอง ปุณณะภิกคิ ผู้เป็นสามีได้มาแจ้งแก่เจ้าหน้าที่แผนก
ค้นคว้า กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร ว่า มีความประสงค์
จะจัดพิมพ์หนังสือเรื่อง "นิตสารสาชก" นิพนธ์ของพระยาศรีสุนทร ใจหาร
(น้อย อาจารย์ยางกูร) แจกเป็นพระรดกแก่ผู้ไปร่วมงาน กรมศิลปากร
มีความยินยอมอนุญาตให้จัดพิมพ์แจกจ่ายได้ตามความประสงค์

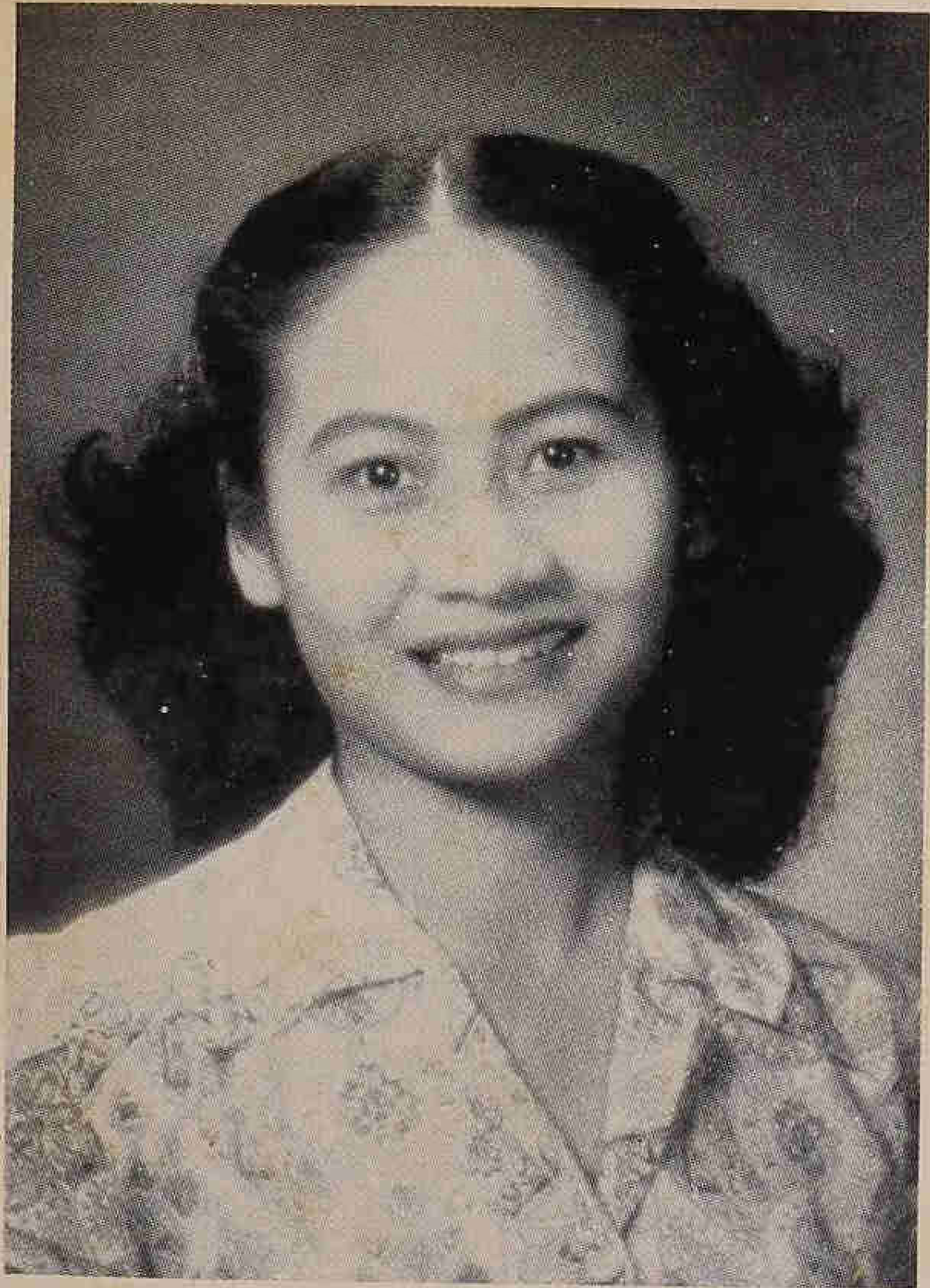
หนังสือเรื่อง "นิตสารสาชก" นี้ มี ๒ เล่มด้วยกัน เล่มที่ ๓ เป็น
หนังสืออ่านเทียบแบบสอนตั้งแต่มุดบทไป พระยาศรีสุนทร ใจหาร (น้อย
อาจารย์ยางกูร) ได้แต่งทุกเล่ม ๆ ถวายไว้ให้ใช้ในโรงเรียนหลวง ส่วน
เล่ม ๒ นั้นปรากฏในโคลงฉันท์เล่มว่า หม่อมราชวงศ์หนูเป็นผู้แต่งทุกเล่ม ๆ
ถวาย เป็นหนังสือที่นับว่าคือเนื่องกับสมุดบทบรรพกิจ ฯลฯ ซึ่งเป็นแบบ
เรียนยุคแรกได้ หนังสือสมุดบทบรรพกิจและหนังสือเรื่องอื่น ๆ ของพระยาศรี
สุนทร ใจหารนั้น ได้มีผู้พิมพ์แจกในงานต่าง ๆ มากมายแล้ว ส่วนเรื่อง
นิตสารสาชกนั้นหลังจากพิมพ์ครั้งที่หนึ่งเมื่อ จ.ศ. ๑๒๓๕ (พ.ศ. ๒๔๓๖) แล้ว
ยังไม่เคยตีพิมพ์เป็นเล่มอีกเลย เมื่อนางวาอากาศศรี จำดอง ปุณณะภิกคิ
มาขอพิมพ์แจกในงานฌาปนกิจศพนางมาร์ศรี ผู้ภรรยาครองน จึงนับว่านอก
จากจะเผยแพร่วิทยาทานแล้วยังจะได้เผยแพร่นิพนธ์ของพระยาศรีสุนทร ใจหาร
ผู้มีส่วนปฏิวัติการศึกษาให้เข้าสู่ระเบียบแบบแผนอีกด้วย ในการจัด

พิมพ์ครั้งที่ ๕๕ ได้รักษาคณะกรรมการนี้ไว้ตามฉบับเดิมที่โรงพิมพ์ดวงเคยต์
พิมพ์มาแล้ว เพื่อให้เป็นข้อเปรียบเทียบการเขียนการใช้ภาษาในยุคนั้นกับใน
ปัจจุบัน

กรมศิลปากร ขอเสนอไมทนาในกุศลราชที่เจ้าภาพได้บำเพ็ญอุทิศแก่
นางมารศรี ปุณณะภิกคิ ผู้ดวงดับ และได้ให้พิมพ์หนังสืออันเป็นอุปกรณ์
แก่การศึกษาให้เป็นวิทยาทาน ขออุทิศเงินเป็นพดลปัจจัยตบนั้นดาดให้
นางมารศรี ปุณณะภิกคิ ผู้ดวงดับจงประสงค์อริคุณมณูญผลตามควรแก่
คติวิสัยในสัมปรายภพทุกประการ เทอญ.

กรมศิลปากร

๗ ธันวาคม ๒๕๐๒

นางมารศรี ปุณณะกิตติ
(มารศรี ชล่านุเคราะห์)
ช้ต๑ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๖
มรณะ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๘

ประวัติย่อ

มารศรี ปุณณะกิตติ (ชตานุเคราะห์) เกิดเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ เป็นบุตรของนายแม่่น และนางส้มบุญ ชตานุเคราะห์ เมื่อมีอายุประมาณ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้ทำการสมรสกับ น.ต. จำตอง ปุณณะกิตติ มีบุตรชาย ๓ คน คือ ค.ช. มรกต ปุณณะกิตติ (จิมมี่)

มารศรี (อดีต) ได้รับการศึกษาจนมัธยมตอนปลายจากโรงเรียนสายปัญญา ในระยะเยาว์วัยจนตลอดมาเธอเป็นผู้ที่ขยันขันแข็ง และซื่อสัตย์ น่ารักต่อบรรดาญาติพี่น้องเพื่อนฝูง และต่อทุกคนที่ได้พบเห็น ความเป็นผู้มีวาจาอ่อนหวาน สุภาพ มีเมตตากรณา และโอบน้อมถ่อมตนอยู่เสมอ อารมณ์แจ่มใสอยู่เป็นนิจ ถึงเหตุอันทุกข์ยากลำบากได้ช่วยกันแก้ไขได้ ในวัยเรียนเธอเป็นนักกีฬาที่ขยันขันแข็งสำหรับโรงเรียน เป็นที่เมตตาจากใคร่สำหรับครูบาอาจารย์และมิตรสหาย ถึงแม่ตลอดระยะเวลาชีวิตการครองเรือนของเธอ ก็มีแต่ความสุข ความสงบราบรื่นอยู่เสมอ แต่... ความสุขในชีวิตสมรสของเธอเกือบจะสมบูรณ์ เมื่อจะได้รับความชื่นชมจากเธอคนเดียวที่เธอจะเกิดมา และแต่ดวงใจจริงเป็นของไม่เที่ยง ความไม่แน่นอนของโลกมนุษย์เรา ก็แสดงถึงความผันแปรของการเกิด แก่ เจ็บ ตาย เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งเป็นวันทีมารศรีจะได้ทายาทเป็นคนแรก นั่น... ก็เป็นวันเดียวกับที่เธอต้องจากไปอย่างไม่มีวันกลับมาอีก ณ โรงพยาบาลศิริราช ตึกศิริเพชร เวลาประมาณ ๐๓.๐๐ น. มีบุตรชายของเธอได้เกิดมาเพียงสองชั่วโมงโดยปลอดภยันทุกประการ แต่ผู้เป็นมารดากลับมีอาการทรุดหนัก เสีย

โศกิตมากจนทุกที สุดความสามารถของนายแพทย์ทางโรงพยาบาลจรัลรักษา
ชีวิตของเธอไว้ได้ จึงถึงแก่กรรมด้วยอาการสงบ เมื่อเวลาประมาณ ๐๕.๐๐
นาฬิกา ของวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ นั้นเอง - - -

ลูกอดีต - - - น้องอดีต - - - พ่ออดีต - - - ป้าอดีต - - - น้าอดีต ฯลฯ ก็จากไป
ท่ามกลางความโศกเศร้า - - - ความรักอาลัยเสียดายของทุกคน และแม้
แต่ตึกซึ่งเพิ่งจะเกิดมาเพียงสองชั่วโมง มารตาก็ยังมีได้อโอบอ้อมเคียงตเหมือน
แม่เขาทางหลาย ชีวิตและความสุขที่เธอได้รับนั้นสิ้นเกินไป แต่ทงนั้นก็แต่
กุศตผลบุญและเป็นกรรมของเฉพาะตน รวมอายุของเธอในวันที่จากไปเพียง
๒๒ ปีเศษเท่านั้น

ถ้าวิญญานของเธอ - - - มารศรี ปุณณะกิตติ (ชตานุเคราะห์)
สิงสถิตอยู่ ณ หนใด ได้โปรดรับรู้ไว้ด้วยว่า ผู้เป็นที่รักของเธอทุกๆ
คน ได้ตั้งจิตอธิษฐานด้วยความรัก ความสัจจิตต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้ง
หลายในโลก จงดลบันดาลให้วิญญานที่แสนดีของเธอจงไปสู่สุคติ
สัมปรายภพ เทอญ.

นิตินสารสาธก

เล่ม ๑

ข้าพระพุทธเจ้า
หลวงสารประเสริฐ
ขุนประสิทธิ์อักษรสาทร
หมื่นเสนาะโหวหาร

สอบทานทุกเกล้า ๆ ถวาย ถูกถ้วนตามฉบับ ขอเดชะ

๑ ข้าพระพุทธเจ้า หลวงสารประเสริฐ คิดคำนึงเรื่องนี้ เรียกชื่อ
ว่า นิตินสารสาธก คือเทียบแบบสอนตั้งแต่มลบทบรพกิจไป เพื่อไว้สำหรับ
นักเรียนในโรงหลวง จะได้อ่านเต่าจากต้นข้อต่อต่อกับในแบบสอน ให้แม่นยำ
ชำนาญ ได้ทุกเกล้า ๆ ถวายแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ดำรัสสั่งให้
พระเจ้าราชวรวงษ์เธอกรมหมื่นอักษรสาทรโสภณ ตงพิมพ์ที่โรงพิมพ์หลวง
ในพระบรมมหาราชวัง ๓,๐๐๐ ฉบับ คี่เสร็จ ณ วันพฤหัสบดี เดือนหก แรม
ค่ำ ปีมะกา เบญจศก คักราช ๒๒๓๕ ๗๕

๑ ข้าพระพุทธเจ้า	หลวงสาร ประเสริฐ
โดยราชกิจจานุชาน	โปรดตั้ง
ปลัดทูลฉลองชาน	ตำแหน่ง
คิ้ออักษรกลอนทั้ง	เทียบเบองแบบสอน ๆ๕

๑ ยุบลระบอบนี้

นามยก

นิติสารสาชก

เทียบไว้

สำหรับสำโปกค

เดกรา เรียนเฮย

บอกนับลำดับได้

เรื่องรู้ครูเต็ม ๑๕

Handwritten notes in Thai script, including 'บทเรียน' and 'เรื่องรู้ครูเต็ม'.

๑ น้อมกายขอถวายอภิวาท ให้ด้วยบาทพระสัศคหัตถ์คณา พระ
 ไทยหนักเพียงหนึ่งหนักดั่งนาคีดา ไม่เค็ดื่อนคดอนม่อนหาโดกามิศ พระบัญญัติ
 ยิ่งใหญ่เป็นไตรยเหตุ ซากิเดศให้ร่างบังคับนิต ไม่กดับหาญราญรอมาค้อ
 ฤทธิ มอคม้วยมิตไม่มามักดัดสันดาน นบสัทธรรมทพระนำพระแนะสอน
 ดั้วนสุนทรหนักแน่นเป็นแก่นสาร ปรียคปฏิบัตสองประการ อักมรรคผล
 นฤพานครบไตรยพิช สำมตั้งบริสัทธผลมอองแผ้ว ประทับแก้วตั้งองสว่าง
 กระจ่างจิตร กำจัดหมู่มอหน้ออนมิตมิต ให้เปิดองปดิดปดดบาราศชาต
 สันดาน ขอเคารพอษฏารยะสงฆ์ แปดพระองคส์คคูเคียงชานาน สราพภพระดิดก
 โดกาจารย์ ดุโลกคตญาณดั่งดวงดอเกี้ย ให้ด้วยพระคุณบิดามาตเรศ อ้นก้อเกษ
 เกิดสกันษเกษมศรี ฤนอมเดียงทุกทวาแควคร จนนทรยแกกตามาทกวัน
 คำนับครูผู้ประสัทธในกิจชอบ ท่านประกอบตั้งสอนทุกตั้งสรรพ ได้ร้อบรู
 วิชาสาระพัน พอเทียบทนเพื่อนบรุษไม่ทรุดทวาม บังคมคุณบุญเบองบทรช
 พระจอมจุพจักรพรรดิพงษ์สยาม ทรงพระเคชดินกระเคองเรองพระนาม
 นิคมคามทุกประเทศเขตรนคร พระปกครองไฟว์ฟ้าประชาราษฎร์ เสนามาตย์
 แด้นคัฐโมสร์ ได้ขาดเขญเขนทอแฉ่นดินดอน เคชจรปกแผ้วแพ้วพระคุณ ขอ
 นบไทยทวยเทพทุกสฐาน เนาพิมานเมืองแมนแดนเขาชน จงส่งทิพยไยนา
 ดั้วยการุญ อวยอะคุดยพรพิพดมกำจัดไทย จะริเวมเวือองอักษรเป็นกถอน

อดพยั ขอได้ทราบราวทางสว่างไสว ปรีชาเขวามเคตาคต้องว่องไว ขอจง
 ให้พรังเพราะเสนาะกตอน เวียงนนามนคส์าระสาธก คือหทัยกษณค์แยบใน
 แบบสอน ทงดาตบคณขอคอสันทร พอเตกอ่อนจะได้องพิงนิพนช ถ้าหมั้น
 เต่าหมั้นจำล่าเหนี้ยกแน่ ในข้อความคามกระแแต่ตงแต่คณ ค้ำถักขคคคคคขอ
 ยบด อระนุสนชล็บเวียงเพื่องนกรม เริ่มคักษาในค้ำวราบรรพกิจ ให้เงินจิดร
 ทดระน้อยค้อยประตัม คงจะเป็รื่องปรีชาอย่าปรารม จงนิยมจำเค้าล่าเนากตอน
 กุมารามาเรียนในโรงหตอง สันทงปวงอล่าห์จาจะพว้าสอน ทเรียนรฐูให้แท
 จงแน่นอน จะได้มอณผันเพียรเรียนค้อไป ที่เต่าเขียนเรียนรฐูให้ครูสอบ ครู
 ว่าชอบแต่จคงควรไม่ส่งไสย ครส่อนส่งอล่าห์ทำอย่าจำใจ มีไซไฟร์ถ้วน
 แต่เต่าเฝ้ามุติ คงจะเสาะคักษาวิชาหัด ให้เงินจิดรอบรู่ได้ชคร์ ถ้าตงใจ
 ใฝ่มนทุกวันทวี้ สักขวบบักจะเป็รื่องกระเค็องแตน อย่าเกยจคร้านการเรียน
 เร่งอล่าห์ มอวิชาเหมือนมัทพยอยู่นับแด่น จะตกถนถานใดคงไม่แคตม
 ดิงคบบแค่นกพอยงประทงคณ อนคความรฐูกระจ่างถงอย่างเดยว แต่ให้เชยว
 ชาญเกิดคองเกิดผล อาจจะชกเชิตชฟูสกนธิ ถิงคนจนพงษ์ไฟร์คองได้ดี เกิด
 เปนชายเขาดยามตามวิไสย หนึ่งล้อไทยกไม่รุดบคคร์ ค้องอับอายชายหน้า
 ทงดาบ ถิงมุดกคองค้อยถอยตระกุด จะค้ำเคยเสยช้อว่าไคดข้า จะชกพายศ
 ถากให้สาบสูญ ทงชายหน้าญาคองษพงษ์ประยुर จะเพิ่มพุดคณค้ำนินทา
 หนึ่งหนึ่งล้อถาคำหรับคบบบต เป็นของถ้วนควรจคจ่าคักษา บิดรปู้ลู่เสาะ
 สระตัมมา หวงให้บคทรนคตาได้ร่าเรียน จะได้ทราบบาบบุญทงคณโทษ ปะ
 บุคร์ไคดค้ำชากพาเหียร ไม่ส่มหวงคองบิตาปู้ตาเพียร เน้นจำเนียรแพตงพดค
 กระจคกกระจาย อนึ่งสำรกรมชรรวมเปนหตกทรพย ก็สำหรับย้อยยบบบถาย
 เขาจะแปดงปดอมเป็ดยนเชยนอบาย อำนไม่รู่แยบคายก้เสยกถ ถิงจะวานทำน

ผู้สอนเขาอ่านให้ มันก็ไม่หมดคำคดาฉงน เขาต่อแค้นแหมแหมเป็นแบบยนต์
 เขาตาจนไม่รู้จักออกชรา หนึ่งแม่นใครเขาจะวานอ่านคำหรับ จะอ้าปากงับ
 ดชายหน้า คองคอบชานหวานดอมดวยมารยา เขาจากนควดด้วยกตวอย
 หนึ่งเรื่องไรซึ่งจะใคร่รู้ประจักษ์ ข้อสัดกล้าคญุทหมั้นหมาย อ่านไม่ออกอัน
 อันจนอบาย ก็คดาศคตายแคววของทคองการ โดยอย่างคำปะคำเขาเขียนคำ
 ไม่รู้จักออกชราจะคอบชาน ก็ทาจนทหรับอประมาณ ดูโศคซ้ำสาธารณไม่
 เทียมคน ถ้าปากเพียรเรียนไว้ได้ตระหนัก จะประจักษ์คุณโทษประโยชน์ผล
 แหมรอบรรุทวอยากตวจน จะชคนให้ตารงอย่าสังกา อันการรู้อ่านอักษร
 ทงกตอณาพยั ตะเอียดหยาบค่นฎกตามคักษา มีคนเดีส์เห็ดอดนคณา เปน
 ค่นทางบัญญัติวิชาชาย พระบาทพระบรมนทรป็นดยาม โดยพระนามอยู่เกล้า
 เราทงทดา ยทรงมหากรุณาไม่คดาคดา ยแก้เด็กชายบุตรนิตดาชาดระออง
 ทวงจะให้เรียนรูได้ผู้เฟื่อง ให้ปราชเป็รื่องแดนค่นสันทงผอง ทรงสู่เสียดราช
 ทพย็อเนกนอง พระไทยปองจะให้เปนประโยชน์คุณ แก่บุตรหลานเหล่า
 เสดกามาตย์ ให้ฉลาดเฟื่องฟ้นทุกหมั้นชน ด้วยกำลังพระเมตตาอกอบการญ
 พระเศชคุณเกดยเกล้าเราทงมวณ โปรดให้ตั้งโรงส่กตมครดสอน ทงบท
 กตอณาการระอมครบลวง พวกนกรเรียนรูเรื่องอยาเรวจน ทุกคนควรคคละนึ่ง
 ถึงพระคุณ จึงตงใจศักษาวิชาหัด ให้ชาญชิตเชิดชนทกหมั้นชน คอยตง
 คิตเต็มคอดงกอกกณท์ จะส่บส่นทรอคตลส์วล์ด อันแบบเรียนททงพงกาหนด
มุดบทบรรพทกจถจนถ ถดมาวาหะนค่นกรม แลวตงทแบบส่ตามคานุกรม
 นามตระหนักวาออกชรประโยค ทลส์ข้อส่งโยคพิชานด่ม กับเสริมใส่ไวพจน์
 พิจารณระดม นบ নয়มรวบเขาตามเคามุด ททานนพศาดการนคบท จึงจำ
 จดข้อไว้อยาให้สู้ญ ยังททกยกเคมเขาเพิ่มพุด นอกประมุดปานพระเนกแยก

หน้าเขียนชื่อเรื่องภาษาไทย

ออกมา แบบนั้นชื่ออะนัตระวิภาค มีหลายหลายถนัดคิดหนักหนา นั้นแบบ
เรียนต้องจำเป็นคำรา คำด้นมาเท่านั้นสำคัญ นับเรียงคงแต่หนึ่งจนถึงหก
นัยขบยกย่อ ๆ พอจำนั้น จะอธิบายบอกคำทราพิน มุดระนั้นแปลว่ารากแรก
พากเพียร คำว่าบทนวาแบบที่สอนก็คล้าย บรรพกิจกคอกการทอาณเขยณ เป็น
กิจจำทำก่อนได้ผ่อนเพียร พวกนักเรียนจำแปลให้แน่ใจ บทที่สองครองตฤก
นักจงแน่ จะบอกแปลให้กระจ่างสว่างใสว ฉะนั้นคำว่าคำราพานำไป อักษร
ไต่เสียงต่ำก็นำสูง สูงสืบเอ็ดนำถ้วนจำนวนนับ คำกกดบมเดี่ยวสำเนียงสูง
เพราะอักษรตัวนำมาพะยุง เช่นคนจูงมอกนชนชนบน ถัดมาว่าด้วยแบบ
บทที่สาม จะแจ้งความตามลือชื่อนันท์ ว่าอักษรสองประกอบก็ชอบกต
คือศตฤกเกิดเข้าปนสำเนียงกัน ชื่อตั้งโยคะพิธานแบบที่สี่ ว่าวิธีตัวสกตได้
จัดสรร มีทุกแม่แต่ละอย่างต่างต่างพรรณ แบบที่เติมเพิ่มนั้นคือไวพจน์
กับท้ายคำว่าพจารณชานานส์ร้อย หนูน้อย ๆ พังคำเว้งกำหนด แปลว่าตรวจ
คำเปิดยันทเพยพจน์ คือจำจัดคำละม้ายคล้ายสำเนียง แบบพิศาดการันต์
ทครบห้า นั้นแปลว่ากว้างขวางทางดเสียง อักษรเติมเพิ่มท้ายมรายเรียง
ทำนเขียนเคียงไว้ไม่อ่านพานจะชม แบบอะนัตระวิภาคที่ครบหก จะหยิบยก
ย่อ ๆ ข้อสั้น จำแนกคำสาธกที่ปกคลุม จัดควบคุมเข้าเป็นหมวดแต่จัดตรวจ
ครอง ถารวบแปลว่าไม่มทสดแจก ถ้าจะแยกบทนั้นเป็นสอง อะนัตระ
คำคนวิภาครอง ตามระของปาพเพนทออง อนันตะว่าไม่มทสดจบ วิภาค
ว่าแจกชนบนั้นทุกสิ่ง นี้คิดข้อไขแสดงออกแจ่งจริง ใช้ประวิงว่าเด่น
พอเป็นกตอน เทานหนอควรจำเป็นคำหรับ แปลกขบขบชอบท โนแบบสอน
จะขยายแยกความตามลุนทร กตบว่าขบขบชอบทแคตคนมา มุดระบทจง
กำหนดไว้เด็ดพอ จัดเป็นข้อคำถนกวรคศึกษา เตานไม่ติดต่อกับ อ อ

ตลอดจนมาถึงอะสระไทย ท่านก็ว่ามาแต่สังสระกฤษฏ์ ข้อดีก็ขาค่า
 บราณท่านชานไซ แต่เห็นชัดมาข้างเสียงต่ำเนียงไทย เดิมอย่างไรจะเป็น
 แท้ไม่แน่นอน นโมนั่นแปลว่าความประนามพระ พุทธชายะเพื่อจะรู้ ทศร
 สอน ดีทชขอสำเร็จที่สรอมพร ครูจะสอนจงประสิทธิ์ทศวิทยา เต่า ก ข คือ
 ถึงพยัญชนะ นับจึงหระวรรคตอนยอนเข้าหา เป็นหกตอนผอนนับเรียงกันมา
 อักษรารวมสี่สิบสี่คง แด้วแบ่งคคจัดไว้เป็นไตรยางษ์ คือเสียงสูงต่ำกต่างอย่า
 โหดหง สูง ๓๓ กต่าง ๘ เต่าให้ตรง เสียงต่ำตง ๒๕ มีสำคัญ อักษรสูง
 ข ข ฉ ฐ ฎ ทัง ผ ฝ ส สามท่านจัดสรร กับตัว ห คอับนับจบพอครบครบ
 เป็น ๓๓ ท่านนี้สูงต่ำเนียง อักษรกต่าง ก จ ฎ ฏ สอง วรรคกับ บ ป ฝ ปอง
 ว่ากต่างเสียง อักษร อ ครบเท่าเต่าเรียงเรียง ก็พอเพียงที่จะจำให้ชำนาญ
 อักษรต่ำกำหนดนับเกิดพอ ค ค ฆ ง ท่านบรรหาร ช ช ฌ ญ คอเทียบ
 ทาน ๗ ฌ ฌ สองวรรคด้วยสองวรรค อักษร พ ฟ แด ภ ม ย ร ล ว
 คอประกษ ทัง พ ฝ พอถ้วนจำนวนวรรค ยี่สิบสี่นี้ชกคำสำเนียง ใน
 อักษรสามหมวให้ชัด เต่าประหมุดดหยอนผอน ๆ เสียง ให้ถูกบทแบบ
 ระเบียบทเทียบเคียง ทังจัดเรียงเรื่องนับลำดับกัน ถัดไปให้รู้วรรณเขต
 แต่เอกโทไปจนสุดไม่กั้งหน ไตชข้อตัวอย่างต่าง ๆ พรรณ แจ่งสำคัญอยู่
 ในแบบฉบับเรียน กระบวนใช้ต่างกัวรรณเขต กตบตรจงวิจารณ์จะอ่าน
 เขียน ให้ถูกคองตามแบบจงแนบเนียน แดวจึงเพียรเรียนขอต่อขึ้นไป
 ดาดบนถงทถนสระ ซึ่งควรจะแจกแม่ ก กา ได้ นับแต่ อ จนถึงอะสระไทย
 ก็พอได้เสียงสืบหาคาราตรง ประสมกับพยัญชนะในหมู่สาม ออกเสียงตามตัว
 สระที่ประสงค์ เมื่อเต่าแจกแยกถ้วนกระบวนถง แดวกจงผวนผนหันสำเนียง
 อักษรสูงผนสามตามคำหรับ ไม่เอกกับโทชกกระหนกเสียง คือว่า ข ฌ ฌ

ต่อ ๆ เคียง เว้นแต่เสียงสนัดทาคาย คือ ข ข ข ข วรรค์สะแท้ จระมันแป
 กไม่เกิดอนเดือนขยาย เหมือนลวดทองกตงทอดเมื่อดวดวาย อันคำตายเช่น
 กณณนจริง อักษรกตางทางณนนั้นเป็นห้า เอกโทตรีจตุรทุกสิ่ง ก ก
 ก ก ก พออ้างอิง คองงตทงส์คาเช่นราพรรณ อักษรต่ำคำหรั้มบังคับไซ
 ให้แจ้งใจแนะนำที่คำณ เอกกบโททำเสียงอยู่เคียงกัน ค ค ค พอสำคัญณ
 เป็นตรี ออกล้ามเสียงเช่นกณณนหมด แต่คองงตคำตายหมายไว้ส คือ ค
 ค ค ค วรรค์สะมี คำคงที่ณไม่ออกบอกไม่พราง หนึ่งไม่ม้วนจำนวนยี่สิบทิศ
 ได้แจ้งจิตถ้วนทวเป็นตจอย่าง แม้นแต่ทำจำได้ทีใจวาง จระจ่างแจ่มใจ
 ในวิธี แม ก กาคำม่วยทงสามหมุ พิศเราะหัดโดยชบวนถ้วนถึ ไม่ควรได้
 ไม่เอกทงโทตรี แต่เสียงมีต่างในตัวทวกันไป เหมือนจกขุไฟคุแฉฉะ อิก
 แประชบ่อสรหะระไซ หยิบมาว่ายอ ๆ พอเข้าใจ ฐึเศศไผยแยบคายคำ
 ตายมี ถ้าตบถตจตเรื่องเขาเรียงเรียบ คือคำอ่านทานเทียบทางวะส ฐึสุนทร
 โจหารชาญกระวี ท่านได้แต่งเรื่องนีไว้นมนาน เรื่องพระไชยสุริยา ก กา กน
 เรียงไปจนแม่เกยจบคำชาน เปนดำนาคำกตอนสนอกมาร พอไว้อ่านพ้อใจ
 ได้บุญญา อักษรถ้วนจำนวนยี่สิบสี่ ทงวชตาทูกทศกษา รวบสรเข้ากัน
 กับพยัญชนะ แจก ก กา เต้านันสรสรสำเนียง ก็ยังไม่พอใช้คำไทยหมด
 ต้องคิดจตตวตักตประสมเสียง เบน กน กง กก กค กบ กม เรียง ที่สัด
 เพียงแม่เกยเปรยพิปราย ในกระบวนตัวตักตกำหนดแน่ ถ้าใช้แต่คำไทยก็ไม่
 หตาย ถนตักตคว น ขอชบาย นบเรียงรายแม่งตักตงอ กก กอ กค คอ บอ
 แม่กบ คอขบจนแม่มกตจมอหนอ แม่เกยนนรวมทง ย อ ข แจกแต่กอไป
 จนจบครบจำนวน แม่มกนกกมเกยสัหมุ เอกโทตรีจตุรตามานณณวน เปน
 อักษรห้าตามตามกระบวน ที่ไม่ควรณทำแต่คำตาย ในแม่เกยมีแปดกำหนด

น้บ เกยะเกะกับเกะระจะเกะเกะหมาย อัก โกะเกะเวะเส็งเวียง ๆ ราช
 ต้วนคำตายผันไม้แปดกแตกด้าเนียง แม็กกกคกขบขบขบด้วย เป็นคำม้วย
 ผันผายไม้กตายเส็ง ไม้เอกโทห้ามขาดอย่าเขียนเคียง ซักด้าเนียงไซได้แต่
 ไม้ตรี กับไม้หนึ่งสมญาทากะบาท เหน่นักปราชไซ่มากเปนด้ากษี ด้วส์กค
 ซักกำหนดในเวลาที่ ดังเช่นว่ามานไซคำไทย ยบตบทค้วส์กคซึ่งเป็ดียนแปด
 จดช่วยแยกอย่างโบราณท่านชานไซ คือสำหรับกับภาษาอื่น ๆ ไป จะแจก
 ไว้ในตั้งโยคะพิชาน จัดไว้ถ้วนตามจำนวนค้วส์กค ทั้งแบบบทคำไซไว้วิธิการ
 อุด้าหเพียรเวียนไปก็ไม่นาน จะพบพานแบบฉบับคำหรับคร เด่ากนจบครบ
 จบอักษร แล้วผันผ่อนเด่ากนหนอพอหน ถึงแม็กกคคกนให้หมั่นดู อย่าจุ
 หลุดตลแห่งด้าแห่งเวียน จบกยกข้อต่อไปกค ด้าคบบทจงวิจารย์จะ
 อานเขียน แดจเด่ากบเขานจบอย่าวนเวียน ด้าเนียงเป็ดียนตามอักษรผ่อน
 หนักเบา กกคคคกับคำตายไม่ย้ายแยก แต่เส็งแปดกนอยู่ทุกหมู่เหต่า นัก
 เวียนแรกคักษาบัญญัติเยาว์ อย่าดูเบาจาแบบด้วยแยกคาย เหมือนโงกโกล
 จัปโยกท้าวโหยกเหยก ทั้งเหต็กเดกแเหต็กแแตกตากหตาทหตาย อักนุดขุดนาค
 ซาคินนาคนาคกราย อระบายย่อๆพอเปนเตา ถึงแม็กมสมมคคมอส์กค คาม
 แบบบทเขารานให้อานเด่า ขอนคจวจาโดยด้าเนา หนึ่งท่านเอานฤคหิต
 ดิกขคบน เช่นค้เด่าแต่ปฐมส์ทธัน อักอย่างขเสัญประชุกคักคตรงหน กับ
 คำว่าช้นเจ้าจพด นิตคหิตส์ลิตยบนไซ้แทนมอ เขียนถึงเกยะเดยเด่าจงเคด้า
 คตอง ให่ลคคตองตงคคนแแตกจจ แแจกจนจบครบทจลงตจช ยวอค้วส์กค
 กำหนดนิก แล้วผวนผันห้าสามตามอักษร สามนิกกรหมจคคองเว่งตรองคคก
 เกยนแจกเขียนอานพานจะฎก คตองหมนหมนเด่าค้อยเบาใจ คำม้วย
 แม้เกยะทงแปคคน เส็งต่างกนเยองแยกตั้งแบบไซ คือป้เถาะปุนกระเทาะ

เต๋นไฟ เราะเหาะวั้งไขว้ไต้จับแพะ เท้านั้นเออะเออะเออะไม่เหมาะเหมาะ
 ตับเต๋นนำเซาะหื้อเหาะแหะ จะพูดข้อข้าคำข้อยนำแนะ อย่ากะแหะหน้าเหาะ
 เยี้ยเยาะกัน คำเช่นนมมากตุดลากหุดาย แจกกระจายย่อ ๆ ข้อยัน พอได้คู้
 รุจาเปมล้ำคัญ เต๋นงแปดกกันเหมือนคำทราหมา เมื่อเต๋นเขียนเรียนอักษรไต้
 เต๋นจตุรพร แลวเรียนนับในอชสังขยา คังแต่หนังสือสังขยา ประมวนมา
 นับอ่านให้ชาญเชิง หนึ่งให้รูปประมาณการเต๋นนั้น แม้นโตภตันเห็ดอนัก
 ก้มกเห็ดง ต้นจะหายปลายจะเออะกระเจอะกระเจิง เพราะตะเต็งโตภเรียนไม่
 เพียรพัก บูราณสอนสอนข้าล้ำฐาน อย่าหักหาญเห็นแก่ตวงควรตระหนัก
 อย่าตวงตุมทอดทาตายรัก คอประจักษ์จึงค้อย โกรทประโยชน์ยาว หนึ่งจะ
 คิดเสาะแสวงแหงทรพยต้น อย่าคุดหมั่นควรวพเคราะห์เสาะสืบสาว ค้อยผ่นผอน
 ทอนทอนตามรุ่นคราว ถ้าฉำฉาดับใจไม่เปนการ จงค้อยแข็งตัวปลอดกณจวง
 ค้อยคิดตงเคมคอกอเปนถาน ที่ตระน้อยค้อยเจริญไม่เนิ่นนาน ใหญ่ประมาณ
 เทากระกมขุม แลวงทรพยก็เช่นกันชนนแหะ ค้อยเตมแตะระดั้มโดยสขุม
 แคหมั่นเก็บหมั่นหามาขุน คังเปนกลุ่มแต่อย่าเก็ดอนตวยเพื่อนพาด หนึ่งจะ
 เต็นบนภเขาแม้นเหาะเหาะ ประทอกเซาะ โกรทกรวยห้วยทะเลพาน จะแพดง
 พดาดปิ่นเพราะถนถาน ค้องพนิจจิตรพิจารณบทจร ข้อยหนึ่งศึกษาคิดประ
 ล่าตร ความฉลาดคนภิกทผลล่อน ค้อยเต่านกตริกตราให้ถาวร ทครัดอน
 อุด้าหื้อชอบให้ชอบชิน แม้นเก็ดเอ้อชอชอนใหม่ คังจะได้โดยจิตรคิดถวด
 แบบโบราณใช้มาเปนอาจัน อย่าคุดหมั่นมุดล้ำฐานการวิชา เมื่อแคตวคตอง
 คิดอ่านชำนานาญนับ ได้เต๋นจตุรพรโดยอชสังขยา แลวจึงเพียรเขียนนับอย่าง
 อื่นมา ทำนจัตว่าตามอย่างทางประมาณ คือนับวัดตวัดดวงตาขัง นับวัด

เรื่องนางสาว...

ตั้งแต่โยชน์โดยวิถิตถาร จนถึงประมาณดเทียบทาน ท่านจัดการวัดนับตำบลมี
 นับด้วยดวงตงแคแถวณเจียนถดถอย จนถึงรอยเม็ดเขาเตาตามท นับด้วยชง
 คงแคถารามิ ไม่ทวัดตคำว่างไป จนถึงสองเม็ดตเขาเป็นที่สุด เป็นบรุษ
 เวียนคำราภาษาได้ย จงรูปรูเดือนอย่าเกดือนโคต ฤดูโตโดยนับตำบลเดือน
 หนึ่งแปดทศคตบันให้สันทศ ตามทจัดเป็นคำรายอย่าเจอนเปอน ท่านไซคำจา
 ให้แนอย่าแซเชอน แดจเจเดือนเดาคำไม้มตาย ของโบราณชานบทไว้หมต
 ด้น ในแบบจินตามถนก็มตตาย แต่ท่านยังมีได้แยกโดยแยกคาย ไม่กระจาย
 จงแจ้งแห่งยบต จึงคตคตจตคำไม้มตาย แยกชยายล่องอย่างทางนุสนธิ
 จาพวกหนึ่งด้วยไม่ประปน พวกหนึ่งต้องชองระคนตกคยอ มตายด้วันคววจด
 ก้าหนดไว้ คือคำไทยพุดกันเท่านั้นหนอ ช่างฝึกฝายคำมตายมคยอ คอคต
 คอแค่มคชเวจจจา บันแผนกแจกออกตลจตชยาย หวงชบายบอกสอทชอชา
 ชยาดลคหนะพ้อหน่มจระคตมคตา ไม่ได้ล้านกนกรกตเอา ดาดับชอมุตระบบท
 หมดเท่านั้น การุตสันโทษทโคตเฉา ด้วยประจักษหตกแห่งแบ่งบันเทา ได้
 เจอนเงาเค้ามุดเพราะพุดเพยร อันแบบล่อนบอระบบตสันทงหมด มุดชท
 บรพกจสคยเสถียร เป็นรากแกวชองคำหวัชบชบเวียน ถ้าแมนเพยรแคก
 ฉานชานาญติ จะเวียนไหนได้นนอย่าพริ่นจตร บรพกจคันรากเป็นด้ากษ
 เหมือนมุดเมอชนช่มในปะระพี ทงไม้มตวงแมงเข้าแทงใช้ ต้องจิดกไปทำไม
 กยไบก้าน จะระกร้านชอดอกออกไล่จ เตือกเก็บกินแก่ออนไม่ร้อนใจ
 อุประไมยกก็เหมือนหมุ่ผู้นกเวียน ถ้าฝึกฝนต้นแรกให้แตกฉาน ทงหมนอ่าน
 หมนคตทงหมนเขียน ถึงได้ลอบคททนไม่วนเจียน แม้นพากเพยรเวียนไหน
 คงได้ร้อย ๆ จมมุดบทเท่านั้น ๖๖

เรื่องนางสาว...

๑ จมมูลบทเบอง	แบบสอน
คึกกลั่นสรรเพกกลอน	กล่าวอ้าง
ชกฉายถ่ายเทียบลอน	ทางเรื่อง เรียงแฮ
โตพร่องโตขาดบ้าง	ปราชต้องเต็มเสริม ๗๕

๑ อักษรสูงมีสี่บเอ็จไม่เสจรจรรพ ไม่พอกับคำไทยที่ใช้สอย ต้อง
 คิดจัดตั้งนำคำให้พดอย มีเสียงกลอยเคตอนสูงจนมา จึงคงแบบวาหนิตคิด
 ไว้สอน พวกเด็กอ่อนเยาว์โดยได้ศึกษา จัดอักษรสูงนำเป็นคำรว เรียงกันมา
 แต่ขอจนหอพดณ ทงสี่บเอ็จเสจรจนวนจนวนสูง สำหรับสูงเสียงคำให้นำหัน
 ขนเต็มมอดตัวนำเป็นสำคัญ แจกแต่่าผืนเช่นอักษรสูงสำเนียง แต่ ก กา ถึงเคย
 เฉดยไซ ผันก็ได้ชัดๆ ไม่ชัดเสียง แต่ควทควรนาจะนับเรียง ท่านใช้เพียง
 เจดควอยยามจคิด คือตวงอกกับนอมอยอรอ อิกตอวอพอครบจบตักจิด หมัน
 อ่านแต่่าอย่าดะเดิงในเชิงชิต ให้เจเนจิตรจงจำให้ชานาญ หนึ่งต้องรู้แบบ
 ภายอุบายบท ฟังกำหนดเตศไนยทไชราน สึงสี่บเอ็ดนำถวนักควรการ แต่
 พิจารณคักแปดกแยกกันมี อักษรสี่บตงคณจนควล่อ ออกเสียงล่อควนำ
 คำสี่มี มึงส้มอรผอนเสมอเส่นอด ชนิดนควอย่างพออย่างอง อันตัวหอเปน
 แต่่นำคำให้สูง ใช้ชกจงตจคำจ่าผหญิง แต่ชอยหยองนักแหงนแห่งประวง
 สำเนียงทงควนาทมานา ออกแต่เสียงตงหงงสนทงหมด นบอกบทแบบยอท
 ซอชา จาพวกคักยคักษาอสำหัจา เปนเครื่องนำเนะทางสว่างใจ แบบยบต
 บทตพพ่นว้ายอ คือตวงอนางอกนำได้ แต่กกาจนเคยแจกเรียงไป คิคคัน
 ภาษาไทยไม่ได้ความ ควณอนำตวงอกทคอกถ คิคตววจจิดคำใช้ไว้ได้สาม
 คือนงนแดงายนงอนงาม ตาตบตามแต่่งยอชอยบต ควณอนำตวงอกต่อ

ดิถีคติ ได้ตรองคิดคำข้อต่ออันสนธิ คือแก่งแฉะโถงดงาตบพ กัณฑ์มอย่าง
 ยดเป็นสัปดาห์ แมต้วนอนางอไค้คำไซ่ กำหนดไว้เพียงห้าอสุ้าห้า เห็นยกจง
 แน่แต่ดะบทเว้งจตุเจ้า ที่แจกคำว่าผะม่งอนงอน อักผงาดแตผงอบระบอบน
 กบคาคาถาผงมนิยมส่อน ความอนาคองอเข้าตอกตอน อทาทรณเห็นบ่อได้
 คำไซ่เดย ส้อยทั้งสามออกเสียงอย่างเดียวกัน แจกตัวล่อเท่านนทานเฉดย
 ว่าตอดคความชยายพิปรายเปรย ไม่ต่วงเดยตบ่อนอกษรเคียง คิตจัตคำไซ่
 ได้ครบห้า คือตั้งกับตั้งจนตั้งคเสียง ตั้งเบียบตั้งยมงามว่าตามเวียง ใน
 แมตนั้นจบเพียงเท่านั้นหา ๖๕

๑ ถึงแม่สองตรองคิดคำประสม นบนิยมอย่างสยามภาษา แจก
 ตัวชอนำนอแต่กกา ตอดคมาจนถึงเกยเฉดยกตอน คือชนนทำชนนชานหน้า
 ผดชนนคกรรยาด่านชอนน พระชนงอางชนางในทางจร ำาเชนงกถางนลร
 เช่นตามเคย แชนงไม้บ้าง โชนงพระชนง ท่านทั้งสองนอเนกเชนงเคย
 บางชนาภคถายชนกผงกเงย ออย่าตะเตยตั้งจนตั้งชนตเรา หนึ่งกระบจนเนื่อง
 เห็นเป็นชนต ออย่าแจ่งจตคชนตทางงูเห่า ถ้าแม่นคาคว่าชนาตคทาเนา คน
 เก่า ๆ ฐนบครบชรรมเนียม ประทนเก่าต้องเอาไม้ชนาบ ชนอบไว้จะให้
 ส่าบทั้งสี่เตดยม ชนมขงขงมททาเทยม พระเชนยไครอยาเตยมชนหนนตอง
 ทวีานหนึ่งเขาชายชนายช่าง จำพวกช่างพุดช่นะแคะแตะชอง ช่างช่นะ
 ตายตวคกวดตตายทอง ในแม่สองที่หนังสือพิงวิจารณ์ ๖๕

๑ หมวดสองที่สองจงตรองคิด ตัวล่อนำนอสนธิได้คำชาน ทำไลน
 ปี่ไลนสนำนาน ฉนวนท่าชตชารททายวง วมเฉนยนเคยนราบระมมริน
 ประตุจพินเคมเคาเผาฉนัง ปดาฉนากนำบ่าพตคตอวงรัง ส่วนนายตั้งสอง

โฉนดโปรดให้ตั้ง ทอดโฉนดบาดหมายให้นายสั่ง คำนายสั่งต้องคดีกำหนด
ถ้ามุดนายแก้เกยจทำเดยวดต ต้องดัจยบทปรับใหม่ให้ใช้ความ ฯ

๑๐ คัจฉอนำคัจฉนอคัจฉาหรัย ตามลำดับหมวดสองในแม่สาม กุมาร
จงอสู้าให้พยายาม พิศวาทตามบทแบบจิงแยบคาย ดินถนากบอิกคัจฉาถนาก
ใครปลุกพฤษกริมถนากศตหลาย ได้ฟังเรื่องรูกนัตชติชบาย ใครมุ่งหมาย
เนื่อนมถนอมเมือง หวงถนอมจันตอจตรอมระทมทุกข เผ้าเคตาคดกตอก
พยอมจันตอมเหตออง ได้สนุกแต่ตักหนดชวตรเปตออง เพราจามเมืองแรง
รายระคายคณ ฯ

๑๑ คัจฉอนำคัจฉนอชอกรบตี ในวิชาใช้ได้จติสรว คัจฉนอภททาผาผนัง
ประตังกัน ได้สัจฉนอแต่จิงแคะฉนิกตูกัน ใจเปเนแผนกเตกฉนวก สำหรับ
บดกค้ำหรัยใหญ่ทีในคัจฉ พตักสมตสองแผนกเด็กออกตูกอง ได้รู้ราวความตาม
คัจฉกร บ้างกระษัตริสองพระองค์ทรงผนวช ได้ทรงสัจฉนอตเพตฉนจเรยาศรี
สัจฉนอจติคัจฉนอเติมเพมทอ ในแม่หน้าคัจฉาเชนรามา ฯ

๑๒ ในหมวดสุดท้ายคัจฉนอเด็ก นักเรียนเด็กดูบทแบบหนะจ่า กับคัจฉ
ใช้จติจ่าเปเนคัจฉา จระชกพาให้สัจฉนอจระจางใจ แฉนเชนหัทันไดฉนอิกเส่น่า
กะเกณทเหตอชางสัจฉนอนั้นไหว เสตัจฉนอจติจางนอานคัจฉาเวใน ชดาโตยฉฉน
คัจฉนอราย มาประสัจฉนอคัจฉนอเส่นงแหลม มีฉฉนอทุกสัจฉนอองพระปองหมาย
ทุกฉฉนอคัจฉนอเปเนคัจฉนอจระบาย ทงสองรายฉฉนอจติคัจฉนอชฉฉนอ ทั้งสององคัจฉ
จระกรจวมฉฉนอ เส่นจระคัจฉนอเส่นยคฉฉนอเส่นยคฉฉนอ ฉฉนอเพตฉนอเพราพรายฉฉนอตาย
ฉฉนอ พวกโยฉฉนอฉฉนอเส่นนอชกาย บ้างนราฉฉนอฉฉนอฉฉนอฉฉนอ ฉฉนอทุกกรมปราช
ฉฉนอฉฉนอออกหตามหลาย ฉฉนอฉฉนอฉฉนอฉฉนอฉฉนอฉฉนอฉฉนอ ฉฉนอฉฉนอฉฉนอฉฉนอ

สนิมทรมคม อย่าเพ้อพูดเด่นของถ้อย เสนาเร้น้อยๆข้างกบฏว่าทัณฑ์
 คำเด่นอดกชนบุญนิยม คงได้สมมาข้างเราก้อยเบาใจ วาหนิตแม่ตามต้น
 เทาน จิตจรคาอ่านออกงานไซ พงกนกรเรียนเพียรดูรู้เดซีไนย ก็พอได้สืบ
 ลาวเป็นรางวัล วาหนิตแม่ส้มก้าหนด คำไซ้จิดจำเกาะได้เฝ้าระต่าง คนแซม
 จับเขมาเราไม่พราว โกฎเขมาเคตักขยงกายานยา สุนักชกมลงชมาทกนนำ
 เข้า ปรดาเขมาโกรยนิ่งทอตฉ่าๆ คนเขมาผิวคำคตักกายา ชมนทาเช่นผักปอด
 คตอคคัว เมืองเขมรกกตองเกณทเขาดมทบ เขมนตาน่าดยบสยของหัว มุง
 เขมนเห็นชมอณักคจรรกคัว มักเขามัจจวาชมงชชนิด คเห็นหน้าชมิงทงเครงเขมิง
 แถบสำเพ็งควน ไชมิงโรงกงดี ช่วยกันเก็บหัวชมอองกองอคค ได้เฝ้าเจ้เจียให้
 สันทกตนฮาย พวกชาวส่วนชวณกันไปจับกบ พอคำพลบชมกชมจกจวหาช
 นุงผ้าชมคชมิตไม่คคฮาย ผู้คกตายกตบเขมิตเอาเคคคจว เมื่อแดงไปเห็นไฟ
 ออกชวงไซค ผู้ชมิตหดอกหดอนททงหดจว ชมจคหญาบออกสำคญคั้นจัน
 จจว มนหดอกจวบชชมบจนยบเย็น คองชมิบหายใจชมบๆ เต็มเขม็อบ
 เกอบจระยบเมื่อฉกฉน ว่ารับได้กตางชมอมคดลอมเกิน เขม็วทองรื่องว่าเมิน
 มิงฮยาคู จงตระเตรียมตรวจไฟไว้จงทว จระยกแต่ชมกชมจเมื่อเข้าครุ ที่
 รวบว่าฉมวชฉนมาคาคกร ท่านตาอยู่ท่านมวฉกฉนงค เกมินไฟได้มฤคไปทุกชง
 ชมิงทงบอกกระบจวฉฉฉฉ คค ฉ ฉ น้ามอนหนีไม่มี สำเนียงทจระมาไซ้คว
 ไทยเรา แต่คจจฉฉน้ามอนหนีมาก จิตวิภาคคำอธิบายให้คตายเซตา ไบส้ม
 คั้นแฉมแดงเปตา ท่านจรวจเหมาเปนสมุห์แกคจจจ อย่าโกรชมุเดยสมุห์
 บานญชคช อย่าเปนทกชเดยหนะนายรายผู้หญิง ตามไล่มนนคว่าอย่าประจิง
 คอยนิงๆ สบไล่มนคงได้การ สมนจากหดบหดงคาคหาไว้พร้อม - เลียงเขา
 ตอมเนอสมนสนนชาน ทคนรกกคตองชกสมานนาน ยาสमानมักเปนยาสมน

ไพโร ตุกส์มนตามกรูเจียวครุเก่า เสมี่ยนเราสู้ไหนักส์ได้ มิ่งสมรฎามารอน
 เส้นที่ไผ ที่สมรฎามีไชยคุใหญ่ยง เลือสมิงยังประวิงเยื่อสมอง เดชสมักสอง
 กองตั้งให้ตั้ง ส้มุกไบตาดายชยายตรง ว่าให้คงบทสมาคันักปราชชม
 สมิตชาวสมิตคำทำจงครบ เลียงเรือบเพียงสมุททะเลตม เป็ดอกเส่มิตทำ
 ไตไชระบบ คนนิยมเรียกว่าไตเส่มิตมุด เกาะสมุยไตเส่มอมตสมอ สบสมัย
 ไยมารอ ให้เรื่องสญ จากนิตแม่สามคความนุกต สันเค้ามตจบหมตบทรบิต
 อักษรตั้งนายอชอทต จตจศาไชไวไตสัน เหนเขามงตั้งชยาคุนากิน ตั้งชยา
 นัยไม่สันไม่สัดตั้ง ยงมันชบตบยงบชย จานรหนชนุกเขาเขยาสั่ง แบ่ง
 ชยาแค่น้อยค้อยประจง เตือชยากวางตงจนคนตาย จงเว้งไปหากวาดกวาดชยะ
 เื่อประเททจนชยนบ่นใจหาย คนชยันทำงานการไม่จาย คิดชยันอยู่แค่นายจระ
 ดงเกิน ชยอนใต้ไชจึงทำชยกชยอน เขยอนถอนชุกนายผนพนเขยอน บุก
 ป่าพงคองชยงเขยงเดิน ที่หมายเกินป็นเขยงจนแข่งโกง ปลตาแขยงชุกมรด
 เจ้าพวงนคปตทงไชยง ชาเขยงหยอกผู้หญิงจิงโทอง ๆ คาปานไย้งแก้ทำโอง
 ไชยงจิง กนมงคคเนตมนตจนกตจนชยอก กระเทยมปอกชยกชยกคาพริกชง
 ชยคกอยค้อยชยตไวคอนตง เวาไม่ทงชยาชยาดชาตนักเตง เชนชยบเขามา
 นงบนหนงเสื่อ ชยาบเรือบชระยาทำคุมheng ชยบคาบอกไยมุให้เกรง มัน
 เขยบออกไปเองจะว่าใคร ชยบ ๆ ได้ตะครบอะไรทดา อญชยมพนภาษา
เขมรไช แปลว่าชาพระพทชเจ้าจงเข้าใจ ทำชยมกริมอะไรก็ไม่ว อญชยม
เขมกนกับชญชยม นงปอกชมกนชยชเยยจายจ แกชยายเคิตหนะนายทานจะ
ต ทริมคเห็นเขยอะชยะชม คจผอนาคชยอกพอกคต คาชนิตบพผยองผยบกตม
 หยงผยอเออจิงเขาละเตาดม คำไชชมทไผแม่สอนายอ คือหญิงแพสยาดเต
 แพสยน ตรกนคจยสยันทาดายกตอ เหนเคัดอนกตบชยบชยอนทำอ่นคย

แล้วย่อยย่อยของโตมาซัน เหนปลูกแปดกต้นแลยกสยของสยด ทอระหดหาก
 สยบกระทบกัน พระบรมกตยบแต่บ้างบรรพ อภินทรพระสยามภูวนาณ
 กรุงสยามมีไคครามชยาคศึก ดอนหาจฮักแดตหมุ่ทหาร จัดครบเครื่องสยมภร
 เหมือนก่อนกาล ชยายมกมกรานสยจภกศร ทนาคันบรูปเป่นราก โสษ
 แลยะ โอฐแดพิภกคูกกกก นคาเทียบเวียบรายตงตายตกษณ ในเม่นม
 ประจักษ์จตตามแนว ดาดับนจะได้อาแม่ห้าถด จระแจจตคาเทียบระเบียบ
 แถว ไว้สำหรับเดกคุดอู่แกว เหมือนแนะแนวนำชยายพอหายมจ สยงสยเฮ็ด
 นำรอมค้ำไซ ค้ออะไรเขียงชรมเจียงท่านชวจ ไดกนิยาหญ่าฝร้นอย่าพร้นกตว
 ของฝรียงชวพอค้อเคิม สรภาพกตวันได้ยกจิมตคิวัตร ศรส์ตวสัดโตกทเจดิม
 ชดบ่อสระเหะหะระดเคิมเกริม กตบมาเพิ่มโครกเค้าให้เหงาทรจวง สระนึ่งจ
 แลียงด้าเนียงเด่นาธ ส่นพระเคราะห์สระสรงแถวบวงสรงจ สรส์ระส่นเสรงจ
 เหนเค็ดตวง ท่านทงบวงเชิญอยู่สร่าญมย ค้ากวงสรงญสระเสริญจพาดกษณ
 เพราะเวมรอกแถวมาเวดภรมยสม แล็ดจตงสรงชดทงเชยตม ที่เกรียมกรม
 สระสรงข้างบนเทอ เย็นช่นร้นญไทยกัไธสรง ไครก้อสร้างพระอารามตาม
 ภูเขา ดุดังแล้งแกตงทาภูมตวเนา ช่างเพรศเพรค้อสรงสรงจจวรงค์เวียง
 นางกระษัตริมทรสุดอโยค กรรแสงโครกเรียกบุตรจนสัดเสียง วางแล้งรก
 คานหาบตงรายเวียง ส่นด้าเนียงสรงกหน้าภกศรครอม แล่นสรงสรงสอง
 กระษัตริทรวงก่าสรด สร่นทตฤทัยจนไม่มอม งามประเสริญเด็คมนศย์เป่น
 สุดจอม จะถนอมงามสรงไว้กับทรวง กับคานึงท่านว่าแกตงแล้งสรงจ
 สรบรวบเส้วจสวชานาหดจวง สรงมพรให้ส่าเวจจนเค็ดตวง มีคนตวงเก็บ
 สร่ายมาชยเรา ฉาหนศคคตบรจบครบทหา จงอส่าหหมนตทงหมนเด่า
 ให้เร้งเรียนเพียรจ่าในด้าเนา อย่าดูเบาหมนนทกรอง ฉาหนศททก

ยกคำใช้ กุดขดาอาโดยโคทั้งสอง เครื่องแต่งข้างนำคัมขัดทอง บ้านนาย
 กองกอดุดออกคริม ที่โศดเซตดาเมามัจฉนหัวเห ทำโศดเซตจาโศดนเลียง
 กรรม พิชเบิกโศดนทวารอานมนคพม ศาสฉมนนคชดงจงคดงไป บ้าไม้
 เซตงข้างโศดงโยงกั้นบก ทำงานชดกชด้อย่นวายเป็น จับต้นคั่งชดก ๆ อยู่
 ซ้างใน โศดกอะไรกั้งกั่งคั่งสะเทอน ซ้ายคนนชดาดไม้อาจหาญ ห้มัก
 ประสาวตาชดบชัยบเหมือน ผ้าโศกชดบหีบมาอย่าแซเซอน อดซ้างเถื่อน
 จับได้จะไปดู เหนเขาเด็กคเตนเช่นดุกชดบ เขามิชบชัยเบต้าธาเจ้าหนุ บัน
 เบ้าชดบดินคำทำให้ฟู ไม้ทนรุดชดมกักรุมไป เออนแน่นายปานหลานนายล่า
 เขาเขียนเครื่องชดมมาเขามาให้ ดีแค้นอนป่าวชดลุยคู้คู้ไป ถึงอยู่ไกตบ้าน
 ชดออกพอกตาม คนอะไรใช้พูดแต่ชด้อย ๆ ดายฉดุมไชน้อยถึงร้อยสาม เจ้า
 ก็เกิดป็นดูพอรูกความ อย่านวนตามโศมเฉตยั้งเยาว์โฉย พงกซาบ้านบาง
 โศดงโยงกั้นเต่น ไม่เคยเห็นการชดองอารามใหญ่ ชวคกันมุงด้านเฉตยั้งเคียง
 กันไป จับฉดากถูกอะไรไม่ไว้วาง ไม้ฉดกปลัดก้นคนชดาด พอยิงปราศ
 นกบิ่นเฉตบชวาง ปลาฉดวมว้ายสวณคิตองนทาง ฉดชันวางไวบนเรือฉดอม
 พตน์ วจฉดิมสร้างเพิ่มพระเกยวคยศ ฉดชโยให้งตพอชดกถน ทคชดหด
 บักฉดบชดอสำคัญ ฉดชก้นไปจงทวทกคัจคน ถ้าเม้นไม่มีทกชฉดกฉดว
 ฉดษกฉดวเขาไปชายแก่นายส่น ได้ทำฝคคิตเฉตยวเลี้ยวจกรรมต ทงสามคน
 ฉิงฉดากออกว่าว่า เทยวร่อนรบร่อนเว่เฉตไกต ปะโจจรไต้ฉิงหนักฉดถดา ศาถถน
 ฉิงฉดถนไม้ทนคดา ถดนปานจวนอย่าทำให้คตายเกดยว ทพพมามาตงเมอง
 ถดาง ทานจางจางศาถถงงโกรชเกยว ฉดงแ่วแปรชาดชาดทูนเทยว โคร
 กรุเกยวฉยฉดฉดงให้แจจจจ มาให้ทั้นในวันเกดิงศก หนัฉดกทำฉดากไถ
 ฉิง หนัฉดอกชดอชดยออย่างประฉิง หนัฉด ๆอย่าเกดฉดกถนฉน ฉยไปหา

คางมมมเกิดก นกเอ็กเกรกบินแลตบไปกตางหน ทกตวงทกฏกตมกตมเป
 วน เลียงรพดเพียงแผ่นดินด่มทตาย รัักษาสารกรมธรรมเปนหตักทวิพย
 อยาใหยบายอยยบบบตตาย ดอกมรดพงจะมตออกกราย ๆ เลียงคังมตพดก
 ายกระจางตอง เหนมตงจิงไฟตไปคางมตดู ชำตุ ๆ เมตไฟตเอาใหญ่หตอง
 มาหงกรมยมเมตอกเตหตอง คากมอยวงยาแกบาศเมตค ดงในน้ำตามคแต้ว
 เมตไมต เลืออ โคไตตนะแต้วมตนะน พดมารมตอายุตงเปนตงคต จานรทหนจ
 มตม่นตตริง เลียทราเลียทาบตบไปส่น เลียงบัตรันบัตยุงตงมตุงมตง หนา
 นเมตยงแตงแหงออกกรวง นิตาสตงมตกใส่ทำไมเวา จริงหนะนายอ้ายไมตกทำ
 โหยกเหยก ขากะเมตกชนตู่ชนภูเขา เวือจะแตงตมจตคตองมตคเพลา หนา
 ไมตมตจตคแตงเจาทาเบาความ เตยเมตบโตตมตบเลียงคังมตบ กตองคตบคตบ
 คตมตมตตาม โตตเมตคตงเมตาระเราไปตาม เมตจะเมตงงามเตกเป้าเม้าตบอย
 พดมตอตอเตนออกเตนหรบ เจืออออิฐโยนรบคนมตอย ๆ คิวคางเมตมตอ
 คอเปนรอย เดกกพดอยกนสตาตนาชง เวือแตงแตงจาทองฟ้าเบต ระวังเลต
 สตาตนม่นจตง คอยสัดเนนใส่ตทไฟกรวง ตงนเคงวังตสตาตงเลตาเปตา
 สตตงเลียทคินมตสตะ เลตอกสัดนจนไปปะทเนนเขา หนาตกรบเห็นสตบ
 สตอนเพรา ม่นเหนเราไหว้สตอนค้อยอ้อนตง ชำงสัดกแจกสตาตงสาร ใส่ตก
 โอยโขยกทำเลตอกสัดนส่ง ยายกบตาหน้าสัดตเทบปตคปตง ที่เกาะกงจัน
 สัดตสัดกเดือ คตอยวนออกสัดตจนวนอนชาต ปตาสตาตปตคคตองนเมือ ยิง
 สัดตทในตากำบั้นเวือ ยาสตอตตงเลตอกำตงจริง ถ้าใครโตภกนมากมก
 รากทน ทงตงจนเจียนสัดบตงเนนง ผ่ำสัดบชบชอนกบหมอนอึง แตน
 สัดบทงคังไมคุดาย สวัดมชมตงนแต่ไพรพฤกษ ไมเหนงนิกเตยจำจกรำว
 สตาย ไกรชำงพุดสัดตงสัดตวยช่วยพิปราย อธิบายคำเทียบไวเวียบเวียง จบ

แบบจําหนักรบหก จะหยิบยกคํานิยมประสมเสียง ในแม่เจ็ดจัตระเบียบได้
 เทียบเคียง ไม่หักเสียงจากแบบฉบับเดิม ตั้งสืบเข็ดนำอพอสงัด เจา
 ต้นเหตุแห่งพจนนัทเพิ่มเติม ยกเอาขอนำอพอเอาต่อเติม บทแรกเริ่มเรียงนับ
 ตำดับไป คือคําว่าชายชวาแต่ไขว้ไขว่ ชายพวกจับปทุระเดิ่งชวกไขว้ กระจาก
 ยกหกชวาคะมาโย คำนเจ้าเขว้าทางไกลระยะกัน ของสระเบียงเดียงตนต้อง
 ขวนชวาญ ญาติทงหลายมาสมนมนกันทำขวัญ ทงสังขวานห้อยแขวนอยู่แน่น
 นัน คนต่ำคณูกตชวางทางไมตรี ชายจนอดชดศตคกว้างขวาง อยาทงขวาง
 กันเตยน้องทงสองศรี คนอยู่ในเขตรแขวงกาแพงบุรี ในแกลงนบกชวาจากไม้
 อยากเดิน แดเห็นฝูงสกุณาบินตาแตก ด่วนนกแขวงทงสันออกบินเห็น
 มะชวดชวาตาศาดาคูน่าเพदन กระจบอชวดยบเย็นพอยาเยยจ ผูกมูรายดง
 หววยดงชวบชวาบ ไม่เขตทดตาบเขย่นชาดงชวอชววยจ นกแดงแฉะแขวระเพื่อน
 เชอนทเดียว หนามมันเกยจแขวชระมาระราน นวนนอวบริสัทชิตตผดผาด ที่
 เนินหาดทางแฉวชนไพร่สาน ถึงปากดงวงเฉวชนจำเนียรนาน ท่านคาปาน
 ครุเดชชววงกรณ ปดาแฉงง่ายดตฉวตเฉวชน ท่านจัดเปดียนทเฉวชงให้
 ชวอผด ในกองชาตปลอจัดพิภด พระจุมพตถวดยราชชาตไพร่ ถึงเคียดเค้น
 กไม้ต้นถจตหวง ยกมาดงของถววยของนายศรี เดอออกให้แต่พานพอดม
 นางเทจหวาดผาหาภุชร์ สจวามตเหมือนนบิตุเรศ ประจักษ์เหตุแห่งสจวามภักดี
 สอน คําเขมรเรียกสจวาจจวนร อรชรช่อไสจคอกไม้ดง เห็นสจวรดอยปะที่
 คันท้า สจวาราไชสจวรรยกันไถหงษ ทาบญได้ไปสจวรรคท่านจวตรง เขา
 สจวานไชดงค้ดระปู พยงนงพดงตมตมสจวาน ติดใบกานท่าเสวียนรองหม้อหน
 พิศวงสงไสยวงไปต ชนไปชยถึงสจวางคบุรี แต่พอดกทอชทงรุ่งสจวาง อย่า
 ให้ทางตาสจวงชอบถถ ใต้นคยาสจวงสจวายกคถายดี แสวงหานารทรูปงาม

อันสงกตักปลาทากขัต ศรัทธวสันนเปรองถึงตองสาม พิศวาคตองอสู้าที่
 พยายาม โอแม่ทรามสัดสวาติอนาใจ กำปั้นแซกแต่นมาทังวิต กระทบ
 ขจิตกันถูกสวามใหญ่ ได้เสวยปลาสวาคตายฤไทย นี้คำใช้วาหนิศักตจำนจน
 หนีบับจนครบเกาเพียงเทาน บัญญาตจำได้ไม่หันหวน หยบอย่างไ้ย้อๆ
 แคพอควร หมนสอปลัดจนต่าหรับฉบับเวียน ฉาหนิศทล็บหยบยกข้อ เชา
 ตงหออออกน้าประจาเขยน จุงน้าต่าล็บอกขรเวียน อสู้าที่เพียรบ่นเต้าให้เจ้า
 ใจ แมตั้นตงหอน้าตงอ แจกเต็มค่อต้อตามตามอไสย กำหนดแน่แต่แม่
 ก กาไป มีคำใช้้อออกอย่างต่าวา ครอบถันถึถัดงได้แจจจิด ไม่ข้องขัต
 พุ่มพวงตวงบหงา หน้าแห่งจวงเหงาเขาบัญญา ช่างถกฆ่าทง่าหงะเงอระงะครัน
 เสียงเกวียบกรอบยอบยอของร้องหึงๆ มเหยือกคู้ค่นาหงัน พดกเขียงแฉ่น
 แห่งนตุดวงตวัน เห็นพิชพรรณหงอนโก่ประไลงาม พดกไพร่ทรวพจน
 หงอนหงอ ต่ามะหงงหลงต้อไม่ได้ถาม ี้าระฆังทง่างๆ อ้ายยาม ร้อง
 หึงๆ จิงตามเรามาโย เมื่อย่ารุ่งเคาระฆังตั้งโห่งแห่ง มันอดแก่งเดิน
 หงกๆ ชกกุได้ ตมจับบหงกชกตัมไป ขวักไขว่พดงพดกนงหงกงอ อักค่า
 ว่าหึงกๆ ไชกตั้ง هنگ เจ้าคนเกกติตตะโห่งท่าหน้าจ้อ สมหงอกบวมเหงือก
 กระเคือกคอ คนหงตหึงตแต่วไม่ขอส้มาคม เจบหงอดๆ หยอดย้าอ้าปากหงับ
 คนหงมๆ สับปลบกมตม ทาเงอหงุมคตมชนคนนิยม ท่านตาสมแก่หังอม
 หลงค้อมคต ผตตาดตกต่าบางค่วาหงาย แมวหง่าจกตายเปนเดื่อปลด่าว่า
 เหมือนปลต เสียงมันร้องแห่งจๆ แถงชนตต ถูกประชตบ้อยๆ ตูหงอยไป
 สุกกรตองหอกเสองคูเงอหงอย เห่งโคไทตย้อยเปนไหนๆ ถึงท่านสั่งประติ
 เห่งก๊ะเอะใจ หากจ่าได้ชวานเหงาเจิงเหมาะการ ผู้รายปลตนคตคนอ้ายจนหงอ
 จนหงอนหงอยยังเมยอท่าอจหาญ ทถางหญ่าท่านผู้ใหญ่ท่านให้การ ท่าน

ผู้หญิง โกรธงานพานพาโต นางชาววงกรวดเดบเคบคณหญิง ร้อยประจงเป็น
 อบะไว้อะโฮ ทศจอย่างบางหนาทีกฤาโต นายนุดหนิงโรตุเรวครัน คน
 จนมักเป็นคนใจตระหนี่ มากวกตทหนูกตชน แหนจอกบอกนาเป็นสำคัญ
 พวกละยอกนอย่างกระเหน็ดกระแหมเดย ย้ายจนควรไต้โยสรแห่ เออนั้น
 จะไปไหนให้เดย เรื่องอเหณาเขากัดนเหมือนเช่นเคย พิปรายเปรยเพียง
 หัวเหนาด้อยเซาวันใจ เหนกตาดกตมหนุ่มหน้าไม้เอาส่า พุดกระหน่ำต่ำทบ
 รับไม้โหว รู้ไม่ถึงแต่จกทำให้หน้าใจ คนอะไวกนหนะไม้ตระวาง กระเถนที่
 พอกพดชนชตุนหนนา ตางมกฉาหนานจิตมากัดชวาง หมอนหนนไต้หน้อย่า
 ให้บาง ผดมปรางตจหนอนเข่าบอนเบยน หนงส์อหนงส์ตจแต่เดยหนิง ให้
 หนบตงหนงส์อแรงครองเขยน เซงกหนงเกยหนิงเจกตังเตยน หม่นจำเนียรนิก
 แหนงคำแหงการ เครื่องตนครปดงหนงหนงเหนง โหนง โหนงเหนงร้าย
 ฆองหนองหนองชาน เสียงคนชกยของหนองกองกงาน หนองละหารหนัก
 หน่วงให้ตวงเดย ทงกาทกานาตาเป็นเหนยง ปตาในเหนยงนกกตนชยอก
 เดย ไม่รู้จกหนกเบาเขาไม่เคย นำออยเหนยงหนิกไม้หนิกน ปรชทาน
 โทษเถอะเจ้าคะคีระโหนก เพราะถูกโชกหัดลาทำนตาถน เกบผกหนอก
 จอกกระจับในวาริน บุตรนายป็นหหนวกส์่าเหนยงคน ผมกกตจตงหนวด
 ไม้อาจเขา เนอคจายเถาเหนยงหนตทงผดยน เสียงฆองหนองหนอดคอด
 อกกตน จับถอนชนถอนหนวดกอดเอาเตยน กระทะลาวตงเคยงจนเหนยงหนบ
 กระหนาบจับปุ่นบตงบบเคียร ปตาคอดเบ็ดหนบ ๆ สับเหยื่อเคยง ตูแนบ
 เหนยงเหนบภฤชสันทกาย กระหนอบไว้มให้ออฉางฉ่า เข้าเดินป่าชอนชก
 บุกหนามหวาย นี้ไต้ยหนุ่มมกจะกตมฤคตาย จะต้องอายเหนยงมใครทำไม้
 เตชส์มนทานตงตงจาหนาย เหนชระแวก่กายคองหน้ายหนี ไต้ยามหนวด

กระจโงกหน้าแค้นท้ว ^๕ พอเดือนสี่กั๊กหน้อยจะค่อยเบา ^{๕๕} อย่าเคาะแคะเดยทน ^{๕๕}
 เขาคเหนื่อย ^๕ เออจะเหนื่อยเราไว้ทำไมเจ้า ^๕ ไม่เห็นแก่หน้าจยตาข้าไม้อา ^๕ ผด
 กระจเบาอังกั๊กหน้าจยพอช่วยแรง ^๕ โดยเสด็จเห็นตเหนื่อยทั้งเมื่อยเหลือ ^๕ ข้าง
 ฝ้ายเหนื่อยเขาสันทุกแขนง ^{๕๖} ทศนยางเงาทั้งเปริงแวง ^๕ ส้มไฟแดงยาง
 เหนือออกเชอระชิม ^๕ ดาวผู้ชายขับไต่ว่าไอหนอ ^๕ ตกแทงหนอไม่เตียงเสียงขมิ
 หมามันขบคาดนเก็บนพิมพ์ ^๕ ทำอิมคริมแดงดาสนับทำไม ^๕ ตั้งนายมาหมาปน
 ให้พูดบ่อ ^๕ สำหรับก้อฝามนังกูใหญ่ ^๕ ฝูงหมิ่นเม่นโตดเค้นตามพนาโต ^๕ หมิ่นเจก ^๕
 ไถหมิ่นตมร์คจริง ^๕ เพ็ดนตหมิ่นตจตุบาท ^๕ เหมอ้ายสาดโยจิงเทยวเกยว
 ผู้หญิง ^๕ คองปรับใหม่แดงสหวาอย่าประจ ^๕ ของใหม่จิงญาของเก่าเรายัง
 แดง ^๕ บ้านเกาะแดงเพ็ดงใหม่ไปจนหมด ^๕ ประเพื่อสัดชอเหมาเอาทั้งแสง
 ร้องเรียกเด็กหมา ๆ ^๕ กระจแวง ^๕ เหนกักรแดงหมิ่นใหม่อะไรเรา ^๕ ผู้หญิงหมิ่น
 นนไม่มีบครสืบสาย ^๕ หมิ่นทำงานการไม่จายอย่าอายเขา ^๕ อย่าดหมิ่นถึงจกรน
 แดอย่าเมา ^๕ คันทมากเปลาตาชตนตักหมิ่นพัน ^๕ พวกรุนหมิ่นพันได้หมายคุมคัก
 อย่าจนจกรทจระหม่นท่าหนน ^๕ ไคถนเหมนเช่นไฟไหม่นามน ^๕ ดุเหมอนกน
 กบหมอนทนอนนาง ^๕ พดกบหดอนแดงกหดอกคอกกระหม่ง ^๕ คาสัจจจิงพระ
 นองหย่าหมองหมาง ^๕ ตกตองเหม่งเพ็ดงว่าทำทำทาง ^๕ หยบพายจางชวเหม่งเหม
 เก่งครัน ^๕ เออกตองเหม่งนี้ทำไมได้ช้องโหม่ง ^๕ เสียงจะโจ้งक्रमเหม่งเก่งชยัน
 เสียงหมอง ๆ ของกระจแคะตจจกน ^๕ หมอเหมยงกนเหมองนาทตาคตอง ^๕ นาง
 เหมอนนงหอหมกยกชนตง ^๕ ดูญาข้างหมักหมมจนหมิ่นหมอง ^๕ อันพดหมา
 อยากเคยวเทยวตาของ ^๕ ประส่านตองตหมักพฤกตาย ^๕ เด็กมกเรียกวาเจ้าหนุด
 ไทมกเหมก ^๕ จนนเมษหมอกกตมคตมจนสาย ^๕ หมวกยกอดหยกแกวดแพรวพราย
 นแนนายสนทงหมตจงอดออม ^๕ พวกรนวยปลากาหมตชตคตงนาค ^๕ ไชเหล็กหมาต
 เบา ๆ เฝ้าถนอม ^๕ หมิ่นผาสนกกระหมุดกระหมัดคคิตครองตรอม ^๕ ไครไม่ยอมหวาดหมุด

กษัตริย์ ฝ่าหม่านางศิวไปรดด้วยน้ำโหมดเทศ จำสั่งเกณฑ์หม้อจืดให้สั้น
 หม้อมดบาดหันเหมือดเดือดโหดริน พอกมกนค้อยหม้อบเรารบทน หม้อหม้อ
 คบชนเด็กบนเตน ไม่นทนเห็นคเจ้าหม้อบครุบชน เมื่อหม้อบเผ่าเรากวอยู่
 ด้วยกัน เขาเบียดคั้นเคมกระเหมือบเกอบครแคง ฝ่าผอนกไมชกทำหมกหมม
 หม้อมราชวงษลมหก้าแอบแ่ง ที่ไปรดเกล้าไปรดกระหม้อมไม้มีแคง อย่า
 ระวังเดยว่าหม้อมจะขอมยีน ซึ่งจ้านคองบทในกฎหมาย แดกสตายของ
 หม้อยท้านคาวสัน อนุญาตหมายนกดชอบระบอบระบิต จงบาดหมายไปให้สั้นถิ่น
 ค้าบด ส้มเพทแต่ค้ำทอทองทอองกระแหม่ง แกะเรียกแควเหมียว ๆ ทุกแห่งหน
 คอมะเหมียวเหียวกรอบเห็นชอบกต คอสูงคนเดินเหมียวเรื้อยส์ญจร ค้าหม้อ
 เดยนี้ดูเคยตะแหมะแจะ หม้อจันมักใช้แหมะตามแบบสอน เห็นงามเหมาะ
 เพราะถ้อยสุนทรภักสอน ค้าหม้ออ่อนบ้านหม้อตลกหม้อมี ในค้ำทอนำขอได้ค้ำ
 ใช้ แม่ทราวมโดยช้อหย้าเป็นยาหยี้ บดงส้มครกใครไม่รำคิ ของค้ำบ้นหยู
 ยบยงพวงเหตการ เจยรบาคค้ำคัพวงทงนุ้งหยี้ ส้มอินทรีนารักส้มคัสमान
 ก้ามะหยิมนกกมมานมนาน ได้ตะพานนิกแหงตะแคงโคตง นันตเถิดค้ำสัน
 ยันแหงแย้ ออกจิงแเว้เหยาอยู่งนุ้งค้ำโคตง พวกกระเด็นค้ำหยินตงนคนโกง
 กิต้าหยินตง โทงไปค้ำตามทาง นางบ่าหยินนนักเคยแต่เยี้ยหยิน ชักกนหยินฟาด
 กตมจันตัมผาง ดูหยิน ๆ อ่อนหยุกะตูกตาง เห็นค้ำทางทจจะหยอนหย่อนก้ำตัง
 อึงค้ำพวกแซกแปดกพาสา เขาพูดว่าคั้นหยงกับยาหยิง ออกค้ำนหยางอ้าง
 ค้อยค้ำประดัง ให้เขาหยิงนาระค้ำกตบระแวง ในค้ำท้างค้ำยคู้คู้พิภัก คน
 หยิงเยอเออชานกชยาคแหง เต้นเหยงยันนกระเหยงแก่งก้ำแพง มายันแหง
 แยะค้อยูเหมืออนยกษ์ ออกจิง โหยงโก้งค้อยัน โหยงโย้ อย่าพูดโอ้ด้ายหยอง
 ค้อยส์ตัก เราเห็นค้ำน้อหยงของคตองบารัก อย่าทำชักชนหยงของมาตองกัน

ทายังรุ่งยั้งเหยงส้มเพดงหมก มาขัดดวดชวดหยกทำหยกชวน เพราะหยาก
 ได้หยกชวนรบกวนกัน หยกหยกครันเจี้ยวอาย โผลก โหยกเหยกจริง เออ
 อะไรมาน่าแต่เข้าหยอก หยวกกด้วยชวยกันตอกแทงด้ายสัง น้ำมันหยด
 หมดให้ไม้ไหวคิง ถ้าเม้นทงนาหยดเหนอชเชง หยาดนาคางพรางพรอียดง
 พรอยปริบ ได้ถึงสืบยังไม้หยดจะหลุดเหตง หยอดน้ำมันโหลงเด็ดตอก
 เบ็ดเบ็ง เดชตะเล็งเหยียดอู๊เป็นโทแทน เหยียดมอราพอนคุดอนหยบ ข้อ
 หยาบซาทำให้ปรับเบี่ยนบ้แด่น หยิบเอามาว่าความไปตามแกน มันเด็นหยบ
 ทบจนแบนจะว่าใคร อ้ายดาวเกินมันมาทาทยาเหยียบ เวื่อประเทียบหยาบ
 หยามห้ามไม้ไหว เหนฝนตกหิม ทุยมตะไม อ้ายเด็กไฉนเมเหยมนี่แก้ม
 มอม เขากดำตายฝอยกรของกรอยสัง กะหยอกกันแหงงเหนเป็นหย่อม ๆ
 พวงกันเด็นยังหยาดเพราะดาวปลอม มันมาด้อมปาหยอยคุดออยครัน พบพวง
 ดาวกันเขาเหนยวเคยจหย่าเหยะ จับชนเกาะหยนเหยอะคุดเคอะชน กาดัง
 โกรชโตดเหยงยังไม่ทัน คอยหยอยกันเหย่าเหยาระพอเหมาะทาง ฟังตาดัดสูต
 พุดชวดก้อ ตาบังหยอเป็นพระมาแกมาชวาง นระหรานะครหรับหวาง
 ตะเคียงกตางหรับหวรไม่มีเปดว เดยวนเปนตกกจวนบ้านด้าเหร์ ททำเดพวง
 แชกท่าแหตกเหลด คักส์เหร์ เขากัใหญ่มีไรเดว ยกโหลงเฮอประเหร์ว่า
 เจ้าเซิน ทคนคำพุดคำหยาบประหระ แดตูปะเสห์รันไม้ทันเห็น หย่าผ่าหรัน
 นนพอกกุกกบดุกเฮน นายหรันเปนกอบปราดมานาวัน ใครไม่ชอบเงินเหร์ย
 เปดยนเงินบาท เขาวะราชเส็ดจทรงอสังหงัน เหนบทรงตงจากอาชาพด้น งาน
 ประชนเกณทนายหรงไปตงกอง ชนเก็บผลคณฝ่าหรงพบหนหรง มาแยงชิง
 ของถวายกับนายหรง ดุไบโหลงไปรงไปคันไทวทอง เรโวงองหรงเรอยเนอย
 ในตง เราเดินเรอเข้าในโวกะเหร์ย หัวเราะหริกชกเสียงนำพิศวง จังหรัต

หวังสิ่งลุ่มที่พุ่มพง ช่างแต่งองค์เกินแหวดเหนวเรตแรง วิชาชกรกายเพชรล้ำแว้จ
 ประหอด งามเท่าคอดคินทรบ ๗ ลัยบแต่ยง ออกเค้นหรับรับพม่าทำดินแดง
 หริบหริ้แสงเหนหรับรุ้ดูไม้ขีด พวงพานชคคเคองกับเมืองหรม มาด้อมกตุ้ม
 ทำอะไรไม้ถนัด เหนนางพุ่มทอดหรมเขาไปวัด หนญาฟังตทหรมแถมแถม
 หน้อคา แรกพวงเจ้าเช่นออกเค้นโหรม บ้างหจโคมวงหรอยดอยดดา บ้าง
 ก้อออกวงเหวระดอดเดาเระมา กับพดจาคักหระอะไรไป กาดงเหน้อยดัมแผ่
 ดงแบหตา แรกมกจาหตาครวงเขาจิงให้ ร้องอิหตาคำหตาว่าทำไม กระษัตริ
 ในแห่งหตาไม้มาปูน หยิบเตงซึ่งจับนบหนุหต ชาคตุหตโกกรชโครแล้วไม่
 สุธย นายขุนบตบหตุคาครพุด ผิดประยรคาเหตเหต้อเหต้อเรา หองโหด
 บ้าโหดทั้งชวดหต ผดช่มโอยกตมเกดยงเพียงหต้อเหต้อ แจกโหด้าจรหต้อก็
 ทำเนา ทุกหุเหต้อไซหตระคองระวาง เด็กๆตักคอกกปดาราเอามาหตณ ใบไม้
 หตณหตณเกนมันชตชวาง ควงบหตณคินเค้นโนนภางค จคชองวางตดหตณ
 เปนชั้นเชิง ยังสาวส่วยพอส่มห่อแพรหตณ ทงแพรจินเจ้าใหญ่ได้จนเหตง
 ร้องหตณ ได้เคตคจจนเบ็ดเบ็ง ออย่าตะเตงหตางเหตณออกแนนนัน เออ
 อายมท ไบรอกมันหตอกหตอน ร้องเรยภหตอนนี้กระไรจนไก้อัน ค้ำมหง
 หนักหตงปตามกัน แจงล้ำคัมยภายหตงระวงังไทย จ่าเภาะชองคตองคคคหตง
 ดัน สัพพากชตคันทองหตางเตได้จ ไบชราชาคิเอ้าเหตงแก่งสคใจ เขาด้อม
 ไพรหมตงออกอั้งอน ผู้ไม่มทสำนกันทงหตคกเหตง ไควคคแบ่งบงหตง
 ไม่เปงต เออผ้าเหตงอห่มคจวอย่ากตจคน เต่นเหตงจนหตคผ้าตุน่าชัง เปน
 ดักเด่นจิงไม้ทงหตค นานๆตักเอาทเอกถูกเปกบง ให้คคเหนหตคากๆ
 วิบบง มาหตคหน่งจนในหองยังมอจตาม น้าเชอญาว่าเด็กทำเหตคกเหตค
 กรหตคแตกเพราะนายส้ทำผตผตาม เจ้ากระทรวงดงหตอกจนออกคความ

ทำปมปามตาเหตอกไม่เดือดกิน หยอนมือตงควาตวงปลาทอด ช่างพูดปด
 หดดี ๆ ให้คดีขึ้น นึกแคงจิตรมิตประหลาดไม่อาจกิน ไม่ได้ยินเข้าหตอด
 อย่าจอตเรือ ดอกกระเจาออกกระจุยจนต้อยหด มันหดบมดหมอบตะแคงตง
 แฝงเนื้อ บ้างนอนหดบดบตายตายเป็นเบือ ถอเรือเกดอเซตหลายบ่าบจนตาย
 ในห้วยเหวเปิดปดต้องเป็นช่องหลบ คอ้งสวนดัดทำหตอบบอบใจหาย เหน
 โกตเกือบเหตอบคู้ไม่รูวาย ซอผาดายส์เหตอบเกือบจะลง เหตอบยงท่ง
 หตวงมันเหต้อแค้น แผ่นดินแดนเด่นหต่มคตมทะเลย คิดไปเฝ้าเข้าหตามกิน
 ตามเคย คีคระหตมยมเยยจะเขาระใคร พดงเคาเบาตมทงเบาตด เหนคนชุด
 บ่อหตุมออกกตุมใจอ อันทนามแหตมใครเสียมค้อเจียมใจ คนอะไรหตอม
 ทอ้งไม่ตอ้งเตยง พดจนเตยหตวมตจกตบักตจวิต ดายอังกษส้เหลยมพอ
 เทยมเขยง เหนงเหตอมเตอยได้มาโกตเคยง ตตเหต้อมเสยแศพยงให้พันคว
 คนทงหลายแต่่นมาไม่กต่าบอ กช้กหตาวออกกร่าทูน่าหว แฉยกคจหตว
 ตาท่าน่ากตจ เฝ้าแต่่มจnungคยจนหตยไป ราชการงานเมรุทนเคณทกะ
 ทอดชระไพร่เตจจะเหตจไหล จะแต่เหตยดเบตยดเบต่าเค้ร่าฎไเ เหต้อ
 ฮาโดยหน้าเหตอดูเก้อครัน คุสระส้วยเกตยงเกตาเพียงหตาวหต้อ พงคทาหตอ
 พดเตนกกเหนชน ผาณพนนส์หตวอยาพจพน เรอदानนเป็นมังกุหตรกตาย
 ดุกชนนงจอ้งครอ้งทอ้งเปาระเหตาระ พอดออยเปาระกพอเคตอนเตอนชย คาส
 โหตระปากเปเราะพุดเวาระราย ค้อหน้านายเอาชิวาช้อยู่โย เข้าเคิงพงบ่า
 ให้หว่าจิตร เทพยส้ถคยค่นหว่าอะธมาไศรย มีแต่กตวยส้องหวนพตไป
 นายส้คใจจกหวัดดีจริง ร้องแหงหยบแซบตแมงหว ภูมรับนหวูถูหตยง
 เขาจ่าเหจวอนจ่าน่าประจิง กระชากกิงไหวยอตคตอดโคน ชานอยชังคม
 ประนมไหว้ จะขอได้คั้นค้ำรากับคาโห จมูกโหว โย้เป่ามาเโคน

นายจุนใจจับนกกกระเหว่าตาย เห็นแพรหดนิ้วนหวะดาบฉะซ้ำ ตูฎกหวากดาง
 วนชตล่าย ให้นักพรนหวนใจไม่สะบาย ตาดค้อวายนหวานฉ่าอยากกตาดกน
 คำปราณหวานพชจะเอาผด เทบทุกคนรัฐตแต่ชตชน แหวนประดับรับไหว
 คงไตคน พุดยงยนหวงวาศมอามณคต เอาแม่ฝารายวางหวางจิงหวะ ตาม
 ระยะทมนแหงงเอาแฉงบิต ดิงโหวง ๆ จิตเหวียงพอเคียงชิต ทำแฉงฤทธิ
 แหวกเมฆวิเวกจร โดยสำเหนียกเรียกกันดิงโหวก ๆ บานูชโยกย้ายเบยหวัด
 ค้องคตถอน คนเปนไซโหวัดส่นัดนอน ให้อาวณหวาดโหวในสำเหนียง
 ฝรายวงวางผาควาทหวิต ๆ ค่นหนักศเบ่านกหวัดหวัดเสียง เวอแหวดแปด
 ดำประจำเวียง ปดากดก้อหวอดเคียงในชวดกตม ใจวับ ๆ หวาม ๆ ให้คร้าม
 คัก ทหวอมฎกตงกวานกมถม บ้างร้องเหวยเปรยว่าอย่านิยม ดิงตาคมหวาด
 หวายให้หวายมิต นิกหวิง ๆ หว่าใจคงไม่แคต้ว เห็นแหวง ๆ ตูไปไม่ถนัด
 หววจวนแหวอะแหวะตกรูชิต เสียงนายรตร้องโหวยโอยอะไร จุตตาไตอ้ายตอ
 ดิงหวือหวอ จุคนกบ้น ๆ ปรีอชนกอไม้ วาหนักคตแจกจำแนกไนย พอเด็ก
 ได้อ่านตุฎกระบวน ข้อสำเนาเตาเตศวิเศศสัด กตบตรอยากรู้อยาคุต่วน
 ค้อยคาวีหตรีไครหมันไครควงญ ทงสอบสจวนเทยบกบณบบเดิม ะ

๐ จบวาหนักถ้อย	ทางแกลง
กล่าวกลั่นสรรกถอนแจง	แจกไว้
คำไตพร่องเฟือแฉง	เฟือนพ่น อยู่นา
ปราชช่วยเสริมเติมให้	หากต้องตามขบวน ะ

๐ อนงมเยองแยบแบบชยาย ในท่อนท้ายวาหนักคตคตอเดิม จิตอกษร
 กตางนำเขาชาเดิม เพื่อจะเพิ่มคำใช้ในทำนอง สำเหนียงแปดกแยกจากวาหนัก

ประมวณคิดแนะนำคำสอนอง จิตต์วันออกอนำคำตบอง คือกนกกว่าทองกนกลาย
 ออกคานองนงจากากนิก เป็นคำทุกใหม่ครบทชยาย ในแม่กบว่ากนบกนอบ
 นาย คำพิปรายแม่เกยเกาะเนียม กอนำมอแม่กตคอกกมท โทกนทตบปรัม
 ริมเนี่ยน ผาดันกมตกมิตตจคนเคียน อีกคำเป็ดียนตวกอนำตจยอ ในแม่
 กงคอกยงเทาเคยง อายคนเกงตคกยองแกยงหนอ หนึ่งแม่กบตจกอนำตจยอ
 คำใช้พอว่าชนบกยาบเรือ ทำกยบกยบตางาชาก่อน จะมันม่อนพวงเกรียง
 ไร่มะเขือ กรบกริบพุดเถยงเสยงแหบเคเรือ ตจจอเจอกบตจมอกพอจ่า
 พายาไทยเรยงใช้วาจกมก อีกแจกตจกตจงอกชอชา คือโตงกแดงอกบชกใช้
 คำ ตจตจอนำตจนอต่อวธิ มกชนไชเคือนเกาเคาคน เราเจนปรทนทงหวาง
 อดิ มนยอกทหวานตาดโตนตเพชรวบรี ตจปอมืออประจ่านำตจมอ คือคำจ่า
 ประมาทชาตลดี ไม่ตจรองตริอปะยศไฉนหนอ อีกคำหนึ่งตจปอนำตจตจ
 เหมือนว่าชออปรตกษณปัดตกรม อีกคำจ่ารูเชนเหนปตาด ตจจอชอนำงอ
 กิมถม ผตองนพวงงอมหอมระงม ชอประลัมนอไชกไตชม คือชอนาถกตาด
 ชตคนอเนก เสยงโจกแจกโจกทยกันสันนากตม ออกบยอไชรวบเข้าควบคุม ท่าน
 ไชชมออย่าอยู่กบอย่างยด ชยาก็จะได้ชยูกยาชยาบชานก หนึ่งท่านชกตจชอ
 โวชางคน ประลัมกบตจจวอชอระคน อดชมพตลสร้างามอรามตี เมฆหมอก
 กตตกตมอร่มอเรือ ดงเพะเผื่อรศอร้อยไมถอยหนี คำประลัมชงนิยมในจาท
 ดงเชนว่ามานมมากครัน นีหยบยกมาไว้พอไครู เป็นกระทุทางจ่าชยัน
 เหมือนชชองมองเทนกเชนกัน ไคล้าคณญแตจจคนถึงต้นทาง ๗๖

๐ หนึ่งคำไชไมตจรกมมาก จิตตภาคคำไชใจเป็นอย่าง ท่านไช่มาก
 แต่ในบ่อนอกชวรกตาง คำไว้จางว่านกเขาชนิกกัก คนแกนแฉนชตทงอฐิเก
 พุดเกเรจันเกาไมเขาหุ นาคุนแตจฎายงระวงตุ ถ้าไครูเรืองสำมกกยกจ่าต

จินอากงอยู่ถงทตักก คณกตคองเกกแดงเจกส์ ดิงแกก ๆ ไซไม้ออกกอก
 วารี กาดไม้มมาเซญซาเซินใจ หมวกแกบเด้อดะกอดด้อดไ้เสวจ คนจับ
 เปตกำบ ๆ ขนาบใหญ่ ก่าฮ่วนเกียแปดอกว่าตูกไทย มาส้อมไ้เส้อโกัด
 นำโกรรจริง จินขงจครเจ็ดวกลตวเกากา อาเจินนแปดว่าพผู้หญิง จะเจา
 ไ้โรไปไม้อกพิง ฉนลูนงแดงนระจะฮยารระราญ เอยจุนจุนว่าสำเกาใหญ่
 จุนจุไ้ทำแปดกักแตกฉาน อาเจกตั้งเจิงไปไม้อไ้การ จัก ๆ ทกเดียงชาน
 ทบานประค จัก ๆ หนูหรงวงออกเชก เขาว่าเจกญาจะไม่กินหมู เดียงนำ
 ไ้โหดจัก ๆ ชะโงกต ไ้ไม้อลู่รองจอกบออกจ่านน ค่ำพุดตงจอกออกตงเจอก
 หอยจับแฉงแกงทงเปตอกไม้อแปนผล ตูกไ้เจียบกยงว่าเฮามาชน อนเจยะ
 จอนวาคนกันลู่รา อนเจยะเจยคัจนวกานนา ยงอกค้ำเจยะปังกนเซาหนา
 ดาวพงดำราจอยชะม้อยตา แชกทมาช้อโตราโตด ผู้คุมช่าจากรบให้จับถวน
 พวกอายญวนช้อตงมนคงหนี คอกกว่าลู่พกชค้ำองกลลู่คัม ตาดนนวนาจารค้ำ
 รามญู เขมรพุดเต ๆ นนวนาเปด่า พวกจันวาอาเตามาเยาหยัน ติวณ ๆ ค้ำ
 เขมรว่าอ้อนครน เคอนวาทนชงชานนว่าตุง เออมีใครกคนทบนแกง ช้าง
 เต้าเต็งอะไรทกตคดงมตง ร้องกะไ้ตุงไ้ทงล่นน่นนกกยง เคาะกระบุงตัก ๆ
 ช้าตักใจ ค้ำเขมรตักวาคกนกดหดาก เดียงกระตักเซงแฉงนแม่ไ้ ออกยง
 เตนตัก ๆ หนักอะไร งูเซียวไ้ตตักแกไม้อแดง หนิงตักว่าแกบไว้มให้อาต
 นกตักนมนช่าตนกกนหนุ เขมรพุดตักวาวะอจงเชอต หตวงญวนครลู่วตกตงเตก
 เจกทาบญู บางรุ่มกลองช้อลู่บางตคอก เจาจันช้อกรอองวาเคยแดงเจยหน
 ตง ไ้ระปรบจับกิงไ้เกนทูน ค้องตง ไ้ระกนออกว่นเจาคณเกณท เตบนวนา
 ไ้ชชาติ เจาพวกหัดพระมุดเหตอเถน อัก ไ้บยบช้อเฮาส่ารพานจะเจิน จินบ
 เชนปากหนเซาตคูป เบจเรากมอยุเหตอหดาม บะนอวตกลตามอบระบบ

คำแถมแปดบักจกหยบ อักคำขบเขยนแบกจกแตกแตก บักองกฤศเรียกส้มุด
 มีหนังสือ หนังสือเรียกชื่อใบดว่าเรือเป็นแบบแผน กินเกษมบัวเค็มๆดูเต็มแทน
 กระดาษปิ่นใช้แทนที่เรากา ออคราด่นจนเปยนยงเพยนผด กระดาษปิ่งหนังสือ
 สันตเจยวนายชา ตบกระดานบักๆให้ยักถ่า ไครถถ่าตีเป๊กคนเกกโกง ถ่า
 ไครถถ่าราวจกคตีไปก นายป็อกซำร่ากระโหลกเข้าดงโงง อ้ายป็อกเป๊ก
 แดกจริงออกจวงโงง เด็กเป๊กๆกยงโยงกนมามง เจกเขาไม่ไซตหนังสือ
 ขอดกขิต เขยนดวยปิดเก็บใส่ไว้ในถง รูปจามาตาปิดผ้าพันพวง เขอกมัน
 ยุงขาดปิดหลุดตงกอง บราณพูดคากระโตดนั้นจ่าบับ ไม่ทันหลุดบปาบับ
 ปวดขมของ ป่าบๆพูดช่าคาคคนอง เต้อมนรืองบับเบียบเห็นเคบโต เอ๊ะไครนี้
 คีแมงเลี้ยงป่าวๆ เป๊ะๆนั้นจนกถ่าวชาวอะไร ได้ยินว่าอาแม่มาดงไป ปดา
 กระให้คิดไปะโตะตงเรือ ปะอ้ายแซกสัประคนเด่นกตพ้อ คนรืองออเอออายนั้น
 ดูชนเหตอ โอเวจกร่างจกนกับจกนเควอ อ๊ะไม่เชื่อชาเจยวฤททาตอคอง
 ถองตานกตกเคยงเลี้ยงอ๊กๆ ช่าตารักอ๊กโตดโตดถดง เลี้ยงเอ๊กๆไกชน
 กระชนอง ทดงแอกถมคังไครค้อยกน ไก่เล็กชนอ๊กๆหดกไม้สู้ แต่ไก่อู
 ร้องโอ๊กอ โอ๊กชน อาแม่เอยเขยเอ๊กเลี้ยงวันๆ นกออกมันรืองออกแถวออก
 บิน ไก่หยองรืองเอยกเวยกหาคู ช่าคู้ๆจะไม่พนทคนฉิน ยาตูกกอนกถน
 เออกกระเคอากน พอโตกถนเรอเอ๊กคองเด็กกน เจ้าแบกคุ่มปเคมหนัก
 เคมอด หลวงญวนรืองทอชคกเห็นชน เขาชิตทอคถงนายออตบตรกานน
 กระดานถนคองเอยคยงเบยคมา เลี้ยงกบรืองออบๆทชอบสระ ใจจิงหระ
 ไม่คร์เซนนหนา อักษรกถางจางทจกถจกจก เป็นคำร่าคำไซในไม้คร์ ะ

๐ หนังสือไม้จคจกภาษาหลาก มีไซ่มากแจกคำประจำที คือชก
 กถางกถบเป็นตุงจวงจจ คำจนมจกจกอกอแกคออเรือ พวกทเทยวแถบสำเพงค

เก่งกา ไต่รางนาคงกกดเหลือ อากันบุญคุณแก่คุณเจ้า ก็นพว่าเพือเมา
 เก่เกเรแรง เค้าแก่มกชกช่าช่ากเบือ พุดไก่อ่เกือพอดเงินเกินระแหง ชนมโก
 จันโกแกช่ายแพง คัจฉนแดงเก่าว่าเป็นฉานร คาทังคัตเรือ ไชนฉน โคนกั
 ล่นกัชรองเลี้ยงดั่งเก่ง ๆ หอน ทปานหมอกอเก่งดวนเม็งมอญ คุณายกอน
 หงอยก้อยต้อยปด้อยปลา นันแน้องฉนฉายช่ายกวยเคียว เรียกช่ายเขียว
 หน้าจอมนชานจำ อายหน้าจอกวงจหนพอกา จันจุพาพอกพองตองทะเล
 พระอาทิตย์เที่ยงแผดแดดออกแจ้ ไต่กินแต่ปลาเจียนฉนเหียนเห จริงหนะจะ
 ทางฉมทสุดคะเน ด้วยเตเมต้ามุกตักตาบน ฉง ๆ กตองชระวาท่าจิงหระ เลี้ยง
 ฉงฉะ โจ่งกิงยงขยัน พวคนายจ้องจ้องท่าจะฆ่าพัน นางแจ้วแจ้วแห่งล่าคัม
 กพรนกาย เลี้ยงใจหน้าจอยสร้อยกำสรด เขากหมดหน้าจิวหอกระหาย ฉง
 หยบถ้วยฉวยตักน้ำคாதทราย ยกจับเจียวรินกระดายน้ำคாதชด ทำบัพเจือ
 เยือหยงเหมือนกังกา พวกพม่าใจคอทอระหด แจ็กพุดกนฉนจ้อช้อประชด
 คาหมอกคัจฉบจิวชากตัวใจ คุดันายนางคัมท่าคุมเหง แย่งเอาแข่งฉนฉนของ
 ฉนได้ อยู่เฝ้าเรือนฉกประเตียวช่าเยียวโกด ถ้าฉนไปเชือนแซแม่จระด พัง
 คุเถิดหม่อมม้วยแก่คุษป้อ เตยกออดอจามาตาบดปี อายช่าเป่ชอฉนมุคบุตร
 คามี่ มันเมาเป่ทาทชระด่าใจ เออนายหตาท่าเทียมนายเนี่ยมแบ้ เทนนางแห
 บุครนางฉมนฉนไป นันนายไปผูกกระเป่าเข้าท่าไม อาบั้นไถ่นายบังไปฉงบน
 หยบช่มช่าช่าบังไปทงเป็ดอก ฉนกวานเชือกชาดบังถึงสามหน เลี้ยงฟาน
 ร้องป่องเป็งฉงเร้งรณ ตุกไม้หัตนบุ่ม ๆ คุ่ม ๆ ฉอย ฉานเปือยปานกระดาษ
 ฉบชาดปุย คุณายปุยหน้าเปื่อตงคด้าม้อย เราฉงฉงแทงอ้อตอองรอกอย
 อ้าตะบอยบอนบอกออกเปนตง เขาแบ็งบั้นกตม ๆ ฉนมอ แจ็กไหวฉก้วยเคย
 เจ้าเฮียงกั ร้องอ้อบอกคือเอาตรง ๆ ถ้าบุญสั่งจะได้อ้อคู้ฉกคราว ฉนจะเอ

เร่ได้กันไขว่คว้า โอ้เจ้าคุณท่านยังห้ามความจรณา ไบตงโอ้จันอินไม้ทันทยา
 อ้ายพวกดาวตกเก็บเข้าเจ็บใจ ไบชาชาติเข้าเหตงมันแกงสุด กัดนหอมรุตริน
 ราชอนนำใส่ ร้องออกกะห้ามเข้าอะไร หากว่าใครร้องดำปาประดัง
 เทยวเสาะตทุกแพแพรบกเขยน จันวุ่นเวียนพุ่มแพะเข้าแคะอง กิ่งเจ๊กออง
 ออกมาซาไม้พัง น่องเฮียงแต่จะแรมนิราโรย คิตล่งสำรนายอ้อยกพดอย
 โศก เอะวิโยคยบหตายเจียงนายไบบ่ คอยชชันรันรมย์ดวยตมโซย ช้อชด
 โอยอยู่ท่าไม้ทีไผแพ มาผีเท้าเรวจริงวงออกกร้อ ใครเต็มพ้อเข้าแคะเลี้ยง
 ดั่งแก้ว เข้านอนโกร่หดับไปไม้ทันแถ ดูต้นแคใบโกร่นโคนเปนโพรง เรา
 ดอบตกนกขมมนมันบปรีอ ทังนกดอเด็กวังไปทังโธยง แถวบินปรีอรอกดบ
 จับต้นโฌม ใต้ตะโพงร้องตะเพิดเคตเคตเดย เหนซ้างโธตงโยงกันอะหนักแน่น
 เลียงแปรแปรนงวงสาวทังงาเสย เติดยดเยียดเลียดล้ายออกกายเกย ชำนาย
 เคยปรังประจ้งหระกตอง กระบวนไซไม้ลียงมีมาก ในภาษาหงาก ๆ ลันทัง
 ผอง นชกรวมพอให้รู้คท่านอง แบบตะบองไม้ล้งช่มชวมฯ หนึ่งเดชแปดท
 ท่านไซเปนโคคู ควรจะรูกไซให้ล้งชม สำหรับชกเลียงให้ล้งนกระชชชม จะ
 จักรวบควบคุมพอรูค่า เหมือนพุดวาดเอาเถิดมาเถิดเชย ใต้ตาเคญเพราะ
 มาปองทของซา ไปตแหกพวกเจ้าเซ็นเขาเค่นร่า งานประจ้งบี่เดือนไม้
 เคตอณคตาย พันฉาดชาดกระเด็นกระดอนหดต นกกระเค่นเค่นไม้อยดย้าง
 รยาย โพรกมากตางเขนใครเปนนาย ทนคิหมายวันเพญเห็นไม้ทัน เวดา
 เขนเคยมาเตนกันพรอมนหน้า นีหตอณมาล้งไลยอะไรฉน ฆอมตเอิ้นเซ็นไซ
 จงให้ปน มาบบคนขอเกงเขมมมอ อ้าแดงเพงเกงชดทงจตจัน ออกคอต้าน
 สุกบเม็งเกงนอยดฯ เถเรเวงเล็งชนคนจณภา แถจายชอเครองล้งเคตฉน
 เจตปอน ไบม่กเคตเคตมาท่ายาเขยว จะแกเปรยวทงเคมแถวเคมกลอน ให้

เต็มย่นเขียนรอกันเงกงอน ล้าเหงคณนจะจรไปจัตพต ในเช็กช้นนามะตุชา
 รูปบ รือคตบตางเซตถงเจตหน เขมรว่าชาไมเตงทเกงกต ตกสองคนเต็กๆ
 เจกฏาญจน คณกตหมายหตายณบตุดบเสีจ ว่าชาตเตจ โดยเยบแบบ
 กระสวง ในโฮเคนเตนต้อแคพอกจกร เกบประมวญชงเตงเงงราคา พอกท
 ทำไฟกาคณกาดเกง ทบยาเตงนนจกคนจะเปนม้า เหมือนมันเผาเต่าเค้มเค้ม
 ประดา คนเจรจาคาเทจชาเซตใจ ชูส้าทบจับได้ไมคะเน็ด พอกตกเบ็ดบอก
 ว่าคิตปตาใหญ่ นบจ่านจนเบ็ดเสีจครบเจ็ดใบ ออย่าจวกไซว่ทางเสีจชบั้ง
 ชบจน เมื่อยามยากหากเป็นเห็นปลาด ไครออกอาจจับเบ็ดทปตายสวง จะให้
 ทนจนเพญกเห็นจน บ้าเพญส่วงการกคตมตบญ ช้างนายเพ็งเกงสูไม้ริเซต
 จนแหวนเพชรคกหายท้าววยจวน คตเพ็ดไม้มาตักดำท่าปะทุน ออย่าจวุ่น
 พอกเม็งมนเกงครัน ทเรียนตเม็ดในเกบไวบตูก จ่าเกาะตกกบตบางยชน
 โอเจตาเซาเยนเคยเห็นกน นนบวันเตจจะโกตฮาโดยเกิน เมื่อยามทกรมา
 เผ่าทกเซาคา เมื่อได้ส้าเรีจการพานทางเห็น ยิงแดงเพงพศจตรกเพदन
 ดยงเด็กเด็กเกินไมคจกรการ มหาตเด็กเด็กชากมาพร้อม ประนมน้อมรับ
 ราชบรหาร ให้เด็ดตอตสอตตทกทวาร เห็นนายปลาดแดงตางเต็ดสะเก็ดพัน
 ได้เบนทเลบเคอเนนคักเส้นศูช ไมคองทกขททว่าไครจะไผ่ผน ได้ขงคบจับ
 งานททารบ้น ไทนงย่นเผ่ายามตามเจตา พอกเจ้าชุกรตเลบเกบกุหตาย ไม
 หยามหยาบแซมสอดในเกษา เห็นฝูงแพะแดงเต็มเต็มประดา ทงนาหญาหา
 ยากถ้าชากบน ให้ถากถางในหนทางจะไปเจีจ สร้างเจีจตเทวาลถาผต พอก
 ผพายนายเสีจเกงกว่าคน ถ้าเม้นคณไบเสีจส้าเรีจกน ค่านจนนบตสับเลบเคม
 เบอวี คนไทดเลอตอเดมกเห็นชน พอกเกบเห็ดเคตคองมารองพตน รูล้าคณ
 เสนเฮนเบนวชา เองกช่นเซงฉตากรูชาตเคต เสียงออกเฮตนนค้อไครทไทน

หวา องค์เอ็มเปรชเชอพระวงเพวาระสังกา เลือกยเฮ็งเฮ็งข้างจวาราคาแพง
 เนื้อหมูแฮมแกดัมเดาเฮามาเถด ไม่ควนเบ็ดจับแฉบทาแฉบแผลง เจ้าจันฮ้อก
 เมาชมตมตะแคง เตยวัดแดงเข้าปากเกร็ดพอเสีร์จกัน เครื่องตั้งเจยเทจวาปดา
 ทงเกดต คอทาเคดตตามแบบบูรณมน อายหน้าวอกกตอกแกดกหลบเสยทั้น
 หาไม่มันปาแกวีกแตกกระจาย กระบวนคาททานไซไม้ไตคู ถ้าตรวจดูนอกน
 ยังมีหลาย นึกคคคจิตส์รบบรยาย บอกธิบายแบบอย่างพออ้างอิง ไม่ไตคู
 อยู่ประจำทคาไหน ฟังเข้าใจคานนสนทุกสิ่ง ไม่นชกเสยงสนกระชนจริง อย่า
 ทอดทงแบบส่อนกตอนนิพนธ์ จิตไม่ล้ำตามมระบดสนเทาน แมนรุตเงินจิต
 ไม่ชดสน พอไซชดถูกเรื่องเบองยบด ประสาजनเว็องรางทางปัญญา ท
 บกพร่องสำระบบไม่ครบถวน ดวยรบบดจนจะให้ทหนักศึกษา ขอเชิญท่านแท้
 ปราชผู้ปรีชา ช่วยเติมค้อพจนาสำวาระเฮยฯ

๑ ไม่สามสี่แปดข้อ

แจงจัดไว้ตามลำ
 เต็กควรรศึกษาสำ
 เพียรพากผูกพจนันช

กับก้า ไซเฮย
 ดับนี้
 เหนียกนีก เท็ญพ้อ
 เช่นให้ไว้สอน ๑

๑ เพียรคิดเพียรคิดข้อ

ลงแบบละบองกลอน
 กุลบุตรทราบสุนทร
 จุงผดุงจิตให้

คำสอน
 กล่าวไว้
 ทางเรื่อง นนา
 พ้อฝนฟูตาม ๑

๑ ขอแจ้งความให้ท่านทงหลายทราบ เมื่อข้าคิดแบบมดบทบรพกิจ
 นัน ข้าคิดเห็นว่า เกย ยอ เกย จอ มีคำไซในสยามพากยน้อยนถ จึงมิได้

จัดลงในแบบสอน บัดนั้นกับราชทัณฑ์คงวางนัยพร้อมอยู่ เพราะฉนั้น
เราขอเพิ่มแบบ เกย ยอ เกย วจ ดงไว้ในท้ายนิตสารสาธกเล่มหนึ่งนี้ เพื่อ
จะให้ครบแบบเกยเต็มที แดแบบ เกย ยอ เกย วจ นน คือ ดงน ๖

๑ กอ เกอ กอ กอ กอ กอ กอ กอ กอ เกอ เกอ โกอ กอว กอว
เกยว เกยว เกย เกย ๖

๑ กย กย กาย กย กย กย กย กย กย เกย เกย โกอ กอย กอย
เกยย เกยย เกย เกย ๖

๑ เกย เกยะ เกยเกยะ เกยเกยะ กอ กอวะ เกะ เกะ โกะ เกะ กอ
กอ กอ ก กู กรรม กรรม ๖

๑ แบบเกยในหนังสือโบราณ (เขย) ไม่มีไม้ (เ) แต่มักย ย สะกด
สองตัวกับพินอ ๖ ขยข สยย มยย ยยย ดงน ๖ เขอ มีไม้ (เ) พินอ ตัว
(อ) สะกดสองตัว ๖ เขออ เขออ เมออ เวออ เลออ ดงน ๖ ขวมตัว (อ)
สองตัวไม่มีไม้ ๖ ขวอ จวอ ชวอ บวอ มวอ หวอ อวอ ดงน ๖

๑ กับท่านใช้ตัวสะกดสองตัว แทนไม้ ๖ กนน กงง กกก กตต
กบบ กมม กยย ดงน ๖

๑ แบบเกยสองอย่างนี้	นมนาน
มีแต่โบราณกาล	เก่าพร้อม
นักเรียนใคร่แตกฉาน	ชอบรอบ ฐนา
แจกเครื่องประดับคล้อง	โสรกแก้กันเขลา ๖

๑	ธรรมเนียมนักปราชญ์	ปลั่งญาณ
	สืบแต่เบารากกาล	ก่อน ^๕ ก็
	พึงตรึกสอบถามทาน	เทียบถ้อง เขียนเอย
	ส้อย่างท่านเชิดช ^๕	ชอบใช้เชิงเรียน ๑ะ

๑	สุเสาวะนิตถ้อย	ทั้งพอง
	จิเจตนาตรอง	ตรึก ^๕ กัน
	บุจนาสอบสวนลอง	เล่าเสศ
	ลิขิตข้อคำค้น	เกียงแกก ^๕ นล ^๕ ม ๑ะ

๑	อุ เกร้า	ครูเรียน
	สำห ^๕ เขียน	ขว ^๕ รู
	อย่า เวียน	วินิต นาพ้อ
	คราน ^๕ ผู้	เพื่อนถ้อยตามแถลง ๑ะ

๑	พากย์ พจนบทแบบเบอง ^๕	บรรหาร
	เพียน ใฝ่ไต่สวนสาร	สืบไว้
	เรียน รอบชอบชำนาญ	ควรรับ ^๕ นักพ้อ
	รู้ ระบอบชอบได้	เกียรติ ^๕ ช้องสรเสริญ ๑ะ

๑	หมั่น สางสืบเสาะค้น	คิดคำ
	ดู แบบบทโบราณ	เรียบไว้
	หมั่น สอบไต่ถามกำ	หนดแน่
	จำ จดจำทุกให้	แม่นยำทางสอน ๑ะ

นิตินิสารสาธก

เล่ม ๒

ข้าพระพุทธเจ้า
หลวงสารประเสริฐ
ขณโรจนาลอทธิกิจ
หมื่นนิพนธ์ไพเราะห์

สอบทานทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกาวันตามฉบับ ขอเดชะ

๑ ข้าบาทบรมนารถเจ้า	จอมบุ	เรศร์เฮย
หม่อมราชวงศ์หนู	ชู	ชอช
หวังฉลองพระเดชก	ชรราช	
เพียรคัดกลอนเรื่องน	นอบเกล้า	ทูลถวาย ฯ

๑ กดอนเทียบคำใช้ให้อักษรประโยค ฯ

๑ อักษรส่งนำถ้วนจำนวนนับ สิบเอ็ดดับที่สรรแต่รังแกลงใจ ใน
คำราชาหนัดท่านคิดไว้ ไม่ภอภาษาไทยที่ใช่ถน จึงคิดแบบที่สามตามประสงค์
มีนามตรงว่าอักษรประโยคสรร คืออักษรสองเคียงควบเรียงกัน บอกลำคณ
สัมพญาโดยอาการ เหมือนเกตาเกิดขงกตมกตอมแกตมกตอมกรวม สระรวม
พร้อมเพรียงลำเพียงชาน ถานกเรียนเพียรจำได้ชานาญ ก็เขียนอ่านออก

เต๋ยงไม่เพ่ดยงแพดง จระจกคคคชจวคคอบ ส่วบรจอบคว่นำมาแกดง คือ
 ก จ ต ป ต่อแ่ดง ค ท พ ประจบประแรงครบเจ็ดค้ำ พวกกถางตั้งค้ำสาม
 ตามค้ำหรับ ท่านบ้งค้บเป็นคว่นำอ้อค้ำหัด้า เห็นยจจงแท่นใจให้แม่นย้า
 ออย่าพลาดพลาดเดออกคแต่ดงนทคจวคคยง หนึ่ง ร๒ ถ๒ จ๒ นชอบประกอบท้าย
 คแต่ดระควเรยงรายเป้นปดายเล่ยง จดประก๒ปชอบใช้ในค้ำเนยง ค้ำหรับเคยง
 คค๒ห๒ดงทงเจคก๒ง ผศ่มแจกแยกออกตามส่วร ค้ำเนยงจะแ่จ่มช๒ดไม๒ช๒ดของ
 คแต่ ก ก๒ ฉ๒น เก๒ยนิกรป๒ง แดท๒น๒งผ๒นใช้ใน๒ข๒ว๒น เอก๒โท๒คร๒จ๒ค๒วาเป้น
 ห้ำค้ำม ๒นเล่ยงตามค้ำวหน้ามาศ๒บส่วน แม่นร๒เก๒าใจได้ใค๒คร๒จว๒น จระ
 ๒นผ๒งน๒กไม๒ช๒ดช๒ดค้ำเนยง ๒น๒ง ๒ ๒ ฉ ๒ ถ ๒ ผ ๒ ส ๒ น ก็ค๒องท๒ค๒จร๒ประ๒โย๒ค๒ป๒ร๒ญ๒ค
 เล่ยง ไค้แ่จกใน๒วา๒น๒ค๒ด๒ก๒ช๒ดค๒ยง ส่วรค้ำเนยงค๒บถ๒ง๒น๒ข๒ว๒น๒ท๒ร๒ง คแต่
 ใน๒อ๒ก๒ษ๒ร๒ประ๒โย๒ค๒ไค๒ต๒ก๒แกดง ค๒ตามค้ำ๒แ่หน๒ง๒เจ๒ด๒คว๒ไม๒ม๒ว๒หม๒ง จระ๒ว่าใค้เห็น
 แย๒บ๒แบ๒ด๒บ๒ง ๒ด๒ย๒ท๒น๒ง๒แ่จก๒ไค้๒ก๒อ๒ไค้๒ค๒ว๒น ๒เหมือน๒จ๒ง๒ก๒ร๒๒ช๒ม๒ระ๒ก๒ด๒
 คแต่๒ง๒คว๒ม๒ด๒ เป้น๒ข๒๒๒ด๒๒น๒ค๒ว๒แ่จก๒ด๒ระ๒ค้ำ๒ม คแต่ ก ก๒ มา๒ฉ๒น เก๒ย๒ ท๒ก๒ค๒จ๒ตาม
 ๒หม๒ง๒ด๒ระ๒ค้ำ๒ม๒ประ๒ก๒๒๒ป๒แ่๒เป้น๒แ่๒น๒๒น ๒ก๒มา๒ร๒เว๒ย๒น๒เพ๒ย๒ร๒พ๒าก๒ห๒ยา๒ก๒จระ๒ ๒อ๒ย๒า๒จ๒
 ๒ดู๒จ๒ง๒จ๒า๒ท๒ค้ำ๒ส๒๒น ค้ำ๒เห็น๒ย๒ก๒น๒ก๒ด๒ก๒ต๒ร๒า๒ใค้๒ถ๒ว๒ร ๒น๒เท๒ย๒บ๒ก๒ด๒๒น๒ค๒ว๒น๒ย๒๒อ๒ล๒๒เป้น
 ๒เด๒า จระ๒ว่าใค้๒ส๒น๒ส๒ร๒จ๒เจ๒็ด๒อ๒ก๒ษ๒ร คแต่๒ด๒ระ๒บ๒๒น๒แ่จก๒ด๒ระ๒ค้ำ๒ม๒ค๒ตาม๒ของ๒เก๒า ร๒๒ ถ๒๒
 ๒จ๒๒ ใช้๒ป๒ระ๒จ๒า๒เป้น๒ส๒ำ๒เนา ๒ประ๒โย๒ค๒เด๒า ๒๒๒ ส๒ร๒จ๒จ๒าน๒ฉ๒น ใน๒ค้ำว ๒ก๒๒ ประ๒โย๒ค
 ๒ร๒๒ คแต่ ก ก๒ ๒ถ๒า๒ด๒บ๒มา๒เก๒ย๒แ่๒๒แ่๒ด๒แม่๒ถ๒ว๒น / ๒มี๒ค้ำ๒ใช้๒ย๒ก๒ค๒ด๒จ๒ด๒ประ๒ม๒จ๒ญ๒ ๒แบ๒
 ๒ข๒ว๒น๒ไค้๒เห็น๒เป้น๒ส๒ำ๒ค๒ญ๒ จ๒ก๒ร๒า๒ใค้๒ร๒๒เอา๒ส๒๒อ๒๒เข๒ว๒ร๒๒บ ๒ก๒๒ข๒า๒ด๒ย๒บ๒ด๒น๒ช๒พ๒ช๒วา๒ส๒ญ๒
 ๒ค๒ระ๒ก๒ร๒า๒ส๒ำ๒น๒พ๒าน๒ห๒ยา๒บ๒ก๒ย๒บ๒พ๒ด๒น ๒ถ๒ง๒พ๒ง๒ษ๒พ๒น๒ช๒จ๒ก๒ร๒แม่๒ท๒จ๒น ๒เอา๒ใ๒ไป๒ไม๒ก๒ร๒ฝ๒า
 ๒ห๒ด๒ง๒ค๒า๒อยู่ ๒๒เข๒ย๒๒อม๒ด๒ก๒ก๒ท๒ว๒ท๒ก๒แ่๒หน๒น ๒ค๒ว๒เป้น๒ห๒ญ๒ง๒ด๒ง๒ก๒ร๒เท๒ย๒ด๒ค๒ุ๒ช๒น ๒ช๒า๒เท๒ย๒ว
 ๒เก๒ว๒แ่๒ด๒จ๒ไม๒พ๒น๒ค๒น๒น๒น๒ท๒ว ๒หน๒ง๒ด๒น๒ไค้๒ร๒๒ไป๒หน๒า๒เป้น๒ท๒า๒พ๒ก ๒ห๒ย๒ด๒ส๒ำ๒น๒ก๒น๒๒น๒๒ไค้๒ร๒

ดูโอ้อ่า เขาคิดคดปดไปเราโกรธา เชื่อนคงคาชอบใจไม้กันเกรา ของใช้ถ้ำ
 กรากกว่าพถันซำรด เดินไม่ยุดกรำฝนกรำแดดเผา ยืนกระโหลกเป็ดียน
 กระดาชาไม้เอา คนมีจเมาทูจิตจรกระระตี เกิดกระดำกรไทยเพราะใจบาย ที่
 คัดหยาบนั้นไม้โทษไปโกรธมี หนึ่งนอนกรนดระเมอระมายมักไม้ดี เหตุที่ย่อม
 มีมุตตะกรันเชิงกรานไฟ พระอาทิตย์จรจบครบวัด เกาชนเมศราชเป็นไม้ใหม่
 ตามนิยมลุ่มมุดในเมืองไทย ที่เรียกใช้กันมาว่าสังกรานต์ หน้ากรานแก่แดดไม้
 ชื้น ต้องหาอันไว้ประคองส่องสमान ไฟไหม้ผากันกรุ่นว่าคาญ ลี้กรากุ่น
 ลี้สำदानแดเหลือองตาย คั้นพฤษขาน้ำแดงไปหัดนโกร่น อ้นจวานโยนเหล็ก
 กร่อนเร่งผ่อนชาย ถ้าเก็บไว่กจกหักทาดาย สันนิรภัยกับปั้นจนเหียนเกรียน
 กระเวณไฟกรุกเกรินบนเนินเขา ผุ่งแซกเต้าบนคัตถวัดเฉวียน เขากรงดกก็ไม้ดง
 บินวงเวียน ต้องใช้คังจนเคียนเพราะคิตกรัง กรางเหล็กได้กับทองแดงแปดง
 เปนนาก คั้นกร่างมากรมรดตงฉัตรกิง เสียงกรังๆจิงกรุดประดัง รักชาวจึง
 ออย่าประวิงเร่งกรังใจ ออย่ากรังกรังในกรุงจรมัต ให้คัตถเกรงเร่งประหฤติ
 คัตถสินใหม่ บางจะเกร็งอยู่ในเขตระประเทศไทย แชนออกแก่งจิงได้ตะ โกรง
 คดา เขาดีโกร่งโรงหนึ่งทงกรองน้ำ พระเคชดำเกรียงไกรในใต้หัด้า หนึ่งน้า
 กรักตงกรากเพราะโรคา ดังกริกๆกรุกว่าเสียงแกรกไป ทังโกรกรากกรอกยา
 ทารกร้อง ใส้กรอกของกินเล่นเหมือนเช่นไก่ ให้จกเกรียกไม้กตตแต้วมด
 ไร่ เอ็กเกริกพุ่งไปในโดกา น้ำกรดแซ่ชบของเปนทองนาค ถ้าผงมากแล้ว
 ไม้กราดอย่าขาดหา อีเหนาฉายแสงกฤษอิศรา ต้องเนตรนชบชบากกรตร้อง
 ตกรุดยันมะกรุดแซ่แปรปตูกเสวจ คึงปากเกร็ดอ้อมใหญ่ไม้เทียมสอง โกรธ
 ชงหนูกตกรอดพุงกรวดดอง หนึ่งกรบของสำหรับเขาแทงปลา ทังคกรับไหว
 กราบคัตกรับรอบ กิณกรบๆ คึงกรอบๆ ชอบชิวหา คนแน่นเหนยจกนกรบ

กรอบชชบวิญญา ^๕ เคยวกรอพอากนเอาเกรียบยอองเกรียบไป ^๕ โอิกรรมใจใน
 คาบตณฝนแดง ^๕ สดุจะแต่งตกกดตาตาราใหม่ ^๕ ทกหมู่กรรม ๆ ทำกรรมนาใน
 ทำนยอมได้ชื่นสดโดยยุคศิธรรม ^๕ หน่อกระษัตริชคยวงษพระองคเจ้า ^๕ ซึ่ง
 โปรดเกล้าตั้งเปนมกรรมสมเศกส์วร ^๕ ก็เรียกอ่าต่างกรรมต่าง ๆ กัน ^๕ ตามถานันตร
 คักคประจักษนาน ^๕ ฝนกรามกึ่งก้ามกรามอิกปลากรรม ^๕ แดะยิมกรรมนภคกรรม
 กีนกรุ่มทวน ^๕ ไม้ทไกรมกำพุพจมาน ^๕ จ่าพระองคคุณาชนวน ^๕ พายเรือ
 กร้อมกรวมคอดีงตงกรรม ^๕ พดความกรวมกันไม่ชคตบคคัร ^๕ คนเหยม
 เกรียม ๆ กรอบกชอบท ^๕ คยจจะมีทรพยแต่ไม่มีใครคบ ^๕ เหตาคอจนายเดินกราย
 ตรงนำด้าน ^๕ พงกทหารให้กราวเข้าบจน ^๕ เดียงกราว ๆ เกาถณทตนกระหม
 คักกริวใหญ่ห้วยหลบจาริตอย ^๕ เดียงให้เกรียวกองทัพน้มนต ^๕ ฤทธิวคเวงว่า
 ไม่รลอย ^๕ ยิงกรัดไกรชโดคชบขันหอคอย ^๕ หอกทรคชอยเดียบกรยตยพะตาย
 คอคิดแก่วงกรากกร่าเพราะทำผิด ^๕ เซิงไกรยคิดเขมรแท้แปดชยาย ^๕ จ่าเท้า
 หลงแห่งสควอชบาย ^๕ นาทชายทะเลเคมกรอยเคมกดิน ^๕ ผาตายส่วยกรวยเซิง
 ดุสง่า ^๕ ชองสตากรอยคอกไม้คังไวคิน ^๕ เดียงเกรียวกรหมู่สคคมหนคบน ^๕ เทยว
 ไม้คคินแดงเกรื่อไม้กตจจม ^๕ เอาเท้ามากรองเกรอระไวเคอชนาง ^๕ เมื่อเปนต่าง
 จะได้ไวสระณ ^๕ ยากระกว้างกรอบเกราะเมื่อนำตม ^๕ เลื่อเกราะจายให้ทุกกรรม
 จงครบครัน ^๕ ทำกริดกรอคู่อีกาธุหน้าสค ^๕ มาโปยคกันได้ช่างไม้ชน ^๕ จนกร้อน
 กร้อแดงคความคคคคผิดพรวณ ^๕ อีนโรทรพยอบอนบญญาตง ^๕ เดนคกร้อพอ
 ฉาดฟาดเท้าทอ ^๕ จงเรงกร้อไปถถึงถนทประสังค ^๕ กอกบรออแจกครบบรรจค
 หมวจคทหนงพจางนมนมเบอจวน ^๕ แมท๒ ^๕ หมวจคแรกทำนแยกไว ^๕ คือ กอ ^๕ อก
 ร่วมใช้สระณ ^๕ ทางจำแนกแจกเจากเทากัน ^๕ เหมือนจคคณแจกว่ามาแต่เคม
 จะคคคคคจะใช้ไวตามถน ^๕ คอจด่านกมกบนคองคอดีรม ^๕ อนกตใหญ่นคอใคร

มาต่อเติม กระแจะจันทน์จันทน์เงินบานพระแกด เดินทางไกลจงระมัดจัดให้
 พร้อม หนึ่งทางไกลไม่อ้อมเป็นแฉว พุดเกตุยไกลเสียให้พันคนรังแก เส่า
 เหย็ดยมแฉดัดเกดาเป็นเงางาม ขอน้อมเกดาบังคมบรมบาท พระจอมราช
 ธิบดินทรปิ่นสยาม ทองเฟื่องหนึ่งแปดกดาประจำนาม ทงเนอความคากดา
 ศุขาคม เหมือนคาวาเผดจเผดจนเป็นคัวอย่าง อักษรต่างกดาสำเนียงเคียง
 ประสม แต่งโคตงฉันทชดบังคับนบนิยม เป็นคัวเคียวเกตุยจกตมสำเนียงกตม
 คนชระมบจระกตจะพินาศ เป็นของชวตวอบาทจชาติโหดหิน บบพระชาติ
 กตาคกตมหน่นกตางคิน ถึงแกดกตมหาอื่นไม่ขึ้นชวณ ล้อคกตมความรัก
 ส้มคัสมาน ยิ่งแฉดาดโครกรชวราให้กาศรจญ สระโบน้องสังกตมถจิดจวญ
 ถึงกตมทวอดทเคยชนกกตมกตมชม กตมกนรศทวานสนิทไม่คิตเมื่อ เช็ดเคแฉจือ
 วัศรวัศระคายชม ออย่าหิ่งหาญทรนงสังคารม จงกตมจแกดมเกิดจะจมไม่สม
 ประดี เรือโกตมไม่เคยมแฉงแฉงไว้ บัญญาโจบทกตมออกษรศวี อัน
 ไรคกตมอร่อนเร่าเผออินทริย เป็นเกตุอนมเกตุอนกตมคานาเกตุยคตมริน เขา
 ผูกกตมกตมจวททำหัดกตมอก กตมจเลือกชอกแซ่เช้นเหนช้น ๆ พวกร้างกตมจ ๆ
 คตมบโคตมบพตม พวกเมอองแกตมจแต่งชนเหมือนแกตมจทา เขาคกตมของกตมจคตม
 คตมจนั้น กตมจสังคัญมบหิงมาจวรา กตมจจระจกขกตมจของท้อา สัตตา
 คตมตามคเมนไทเห็นมา คนกตมจแกตมจคากตมจจวมาจวจได้ ถือบนโวจิตยเกตุยง
 เดกตมจจนเทตมจหนา ตบตมจเกตุยงทญาดบตมจคตมจมา พนชตมจเกตุยงเชยชนทานายา
 งาม กตมจจเคตมจไฟไซเดนคเห็นหลวค คนพุดมากกตมจกตมจอกบอจจชาม นอน
 เกตมจจกตมจทงภูตจจจวคตมจ พระกตมจจวแฉจระยบจบเมฆา ไม่กตมจตมคตมจนั้น
 ประพนชเพชช ทงกรตมจเคตมจจอยางคตมจพนหา ให้ร่อนรุ่มกตมจกตมจในอชฉณา
 ทาตมจจกตมจคกรยานาเกตุยคตมจอาย ค่างคนค่างคตมจคตมจโกลตมจนั้น ปรบใหม่กตมจบ

ดบมันทั้งสองฝ่าย เหตุอันนั้นเป็นสินไหมพินัยวาย ตั้งตระกิงโดยกตหมาย
 พระอัยการ กตบคนหงยงสระประทมเมศ เล้าวเรศเมยกตบครกการก้าน
 แก้วแกงบเกดอันดาษดาททำธาร เขาไปรยหจ่านแกดบดาตส์อจดา ขนหม
 กงวงกตมปลอยส้มดิน คนคาถามมกักกินไม้เดือกนำ ต้ายกลุ่ม ๆ คนกลุ่มกัน
 ซอมา เสียงส์ดาชบกดอมนดะมอดะไม พจนากถ่อมกตมภริมยัดนอม เผ่า
 เกตยกดอมนนอมมิตรพิศมย ทำกถ่อมแกด้มห่างเหเส้นทใน พืหวงไว้กตบ
 กตายเมื่อปตายมือ ไอศนุกถด้วยจ่ากถ่าวเปนราวเวือง รักกคตายกตายเปน
 เคื่องฉะนนหรือ ถากดาแกดวแดวไมพนแต่คนมอ คับบกกถอย ๆ ดิงชื่อ
 เจ้ากถอยใจ จะกถอยแก่เสียงส์กรากจ่าจร้างเรา มาจะเกาะกถอยส์จาดิไม้
 รักใคร่ แต่กาบกดด้วยยงเหนียวเหตอมนเยอโย จะคครักหักได้เจียวใจนาง ให้
 เย็นอกกระทกเสียงส์เกดยวด่าจับ จะเกดยไถดักไม้หตบัจนส่ง ๆ ยิงเกดย
 กถ่อมห้ามใจให้ไว้วาง จิตรยงหมางหมั่งหมายไปฝ่ายเดียว อันของจิตต้อง
 เอาเกดอเข้าเจือรศ อันใจคคสุดจะแก่ให้แดเหตยว สมสองแกดะท่าเด่นเปน
 สองเกดยว เช่นใจเดียวเตยวเด่นเปนสองทาง อันตายกต้อ ๆ งามเปนสามตวด
 แต่ภักครักถ่อมกจะปจวดด้วยตมหมาง อันแม่สองรองนุกรมนิยมกตาง ใน
 หมจตแรกแจกวางพอจบตง ในแม่ ๓ ตามตำหรับคบบบต กอกำหนดคควบ
 วอคตประสังค จ่าแนกผันหันถึวนกระบวนคง อย่างจยงงอย่างเต็มเต็มแต่คำ
 ผตแตงกวามากกว่ามะเขือข้น พวกจีนดินแดนล้าเกาเข้าไหหตา อันจึงกว่า
 ทำกวานทงชานค้ำ เสียงเอะอะอาซ่าล้าทกถ่าเวียง พวกเด็ก ๆ ไทวชิงซ่าแต้ว
 าร้อง ตามทำนองซ้องชานประล่านเสียง เปนเพลงเรือญวนร้องจองจ่าเวียง
 หวนล้าเนียง ไช้กฉันชยันจริง คำจ่ากฉันคือจ่าราชินาเกษศร นคเรศตอนตอน
 สรมมิ่ง ซึ่งปลกเกดถ่าชาวยุโรบได้ฟังฟัง พระยอคหญิงทรงสมญาจิกคตอเรีย

ทแกวณกตาชบเกวียนเวียนชบรค มาพยศอย่างดีไม่มีเลย ถึงปากกว้างทอง
 ดั่งหวงคตอเคตย โหยตะเหี้ยทวนถึงนุชส์คก่าตั้ง สักณกวกกรองชานประธาน
 ซ้อง นกถึงหนองทเวียมมุ่งผดงหวง เคยกวกหัตถนุชอายชมายบง คิตคความ
 หตงแตวกให้หทัยกรอม กวดแควงกฤษคิตจะผาอร่าเสย จะแฉวกวาดความ
 ตะเหี้ยทหวงถนอม คิตเกรงกรรมกตบชาทกชประนอม จึงจอกคตมเต็มไค
 คันทองกวาว หมวดทหนึ่งแม่สำมคามรบด ก็ภอส์นวาททสี่บสำง กอกกับ
 จอคตบวางเป็นอย่างยาว จะว่ากต่างจงพนิตคิตชบาย หมวดทสองแม่หนึ่ง
 พงก่าหนด คิวจอกจคควบรอชชชยาย จวกางยางเยองช่าเลองกราย นินาม
 คิตายเสยวกางไม่ต่างกัน กระตงจรวาถอศรีสำตราวช ฤทธิรตัวตองผของ
 ผัน จรด่าจรวคตาทว่านน ท่านแปดกนว่าเทยวไปเว่งไคร์คทอง จรวญว่า
 รุงเวืองวีโตตักษณ เจวัญศักคิตยคเต็มเฉตมคตอง อ้นคความจริงจิดว่าขิงใน
 โตกยบอง ไม่มีสองตั้งทคความสคยชวรมี ผกาแวงนเป็นคำข้างกำพช
 ว่าดวงบุษบาบานพิศาดสรร ดอยกระจายทในสายชตาคัน เวณนนกตนพง
 จรงใจ จรวก่าสกรสันทรอ่า นเป็นคำเขมวคตองอย่าส่งไสย จรดแจ้ง
 แดงเพชรทุกเม็ดไป สุริยไสจรวดเว่งเปดงโพยม จรวจราวคราวใช้ไม้โกด
 หาด ใครไม่อาจอวคกต้าเข้าธาโตม ภอเวือพายกตวยกต่าตงนำโครม เวือ
 จะโครมชุดตมจมชดา หมวดทสองแม่ค่นจอรองชบ เป็นชนบคจวนักช้อ
 คึกษา จอ ประกอบ ตอ จอ คอกันมา ครวจวจากตไม่มีทคำไทย หมวด
 ทด้าม คอ รอ รววมทแรก จิดจำแนกเปตียนคำจรว่าไซ ประทับควาราหุ
 คู่เวียงไชย เว่งครักไครคราวให้จรง จงครวจควาควาฐให้ชด คาม
 พกคตาชงทงคุดมตง เขาเงินตองเตยนคให้จรง อย่าประวิงคตองคริเว่ง
 วิเวชน นครเอกโทคททั้ง ๔ ทศ ล่าราญรมย์ส่มจิตรสถคยด์เถยร ไคพิง

โพธิ์สมภารนานจาเนียร ทุกข์ไม่เบียดเบียนบาดสาญญครัน เดชะพระบารมี
เจ้าศรีโศภย ไต้สว่างไศรกเลื่อมยากพรากกระสัน ครีสุตเจ้าโศภยจอมเทวณ
ทรงศรีคู่ตประสาทสรพประสิทธิ์พร พดเมืองเรืองเดชทุกเขตรชอบ ด่วนรู้
รอบชาครมครุส่อน คนขงครตรงคราอนาทร มงสมร โฉมครพอรูกาด
เสียนศักรหมุร้ายแแต่ลงราช ไร่อาณาจเลื่อมพยัคฆมหคฮักหาญ ภอเข้าคร
สุริยาไม่ชานาน ราชฐร์สำราญเทยวเคร์เด่นเฮฮา ทงแคร์สังขก่งละคาด
ประสาณเลียง พิณพาทย์ฆ้องร้องจาเวียงลำเนียงจำ บรมนารกตำรงราช
สัตธา ถวายผ้าไตรยศงฆ์จำนงบุญ สว่างอรามงามวิโดยไนนิเวศน์ อัน
เป็นเขตรมรฐบณพสุริย์ บุษบาไตรย์รัตนดาเดศ์จากรูญ เอิบอตุดยโสมนัก
นมัสการ ทงพรามณษิมวิไลยทางไตรยแพท พระทรงเดชบริรักษสมักัดมาน
สำแซร์ชรวงสรวิเลียมฤบาท คราบสลังนสรวิโดยทวงไตรคริงษ ษนช้อจา
ความตระหนนมมาก บตชนแต่กขากจรูตง เข้ากตคกคุ้มแน่นหนาดัง
คราตรง เมื่อไรถึงมรรคผลจงพ้นไป ครอบคบบลบแสงภานูมาศ จะโรภาษ
เพลิงกระจ่างสว่างไสว ทหารเกรินเดินกรายราย ๆ ไป ไม่หวาดไหวหวั่น
ตระดกคกใจกตัง ประจามิตรคิดตระนคกคกประหม่า ไม่หาญกล้าเกรงนัก
ภกตสรัดง คาคระดกคคอกคกจากคฤกมว พนเป็นคควคามคชจตนิยม พิตระดก
คาคกระมตคาคคนเก่า ท่านบอกเล่าพาทกนหมถม บตณพวปตาศ์ชาคตอยดม
มาคกจมไปเลียมหมตมตพจนเคม เขาเจ้าครวณเลียมให้หตาบมันหยาบช่า แล้ว
จึงว่าความค้อต้อตงเลียม เดินทางโกตเม้นกตงครงอย่าตงเคม เหตกพด
เคมรดคณทคตคราตรง คริงเหตกคคระปเหตคคกเจดสับ ให้ถียบยงสัดบขง
คบบคัง คาคตรงนกาพชพจนง จงครบพวงแปดจาทรงในทงทที่ คคองพนิค
พิศคู้ได้รู้แน่ ให้ทราบเทพจนพากยเป็นสากษ จรจัดมรรคาคถด กยอมม

แดงจกครอกย้อยนอยกยนต์ บรมนารถศรีสังให้คงกาย ทั้งไพร่นายเร่งรัดกัน
 คัดชน บางผูกพาดตราดตมรมชนบน อดจนวุ่นวายทุกนายไป ยามสารท
 ตรีศไม่หยุดเด็กเบิกคนครบ ใครหัดกหอบเตร็ดเตร่เล็ดไถด เอากกขงชูเขียน
 วนเวียนไว้ ครองพลไพร่พร้อมเพรียงนับเรียงค้ว ครงปากเตร็ดชองแคบที่
 แอบแฝง ก็คกแคงพลไกรขุ่มไว้ท้ว คอยครบพงระเหียนระหิศ่ผดตเป็ดยนต์
 ไม่หมองมัวส้วามภักดีพระจักกรี แต่ปากอ้าวตราบเท่างนเวศ ภูมเวศศรีบริศ
 สร้อยโกศมศรี ไอ้ทุกขั้ครอม ๆ กรมระทมท้ว ตรีเตรียมทักการบุญเป็นทูน
 มา เขาวมาตยแตรระอุบระณะกามาศ งามขนงวงนระตาคตั้งเตธา เทรอระครอง
 กระจแจจันทนต์ศันธา ตวนกตตกตงาหอมระรินช้นฤไทย อนแม่หนงหมวด
 สำนัดนความครบ แม่ท่สองรองบรจรบสบอัดใจ คัดตถานต่นเหตอ
 หน้าเบือใจ ช่างผัดมตินไคตให้จตุ คตตถานเตอถากคนกาทกเกก หน้า
 ร้อนเด็กคมียงอนตต่นอย เทยวคตอตวงเตตตไม่เชิตช ทำหน้าอยู่แดน
 อังกฤษช้ออเคดเย็น ริมตตงแตเตธาญตวนกวานคก แล่นพุกเพราพราย
 ตจตตายเขียน ตกตตงคนงห้องเนาจ่านเษร เสาตตงชิตเตียนแตเตธาณ เคตง
 พากยจาคำมอญสุนทรแถตง แดตงแกงแถตงช่าคนคจวตธาญ ทำนเขียน
 บทกฏหมายถิงวายปราณ จิงประหารสุนนให้พต่นมรณ เถ่นตตกทำ
 คนองตำพองพจน์ คตตถานหต่นตคคนัดจอน อดตตชชายช้อต้อหาบคอน
 เทยจเวร้อนคตอตไปนอมรรคา จิงถตามาแดนเตตตต้ว คนบิตพลจตตบ
 แดตงแสร้งมษา คตบทองชองคมีราคา เรือคอนร่าแดนคตบจนตบตา
 นางค้อมเคยคตบคตบทำทตบทับ นีวดำชตบเจ้าคารมคคมาชา ทหารกตม
 คตมบอนพันพอนระยา ไอ้คตมเขากทำให้พระช คัดตอมนไวเขาดักเกาแห่ง
 ทหารแตงเลือเกราะหมคเหมารส ถิงไซคไชยไต้คตยด้วยฤทธิ พวกไพร่

หน้ยบทั้งทพิไชย แม่ทั้งสอง คอ ดอ ก๊กอจบ เริ่มปรารภ คอ จอ คอ
 ไปใหม่ โดยกำหนดพจนาทว่าไว้ ม้อย่างใช้น้อยนักจักแดง คณณกขือ
 สันตจาเกิดน่านา อนงค์าแซกถาวเจ้าแดง สัตว์นวจาทนชแจง ชือ
 คำแห่งกรมการสถานม หมายตจางชนทกตางภูมิภาค เขาตดตจกจับตวัด
 มัดคณหนี ร้องตจาดคำจ่าไม้ปรานี หมวตทล้ามจบเท้านประ โยคปถาย
 อันหมวตลัดค ปอ รอ ประโยค ส่าว สัดกค้ำเกาเจ้าชยาย ค้อปรา โมช
 อภรมยถุดตาย ปรากการวายรอบบเรศนเเคศวง พระปรานตจวมมัสจามภกค
 ตรัสทายทักปราชไสยสมใจหวัง ก็ปรากฎเกยรคเดือองกระเดือองตง ราชวงม
 ปราด่าทส้อจตจ แต่ปรารภปรารมก็ไม้สมถจิต ระก่ากินอาหารรคัพพานปว่า
 อระตงบจมปริระชิตระอา จะปริปากออกกัท่าจะอับอาย เมื่อไม้ปรัตเตต
 สจวติทอด ความปรัตกัคณมอดไม้สมหมาย นักปราชมีปรัชากรักษากาย
 คณพาดไลตมีเควรายผ่ายอับปรี สู่ห่วยไปรยโหดปรีนของอาบ ให้เย้นทราบ
 ทรวงชาล่าวดี พานทองไปรงปรุดถยราชวดี ช่างกรมนนปรุหนงใจทงโรง
 เกาอไม้แก่นปรุดส้อจ เด็ดจิลากังงามส่งาตุ้อาโถง พุดหันเหเปรไปไลตโคง
 ช่างหีบโหยงหยอดแท่นนแปรต เหนปรจนแปรแซเชือนท่าเบือนบิต มา
 ตจจนคตกรเวเส่นหนี ถามฤทชส์ทชศกคตงจกร จะแปรเพศตจพโหดองใจ
 ผุงดาร์วองแปรจะแหหวาด โภญจนาทงวงชุตไล่ว ไปรเวตค้ำองกลุขไม้
 คิตไทย ไลคจวมใช้วากรสศคริยชคยา เสตจออกเวตจ่าจางชนนางเฝ้า ชลิต
 เกต่าแต่ผู้ไตตรัสให้หา เปนการออกไม้เต็มศกคตพกเวต นเวยกจ่าไปรเวต
 นิเทศคจวม กะปรกสปร่าเคต่าคตองท้านองสจวต เมื่อรจวมอาศน์แฉ่นสภาพ
 ไม้หยาบหยาม ไปรตเคศเชอฝรังช่างาม ไม้ทรุดทรามทรจตทรวงองคตอ
 ช่างพุดจาปรักปร่าตงส่าทมิ ประสงค์หีบโทยให้ยบเจียวใจหนอ ประสม

ประดานเต็มซ้ำทำดอพดอ งามประเล่รุษวีระตระหลอทั้งวรกาย ประสัทธิ
 พรตฉายเพิ่มเฉลิมพระยศ ให้ปรากฏเดชกระเดื่องรุ่งเรืองหลาย ประจบ
 ประแจงแต่งคำทำอุบาย คเนการประมาณหมายค้ายเปกต ประมอญคิด
 ต่จนทเกินประเมินหมด เมื่อกำหนดแน่แต่จตุตประมุตมต ปรุทธานยศียง
 ใหญ่ในล้ากต ฤทธิรณมุ่งประหารราญอรินทร์ ประจักษจบครบวิจักคตโตกย
 กเของโยคยักได้ตั้งใจถวิต ของประหตาดต่างประเทศเขตทรบริน ปรุทธอง
 คีตปลบไสมยในท้านอง ปรุทธนตปรุทธนมบรมบาทบงกชรัช แต่ปรุทธิม
 กระษัตริสสืบสนอง ครอบคตอดวงษราชนรินทร์บอง ปรุทธกาศก้องจาเปนซ้ำ
 จอมรินทร์ ปรุทธกาสติกิจกระตัญญูตามัน มีได้พรันประหม่าจิตรคิตถวิต
 ไม่ปรุทธมาทราชการคร้านวาคิน กตเวทที่ปรุทธนประเทื่องใน ปรุทธเดยอตุหมุ
 เทพยพตาทก ให้ฝืนตกประปรายชายไสต ปรุทธวิตค้องตามฤคูประดาไป
 ปรุทธชาราชฐูร์สรายในหไทยมาน ปรุทธสุตวรราชตะนัยไกรเทวียงเดช เปา
 เทวศปรุทธมฤตส่मान ปรุทธนังค่อนมะหรัทกคกกงงาน ทงแต่รตั้งขกิงส่ดาด
 ดาปรุทธตั้ง ปรุทธเดยงหมุเสวกามหาอำมาตย์ ปรุทธดาทมอานาตมาเนองนัง
 ค่นปรุทธชู่ไบตบัตบง ฤคิหวงปรุทธวิชน้อยในก้อยนาง แกตังปรุทธจึงโอให้ซ้ำ
 ระอาจิตร ตรีส่ประกาศแถวอย่าคิตอางขนาง เสรีจปรุทธพาศไพรพฤคษพนม
 กตาง แต่ปรุทธไภเพียงพ่างนางชาจวัง ปรุทธโดยดั่งเสยใหว้างชิวาอาศัย ขน
 บนอาศน์แอบปรุทธอิงพนักนัง อิกค้ำว่าปรุทธอร่อนปรุทธทั้ง หไทยหวงปรุทธโยชน
 กาดไปนานปี ปรุทธดั่งษว่ำสรวเสวอญเจวอญศกคต ปรุทธนปรุทธอพัทลจะหน้าย
 เส้นหั่น จะม่อนปรุทธนแกไขฉนได้คต ค่อนมควาไซแต่ไมคอร ฉายปรุทธาณว่า
 ช้วนราสา ปรุทธปรุทธาณว่าช่อนอกไศรภกาศรจญ ร้องแปรแปรันแปรันเสยง
 สำนียงนวด มาแปรปรุทธจนเป็ดียนรักให้แรมรา ค่นปรุทธรงชนยอคเสตาดูเปตา

ปรก ทำนาปรังอย่าให้รกไฟเข้ากล้า พระปรางส่งสดเยี่ยมเทียมนภา ยอด
 ปรางปราสาทเด็ดเบียดอ้ากร คั้นมะปรางมะปริงกิ่งกระยา ช่างดกตาตาชค้น
 ผดสดอน ไม่แปรอปรังคตอตกทางทักตางคอง หนึ่งในกรพศัดสังโตโต บันคา
 มีเครื่องปรังผดงแต่ง อากการแจ่งประจำครบสับสมัย คือเกิดชนตงอยุ่ระดับไป
 ย่อมมันแปรแตงมิได้ตั้งใจจง คัดบาญช้สองแปรงแบ่งเป็นล้งน ของเปอน
 ควรแปรงสดตัดบัตเผ่าง ด้วยชนแปรงแต่งให้งามตามจำนง เลี้ยงคนคง
 แปร้งออกบอกก้งวาน ดูปรไปรงตายฉดกเฉตาเด็ค เซญปรองตองตรองเกิด
 อย่าอาจหาญ เถาฉดแปรยงแก่นเหล็กเขาเจ็จจาง คัมเปนยารับทานแก้
 กตอนคิต คิงแปรยงๆเลี้ยงฮสน้บาค ผู้แปรองปราชรบรุษอมชศร์ พระ
 หนึ่งปรกสังฆกรรมทาพิช พระนาคปรกมากมทออาราม ปรกคิตจวเป็นเช่นนั้น
 แหะระ มักคู้แคะชอกคตจยผดผดตาม หน้ยารกปรกใบดะบัตงาม สกระปรก
 รกอารามไม่วินรมย์ พุดปรกปร่าช้ทราทไม่อยากพบ แม้ใครคบภาให้
 เคอะเหลวเดอะด่ม ปรกจวเงินมาศว่าทองคองนิยม เป็นคารมเขมรชดจกัก
 มี โถปรกทองประดับพดอยดอยระยบ นามนปรกเหนียวหนบทาทบัส
 หมันปลูกษาทานผู้ใหญ่ไวจิงคิต พระปรคัมสองข้างหว่างมณเทียร คว้าง
 ปราดณาตฤกตฤกคตกตง ปราศจากพร กตงยงหนเหนย นกปราชแปรอง
 ปรึชาไม่อาเกียรณ ย่อมพากเพียรจ้องไวไตรยเวทางค์ มีปัญณามา
 ถามความวิเคศ์ ก่าเนตแปรตนนจระมดักกอยาง ทิตจวไปรดแตงคองเหน
 เปนชนนาง แล้วไวว้างทองทักคิตครัน ย่อมทรงพระกรณาไปรดช้บาท
 ด้วยพระราชนฤไทยอนไสสันคิต กอกจวาทเซาตบรปหงากครัน เลี้ยงปรอดๆ
 คตอคตั้นตามถาวราง เปนปรวดปรวดเหตอทเนอราย แร่ปรอทถ่ณคอบหายก
 หดาชอย่าง คชินทรปรบหุดล้าชาง ค้องปรับใหม่ให้ระคางหมองกระเมต

คำเนินพยหยาตราปราบข้าศึก ทำดาปรับหนึ่งคฤกษณ์กณงน เขาเปรียบเทียบถก
 คำราเข้าตาจน จะปราบปรามเสียให้เป็นด้วยเวลา จะห้ามก็ไม่ฟังตั้งแต่โกรธ
 ผดโตนดตอยปรีมอยู่ริมท่า ย่อมปรีเปรมเกษมศกทุกทิวา กระทบกระทบปรอม
 มอมภักตราไม่น่าดู หน้าเปรียบมั่งนงชมภกรมยจักร พุดเปรย ๆ เเต่ไม่คิด
 จิตรอดสู มาเปรียบเปรยกันเด่นไม่เ็นดู เปรียบปรายช้อยอย่างนมเป็นกร
 อกปรายช้อยช้อความสัจฉาติ ให้ชนาอุทรารบรักสมัคสมาน ตกปรายเป็น
 ไปรยคองสักณาน ดังไปรยหว่านเป็นไครกเข้าเสียดทรวง ทำดาปรอยปรีอ
 ปรีทศฉาติ ช่างฉลาดประเปรี้ยวเฉดยวล่วง ดบบัญญัติสามบัญญัติทั้งปวง
 อันของเปรี้ยวแฉ้วอย่าตวงให้ตองรศ แอมเปรอนคางอกฤษท่านคิดจิต ว่า
 กระทบชกษาซึ่งปรากฏ เศษกระตองเรื่องนามตามพระยศ โดยกำหนด
 นามว่าเอกราชินทร์ ทเปอนเประไม่ส้อาจล่าอาจเอี่ยม คนแฉฉะเอี่ยมปาก
 เประฉอเตารส่น ปรนปรีอเตยงอมอราเปนอวจิน ทุกแกฉฉนกอปรีออก
 ช้อไป การเวกบินปรีอเศยคดอคู ฉัสมภบปรีชนชวกไชว หมวดทศ
 แม่หนึ่งซึ่งแจกไว้ ภอฉฉนความตามในฉบับเดิม แม่สองในหมวดฉฉมอกษร
 ปอกบดอเทียบฉฉนทรประเทอองเสฉฉิม กำหนดคำตามใดที่ใช่เดิม ปดฉฉาพ
 เหมหาฉฉนของฉฉนพ้องฟู ปลักด้วยกรฉฉนครั้งใหญ่กาบไบหนา คนดำชาไรศร
 ปลฉฉนของทุ ทงอูเปฉฉนแปดหนึ่งฉฉนออบแบบคร หฉฉฉนไปฉฉนแปดศฉฉนอฉฉนอฉฉน
 เรอเพียบแปดเศฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉน
 เปฉฉนฉฉนฉฉนเปฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉน
 ร่ายนกอหย่าหกหาญ มาปดปดฉฉนระราญระเหระหั้น โจรปลฉฉนปลฉฉนอปลฉฉนฉฉน
 ศประฉฉน ทำปลฉฉนศฉฉนทำฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉน
 เปฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉน
 เปฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉนฉฉน

ทอดระหง ลักปลั่งทองประระหน้าทาดารง ทงทากปลั่งยงยงทงเจ็บคั้น คตัง
 ปลั่งงามเปล่งเค่งระยา จะแปดงเป็นเทวาทระยาหงั้น กระทบักปลั่งแปดง
 แห่ต่งล้ำคัญ คุปลอดไปต่งโต่งไม่คั้นจนสุดแดน ที่ปลั่งองใหญ่มิ่งดูยาจเพื่อย
 ภาออกเดอยควเป็นปลั่งองสัยองแ่งน ปลั่งองไม้ไม้ใหญ่ถนักรอกกักแ่งน หมด
 เป็ดองแ่งนทรพยสันจนสันคน คัดปลั่งดเป็ดอง ๆ คนให้พันผิต เป็ดองภักค
 พรายพร้อยเบตองสร้อยสัน เราปลั่งดเป็ดยน้อยหน้าประชาชน เลี้ยตักนชคก
 ปลั่งดเพราะรักนาง ฤงเงินปลั่งดคัมสุวรรณประพนชเพชร ทงรดกเกว็ดเม็ด
 ใหญ่หน้าใสด่าง มาปลั่งดไปไลดนังดาภังนาง สายสว่างปลั่งดให้คั้นได้พันกาย
 ปลั่งดคั้นไม้คั้นระดะบุนพระชาติ แปดกปลั่งดมุดมากดูหุดากหุดาย ใ้อใจน้อง
 หมองแปดกมาแตกปลั่งดาย ของสตายร้างหักกักปลั่งดกรัด คนปลั่งดนปลั่งดกกลดก
 กดบัสปลั่งดปลั่งดน ทพนคั้นปลั่งดกทาวรงตงถนด เป็ดอกอบเซยหอมกตาโอชา
 ชัด ปลั่งดชราตามพกคดลัดคิต บหุดนเรื่องเป็ดองปลั่งดหมดหมอกเมฆ สอาด
 เอกแจ่มจรัตริคมี ถึงปลั่งดปลั่งดขอได้ชิตภักคั้น ขอเชยญคอบไมควิทเรียมปอง
 คุณปลั่งดคณนมหานาจ ของปลั่งดาดหุดากเดดเกิดเป็นสอง วัณปลั่งดตดซึ่งไม่มี
 ราชคกรอง พันโทษกองยมชันชวันจรรไร ดับปลั่งดปลั่งดนถนดได้หุดคหุดอก
 ผักปลั่งดายออกชุดชุดชุดได้จว ค้าคารมพั้งทราบบตาบญไทย พัวแแถบแปดบๆ
 ใจให้จายลยี่ เขานังแนบแอบปลั่งดอยประโตมนช แมบปลั่งดใจ ๆ พัสตแ่งน
 กระตั้น แมงงามปลั่งด ๆ สวาดีไม่ชาดวัน แม้นโกตักนปลั่งดายปลั่งดมตมคความ
 กรอม ทำแปดกปลั่งดอม ๆ พดทนเป็นไฟ เพราะหวังโกตัก ใอมงามทราม
 ถนอม คตังแต่คั้นจนปลั่งดายหมายประนอม แมกกรมกรอม ๆ จิตรเป็นนิจระนัคร์
 กถนหอมลวปลั่งดววยวาคออง นึกกถนน้องยังวิโยคโครกกกระตั้น เหนเป็ดว
 เพลิง ๆ เศร้าเว้าโรมรัน เทบเป็ดวมัน ไตรมกระมดทุนทุราย เป็นปลั่งดอง

เปิดแห้วห้องตระพานหิน คนปลอกปลิ้นปลดระปล่อยกัถอยหาย ถึงทางเปลี่ยวๆ
 ใจให้ระคาย คนเปลี่ยกายประฎิกูตสูญมกคต เปนง่อยเปลี่ยเลียชาติไม่
 อาจหาญ คตคร้านชายแพรแดลบัสน์ แคตระมัจนมัตเปนเปลตาทงเพตาระปน
 ปอกบัตตอสนยบตระบิตคตงาม ปอกคอบวอแจกใจท้ายหมวดล้ มวิชาไซใน
 ลยาม ปวระหตาดงยาราคาทราม ปวดคตมกาดล้มัยในครวณ จบแม่เปลี่ย
 หมวดล้ทมแจก ฌบบแรกเรยงคตงามใจตามที อักษรกตางคอบเดาสน์แทน
 นบได้ล้หมวดล้ประมอญถจนนกร หมวดล้ทหาทกเจตล้จเรจตวย อักษรค่าน่า
 ช้อยประกอบก่อน หมวดล้ทหาแม่คตคตสน์ทร คอกบ้รอกคอบอักษรล้ระเรยง
 มคาไซได้พกตจตได้ครบ ตามฌบบแบบจางคางๆเลยง คอครวณนชนแผน
 แล่นไกรเทรยง ไปค้เวยงเซยงใหม่เปนหตายคตว จับตางได้คตคร้าถดาชว้า
 ครุคกนากระเตนกตงคองทงผ้า ครุตั้งล้อนอ้อนจริตกรียา พังวาวจวโอวาท
 นุสาสน์จ่า ไปค้กครุหามแคร์มาแอฮัด ไครช้งจัตกระชอนม้าเคตอนคตาคด้า
 จะไครได้คตั้นคระไครได้ผักย้า พอกแจกคร้าเคราหนวดประกอวคตั้น แต่เคร้า
 ทำนอองนุชล้คโหยหอด ให้ก้าศรวญแล่นวโยคค้กกระล้น ชอนน้ำคร้าทำ
 กระล่ายยาดูกจันท์ คร้าคร้าพตั้นเปลี่ยผทลุตตตาย คระวคานวากวตแกวง ยัง
 ครคระถ้าจะแปลงแตงคองหาย ให้ครนครามจระมคตระกตนจระอาย หตอนเปน
 ชายมแคร์นรินล้จวราญ ยิงครนคตวเคมหนาววออร้าจอก ล้คตวคคด้วยจระว้าง
 ห้างล้मान นิจาเอยเคยเรยงเคยงนงครวญ ไม่เคยจคร้านกรประกองให้นออง
 นอม ดนกรนๆพนหตานภากาศ นกคตครนยนคตยคตล้ตอน มีครนๆจวาม
 บอยล้รอยล้นทร เปนคาก่อนเก้าเท้แต่บวราณ เลยงคตฤคครนคว้าจวญ
 ก้าจวญล้ระอน นากรงกตนคตบตนจล้ล้พระล้สาน ครงเมือบอวยครวจขรมอยุนมนาน
 เลยงประล้สานครนเครงเพตงคตนคตริย เนอหอยแครงแกงคัมพอสน์มรต จนคระออง

แกร่งคองคองอศตตตตี่ เขาแครงวักคักส์ร่าสาตวารี โครงพระกตตตตตี่ โครง
 เรียง ใหญ่ โครงคร่างนางเตือ โครงเขยว ใจงอก ทำตาคถอกจางวามคำวาม
 เตียง พระผู้ครองนคเรศนเวศ์เวียง ทรงเครื่องทรงพระเสด็จเคียงกับเกย
 ครก ไซตกยาบาดแผดแกแตกคราก ค้องหนามชจากหายไม้ช้าตำราเฉดย
 เตียงกรนกริกตริยางคเหมือนนอย่างเคย พิปรายเปรยส่งลำเนียงเจ้าเวียงรณ
 นอนครางครอก โครกไฉตกห้าม จริตทรามเตือมตจลตพพดมผล เขาควาต
 หนุ่ดั่งกริต ๆ ฝืดใจจน พระยาครุภินบน โขยมพราย ช่างครุตตี่ชตเกิดา
 เปนเงาฉม เชือกกระตบตงเครยตกระเบยตสาย พอดวันครบตบคาบดอกคราบ
 ร้าย สักพิชายหักฉตกรกัจตบร ได้ตระครบตบตบัจบรากไซษ แล่นพิโรช
 ทศภักตเวาหกถอน ครอบต่าวิตส่งชตจวณอินบวร เฉดิมพรครอบง่า
 กระต่าโกย เรียงกระบวงนส่งครามตามคำหรัย พวคจันรยยอมครามส่งามใส่
 ฉนความกตจตคริมเหนคริมไป โครม ๆ ได้ตั้นประจันบาน พวคคนเก็ง
 จงกตุมรมกนรบ เตียงฉาดฉบแหตนหดาวชกห่างหาญ ถูกลำคญตมเกิดอน
 เหมือนวาชปราณ เพื่อนทยานโคตคร้อมแเวตต้อมกัน โอน่าหนาดควางพวาก
 จากสมร ให้อาทรทนวิโยคโคกกระตั้น ได้ม่าตมครยเครือตจวณ ของ
 แจ่มจันชมพตางตางภักตธา ตันใครเครือแกไซในเชิงพิศ ลุงตะเครียวท่า
 พิจิตรตายเตฮา พวคกรจเครือองเฮมไอชโกชนา ช่างกนหน้าจับกระเหมาเข้า
 เกรอะคระ เขาเซ่นเวือนาหตอภอศรอกกริต เครือเตางตยาจยตยอตเหยอะหยะ
 ตะครนตะครอกายหนางผ่าจอรุระ ตันตะครือค่อระยะทางจะจระ จบแม่ตั้น
 หมวดทหาสำราแฉตง แม่ตองแฉตงคอกบตอค่ออกษร จะคตาโคตไพเพตธา
 ทจากร ฆนอศตเวเตะตูกตทชานาญ ผกามาตศตบ้านตระกานช้อ คน
 สอพตยใส่โคตทำไซชาน ถึงบางโคตคตึงเคต่าเขาวมาตย์ ฝ้าเคตั้นคต่า

ตำราญุธรรมย์ หมุ่มัจฉาจารย์คณานักพระนอก นางเงือกออกผจญคณาในน้ำ
 ถม ปลาจานใหญ่ว่ายคละแ้วผลระจม ชาวในกัมภคคณานเขี้ยวชาญเชิง
 ทงตมคณคณาหาญทานไม้ไหว เรือกตไฟแด่นดอยปล่อยจนเหตง ก้าว
 ด้กคตคเตอะกระเจอะกระเจิง จนเชือเพลิงขาดแคลนแด่นรำคาญ เขาเก็บ
 หอยดอยกระดานบนโคตมเค้น แด่นบนเตนโยกกลอนช้อนฉนวน ไม้คตาค
 เค็ดอนเวรเหมือนมาอาชาชาญ ถมทยานแด่นตงวิมคงคา กรมพระคตงตง
 บานญชทงใจ คนคตงโคตเสี้ยจริคชระนิตบัก ให้คตางแควตงสัดจระแจ้งจนบัญญัติ
 เผ่าเคตาคคตงชนิชฐายพาพาด เกาอโคตงโงงโงกโยกชระเยอน ไม้คตาค
 เค็ดอนโคตงกาพยเวียบราบหวาน ในคตาคตองเปรมประชากรท่าทาง สอาค
 สอางตรงตงตงนทงนา ปลาตกคตัก ๆ คต่าเมื่อน้ำแห้ง ไฟป่าแรงคตอกตน
 คตัพญกษา คตุดาคไปไม่มันตงสัญญา กุมาราคตอตใหม่วิโดยจรรณ คตบ
 คต่ายคตบคตาคเค็ดอบไปว่าไค้ทราบ ของเค็ดอบอาบหตอกกนเค้นไม้เห็นช้น
 เมฆปกคตมคตุมมตเป็นหมอกคจัน ภาอเค็ดบเค็ดมกให้ฝนตงกตยา คิตเห็น
 คตายหมายว่านอญองมาแอบ เห็นบแวบแควตจคตอยดะห้อยหา ประโยช
 ทคตพุมประทุมมา กระเพอมคตอยชอยมระกานาเชยชจน ชาวบ้านคตอหมุ่มสาจ
 เคตาคคตอกุ บ้างเคตยชชชชชมภิมยสังจน คอคตบตอแม่สองคตองคตบจน
 ภาอคตบตงตามคตาคหรบคตบคตบคตบ คอคตบจอคตอสมมคตสัดหมวดคต่า มีคต่าว่า
 คต่าไขว้ไค้จับหู เดี้นปีคตาช่อนหาทุกแควคตอ ออกตงพรตมคต่าชระมาไป
 คตดาร์ทรมันเห็นคจันพตุง โคตสคตุงคตงญหมชรอไม้ไหว ไค้คจัน
 คต่าพจกพหตพตไกร จับไค้ไค้พคพาตชาคชวา ทุกแฉ่นแฉ่นชนบทไม้
 อคติม เบ็ดสคิมเรือกตไฟไค้หน้าสรว้า กระแเส่สินชคจิงคจิงคตง ๆ มา
 จกัรหมุนคจิงจางว่าไม่วารอ ละครชวาแควตงแควตงคตงเค้น คตกคต่นรำ ๆ

ท้าก่ากอ ฝึกฝาควากชาติแฉกแจกกันภอ ฆ่างพูดจ้อบบตะบอยเบ็ก
 ถ้อยความ โคกั๋ห้ายควายสุญพูดเทศ ภอด้้นเขตรหมวดห้าว่าแม่สำม
 คอควบวอแจกกบกดกำหนดนาม ไม้มีความพจนภาษาไทย หมวดที่หก
 ทอกร้อต่อตัวแจก จักย้ายแยกตามกตออักษรไซ พระอินทราธิบดี
 สถานพิมานไชย วนเพญไซวิจันทราส่างาม อินทรย่นวาทธรรมอันเป็นใหญ่
 หนึ่งคนไม่ชอนนทรมเหตอหลาม มณเฑร์แปลว่าผ่องใสประไพงาม เรื่อง
 อร่ามเครื่องประดับระยับตา ฉะเชิงเซาบุรุมไทรใหญ่ ตะบัตไบรมระรินย่น
 ส่าชา ทอวอแจกกนคองงตพจน ด้วยชอมาใช้แทนภอแม่นกั้น ในแม่กง
 ทรงเครื่องเรื่องระยับ เป็นไซจับทรางทวากระหน่ามัน ผดหมากทรางดางถึง
 ปริงมะตัน ตตั้งชันชตทริงไหดปริงไป ในทรงกรมรมเครำไม้เบาเทศ
 ชตเนตรนองตกทรก ๆ ไหด ไม้สั้นทรากวาครมคตุมฤไทย มีคนโกลด์แทรก
 กตางห่างนงคราญ ทวอกตระหนานชาวท่าชตาสันธุ์ มาเลื่อมทรดลัดสันสนกั้น
 ส่นาน เหนสังอันกัไม่ชันฤคิตาด เหมือนทวอดทวงนงคราญทกุกรอง มีมาร
 เทรียตเสี้ยตสังวาทให้ชาติค่าง สรวมเทรียตสังวยสำอางไม่หมางหมอง สัพักเยนท
 รับเส้ไทประเทืองรอง จงตฤกตรองแสงวทวพยักแก้อับจน ภอทวาบเวืองแฉ่น
 รัชนถอนเทศ ทวามสังวาทิมาทุเรศให้โหยหน ที่เดงทวามแตงไม้คิตจิต
 ระคน มุ่งวิมตวรนชแทบทรุดโทรม คนิงโลมโทรมะนัคด้วยขัดขวาง สูญ
 คินทรายสันนภางคี่ต่างสูร ใส่ม ความสังวาทินั้นไม่ชาติในทรง โทรม ขอ
 ประโดมนุชนาฏทุกชาติไป จบแม่หนึ่งหมวดหกทักแยก จะจำแนกแม่สอง
 นุด้นซ์ไซ ใต้ทตวงดองเขตรทุเรศโกล กระจ้อยใหญ่แตกตักกระจักกระจาย
 มุทตวกกรยาบาคเคอด ไม้งตเงอดงุ่นงานพาดใจหาย รูปสัดกัหักกระจุย
 ทลุตตาย นึกำหมายแม่สองสันทอองความ ทอควบวอบรรยายท้ายหมวดหก

นิยมยกยักนิพนธ์พันด้ายาม ชวชทวิชคามคชกาหนตนาม ชวชความจำชงจง
 พิจารณ ทวิชเปณส์มญาบัณฑวิชาชาติ หนึ่งนักปราชดำพราหมณ์นามชพาน
 เพราะสองเกิดได้กำเนิดสองประการ โดยบรรหารแบบเก่าเล่าต่อมา สักณ
 เกิดฟองฟักหากปรากฏ แล้วเปลืองปลตเปิดอกฟองของบัณฑวิชา เป็นกายนิพน
 คตบทวนภา จึงเรียกชื่อทวิชาชาติสองคราว หนึ่งพราหมณ์ชื่อทวิชาว่า โดย
 เหตุ ตามไครยเพทพราหมณ์สมัยโตสืบสาว ที่เรียนรู้อือเนื่องเป็นเรื่องราว
 ในความกต่าวด้อยที่เกิดกำเนิดพราหมณ์ เดิมเกิดในโอชฐือศิวบรรณาวรต
 พระเป็นเกษไกรตาศ์เรื่องตำนาน ทรงประสาทม่อมพงษ์ในวงพราหมณ์ มีรูป
 นามเนื่องมนุชนักกรครอง จึงเรียกนามตามข้างเพททางคศาสตร์ ว่าทวิชโดย
 ชาติชื่อเปณส์อง คำทวิชจึงนิยมตามสมพอง เป็นชื่อของพวกพราหมณ์นาม
 สักณ พวกทวายนายใหญ่ได้จ่ายแจก เทยย้ายแยกถวนทวดทวมินชน
 หมวดทักทยกกดอนส์อนตวณ ก็สมบุรณแบบครบภอจขตง หมวดทักเจต
 สับนุสนชคคคณจต พอดจบรรอรวมพจน์บทประสังค มีคำใช้จากดชต ๆ
 ตรง ผู้จางจาดเขียนเร่งเพยรพัก เส้นอกษรแตกพว่ไม่น่าชม เข้า
 เกือนทมอยาตมพว่เร่งตระหนัก นามนครราชบริไตรชชก คนมากมักเรียก
 ราชพริบรัมย์ พุทราดกตกพุดตาตาศ ศีตปงาตวตาเตศประเสร์ฐีส่ม
 ย่อมแพร์หลายทกประเทศเขตรนิคม ทริตแพร์ศรีงามสน่น่าชมเซย พนมไพร
 เย็นเยียบเงียบสังค พดไพรบริบรตไม่แรมเดย โอ้งามเพว่ ๆ ภกตวพแรมเดย
 ฝนตกเซยพว่ากระเซยเย็นทงกาย พุดพว่พุดตอไม้ถ้อพระ ให้พริ่นใจใน
 อูระระดำระสาย ฝ้านายพว่านชาตพว่ณเปอนผู้นทวาย ตุกพว่จนวรายรอบคอ
 ตรีออกตา มะม่วงพว่จนตงนผลท่นกถ่นเกดือน แกตงอาพว่างกันให้เพื่อน
 พว่างตาหา สพว่รงพว่อมสำว่ร่าจกนางกัญญา งามสง่าพว่รงเพว่าดำเกาพว่าด

ไม่พริ้งราทาศรีพริ้งน้เส็จ อุดมเต็มเพรงบุญหนุนขนาน ทางสองแพร้งแจ้ว
 ไปไถ่ดำธาร ในคันทาดมีโพรงโด่งจนปลาย ยังบกพร่องพริ้งถ้อยไม่ช้อย
 ชด เหมือนไม้คดเพริ้งพดอนกินซอนหดาย เชิญชมปราศพริ้งพร้อมช่อม
 คันทาดาย นกจากพราวจับรายท่ายศรี พริ้งไทยสดหยดเหยาเรศเหมาะะเหลื่อ
 พริ้งเทศแจ้อไก่เต่าเข้าบุหรี พฤษชาชาติคาชตอกระดะมี ภูมวีเชยรสส์มาดัย
 บาน ประกายพฤษคักเค่นเหนงวงโชติ แสงไฟโรจเรืองพ้านภาสสถาน ทยุา
 แพรกชอช่มช่นเคมพณงาน หมากอ่อนพานโพรงเนื้อเหลื่อจะบาง คนพรอก
 พริ้งเลี้ยงเพรียกทงเรบกชาน ผู้ทรงญาณสร้างพรคคุดสร้าง ค้องพริต
 พราวจากญาคินราศนาง ตงจิตรเว่นเปนกตางอย่างโยคิน เครื่องฉัตหน้าอย่าง
 ยูโรบวาริฉุต เตี้ยงพรตแพรด ๆ แพร้กระแสด์สินธุ์ ดุยเดนมพรอดโจนพรอด
 ริมวาริน ดูเพราเพรศ์ตงกนกรนราย แดบอพรบค้อไม่พรบกระหียบเนตร
 หน่อนเรศร์เคชกระเดื่องรุ่งเรืองหดาย สพรบพร้อมเสวกาเส่นานาย ทรง
 สหรัยสายช้พรุชารว มหาพรหมชมนานสร้าวยจิตร ผู้กอกิจพรหมจรรย
 กัทรรษา ในกองศตจิตรมนทงบัญญัติ พราหมณย์อมมารักใคร่ไตรยเวททางค
 คนพริ้งพร้อมด้อมเดาความเก๋าว่า ถึงพงษาจะตารการก้างขวาง ว่าพระช
 เลี่ยมเพรียมเลี่ยมสร้าอาง มีเมื่อปางพระนเรศร์วเกชประชา คีตาทองเลื่อม
 พรายดาयरชยับ กำหนดนัยแปดหนักประจักษคำ ผุงภคพรายร้ายกำเวิบราง
 คอานภา พระมาดาประดับเพชรตวงนเมตพราว มะพร้าวดกจนคอกออกศตต่าง
 อ่อนท่าทักออย่างกตางบ้างเป็นห้าว พระแพรว ๆ แสงทองถ้ายองจาว เวื่อ
 เพรียวยางพายตองทองชารา แด่นออกเพรื่อเบือจะเถียงเลี้ยงเขาเพราะ ภู
 หมดเหมาะะเนอความตามเดชา พอกับร่อร่วมสร้ระจนา กุมารานักเรียนจง
 เพียรจำ บททศุดหมจดเจดสร้าเว้งเรือง พอกับตอต่อเนืองเนอศคฤชา จะ

จัดแจกแยกไว้ในตำนาน ไปตามลำดับแม่ไม้แปรปรวน พลับพลาตั้งที่ประทับ
 รัยเสด็จ คาพรานเบ็ดปลาเนอกินเห็ดอ้อจน บ้างพลัดดอกออกช่อออกตำวน
 ได้ฤกษ์จวนรุ่งจิตทงบดพด จุดพลุเพลิงพุ่งสว่างกลางอากาศ ไปพลุตาช
 เหลืองสีต่างบนค่างถึ คนคางเพ็ดแผดไฟถึโถดดี ไนวนั้นไฟเพ็ดจวนเวดา
 อ่มองค่านางวางบนเพดาเต้าโถมโถม สอดตระโถมสมสนิทฐนิฐา กระตาศ
 เพดาเจ้าภายเขาคศรา นายนาวยกเส้าทังเพดาไป ถ้าพุดพด้าพดาดพดาก
 ทำยาก ด้อยแผดปากสัดจะหาญาแก่ไซ คั้นพดะพดิงพดะตดะบดไป การ
 เรวให้เรวรับจงฉบับพด้น นำเตอดพด้นถ่านไฟแรงไฟโรจ จิตรจะโกรช
 พด้นพดกตงจกรหัน มะพร้าวพด้นนำจางเยื่อบางครัน คนทกจันต์ค่นอย
 เลื่อมถอยคุณ คาโพดนใหญ่ไม่เหนชัวชองควบ้าง ถึงผิดทางก็ไม่เห็ดยวียง
 เนี่ยวณ ถ้าเห็นทอนม่อนดงคงเปนคุณ ดิงพร้าวรุ่นพดอนเกอเสี่ยเห็ดอเบา
 ทจวิตใจคิดไม่ตดหย่อน ก็กินพดอนก่อโทษให้โหดเฉา มษาเป็ดย่น
 เพดยนค่าแปดงสำเนา ทังสัดยเสดาตดกชววยวใจเพด้น แมนผดพดงยงจตร
 คิดเสี่ยใหม่ สู้พอกใจไปพดางอย่าท่างเห็น ตอกพดะพดิงชาวสัดชาดสำอาง
 เกิน อย่าดะเมินผกใจให้คด้ายกัน จะค้ม่อนอาหารเตอดพด้นพดง ร้อน
 บารุงรศให้ยงทกลังสรพ แต่ใจพดงแม่ไม่อดพยคัทัน จะพาดพันคนตาย
 เพราะใจตน ร้องเพดงเด่นปรบไกไฉ่ปาก ทังถางถากแนมเหน็บเก็บเหตผด
 ย่อมพดิกแพดงแต่งความตามยุบด เพดิงโพดงตนร้อนเร้าทุกเพราวงาย เสี่ย
 น้ำโพดงเหนนายโพดงเขาดงอาบ ทำยุงหยาบหยาวค่นองตำพองหลาย ทำน
 ขว้อมากว่าไม้พดองย่องเดินกราย กระหนาบนายโพดงหน่วงจไป เต็มพดอง
 แดงเตยงคนดวยชนชด เขาหาจิดแรวพดงส่งหลดงได้ จะพุดจาจงระมัด
 จำคใจ ถ้าพดาดเพดียงโอษฐไปก็ไม่งาม พระเพดิงยงทรงระมาดเปน

อดิษฐ์ของ ผันดำพองฤทธิ์ไกรในสีนวม นำเตี้ยตพดักชงชากาตายคราม
 ตายข้างงามช่อพดักกตบหงกตอ พดักว่วงาคชสารโจหารชอม พดักพดำน
 คนปนปดอมกนัสอ ๆ หม้อพดวกพตาคกอนเส้าเผ้ารวอ คนไม่ภอจับพดัด
 หักกระบวร ส่างวัดพดากพดาดาดตาก ช่อขุนนาคเพ็ดคคอกออกที่ล้งน
 ช่างพดอดพังเพ็ดคเพ็ดนเกินล้งนจน จนค่าพดบจบจนเจดางจร ผดมะพดบ
 หนบเหนียววางเหนียวแน่น เพ็ดงโพตงพดามตามแต่นคตอดคร์ พุดพดอม
 แพดมเกมเทจเขตแตงอน พดกโจจรจูดยังแพดมจับแฉมจาม ต่าไรแรง
 เริงว่าเค็ดอนคตวโฆตง พังพดายโยงยตล้งต่างเหิมห้าจ งามต่ายของทออง
 พดัยคุดคุดพวาว ทเือกชวภากระเพอมเทอมทงกาย พดอยทบทมรดกฏัดจน
 ลัดคร์ ทงเหตยมนากาคัดไม้มัสตาย พังพดเลนพดอย ๆ พดอยลบาย ช่อ
 จันฉายนายใหญ่ไปรุดคตอง จ้ายพดวเหตงไหเจกตูก้างชุด เมื่อยามหยค
 ออนเพดยเจตยของ แจกกนทจตวนายไฟร์วอง ๆ ไตรบชองครบถวนจันจว
 คน กรายนจกรตคตเพดยคตอเค็ดยล้ง เตบยว ๆ เหต่าเจ้าชคุดบสัน พุด
 แพดะโลมเตยมแตงกระแะชชน ห่มเพดาระกรอมกรอัสคนชกตนชจร จบ
 แม่ล้องหมวดท่ายบรยายชต โดยจ่ากตลบบบรพทานล้งรล้องน จะกตบ
 กต่าจแม่ล้งามตามล้งนทว พอกบจอล้องอักษรเขาคอบเคียง แจกจันจบครบ
 แม่แตควถอย มีเชล้องนอยพทกชชตเลียง คอพวงล้งกานวาเพียง จบ
 ล้งาเนียงในสีนยามตามนิกร บทที่ล้งคหมวดเจตจบเล้งจล้งน ตามรบิตแบบคณ
 ทานคณล้องน ล้งาชค่านำปตงตงเป็นกตอน เพ็ดเค็กออนทวามนุสนชแตคณมา
 จะรอมค่างวาระคณนิยมพจัน ให้เงินจ่าก่าหนดคบทเงชา กอประโยคหมวด
 แวกแจกสวาวา จอทล้องรอมมาจ่าคจคอ เป็นทล้งามปอทล้งทจพจัน ทห่าทก
 เจตจคบทค่อ ๆ อักษรค่าล้งามเคียงคคคคทอ อกคจพอกครบถวนจันจวนนบ

แต่ตะตัวแจกตามคามอักษร รอดอวอเป็นนิกกรกอบประกบ เป็นเจ็ดหมวด
แยกออกบอกรับกับ ประโยคนับ ๒๑ เสรีจัสรา ดันแทนเนอความตามนุโยค
ในอักษรประโยคนิตีสา วิชาชกนนิมโดยสมยา กุมาราเร่งรือยาอูความ
วิชากรวบอ่านสารแดง ทังแจ่งเต็มสำเนียงเสียงสยาม เพียงแทนภอครบ
จบเนอความ ถูกเสียงตามตัวไซในฉาจา แรกเริ่มเรียนมุดบทกำหนดหมาย
ให้กระจายแจ่งชัดในอิตถา ตามครูสอนสอบเด้าเคล้าฉาจา หียงบัญญัติจริง
ทตั้งเรียน ครินเสรีจัสบจับฉาหนดคนบ สูงกาศกับหน้าออย่าพาเหียร ให้
แม่นแท้แนตงคงแกเรียน แด้วพากเพียรในพจน์บทรวบกัน คืออักษรประโยค
โศดกล่าม พยายามยดจริงทกตั้งสรรพ ทตั้งไต้ยไต้ตามเนอความพด้น
ทไหนอนออกศึกษาต่ออาจารย์ ทงสามเรื่องเรียนไต้ไม่คลายศดาศ จับให้คง
ดงชาติทงคคอ่าน จะปราดเป็เรื่องเรื่องปัญหาปรีชาชาญ ในกิจการเรียนข้อ
ค่อ ๆ ไป, ด้วยแบบเรียนด้ามเรื่องในเบองคั้น สำหรับยตคั้นสำเนียงฉน
เรียงไซ เป็นจบคำตำราภาษาไทย ภออ่านไต้ออกเสียงถองเที่ยงตรง แม้น
โตเตเดือนโหดไม่สนทต จะมกหัดเด้าอ่านกพานหง เหมือนนาจไม่มีหตกท
บกดง กเวียนวงศดาศเคัดอนโหดเดือนดอย กุมารเริ่มแรกเรียนคองเพียร
พาก ออย่าทอຍากดทหย่อนคิตถอนดอย หยคว่างเว้นจนเวดาไม่ถาคอย อายุ
น้อยหน้อยจะหมดล่งตไป แม้นหม่นเรียนเพียรจำทำไม่ขาด เณด็ยวณตาด
ยักยายอบายไต้ ไซกิจเพียรกิจปัญหาให้กตัวใจ แล่นดงในทางทำวิชาชาญ
ไม่เนนชากคงเสรีจัสราเร่งมต จะเด็คัดนภาสันทุกถนถาน ด้วยความวิชเชิต
ประเสรีฐนาน ย่อมเมิกบาตหญไทยไต้ไพรมุณย์ อ้นความคคีวิศูชทุกตั้งไซ
ซึ่งจะไต้กคด้วยยากหากอดหนุน คองเพียรพากยากแค่นแค้นอาศูร จึงเพิ่มพุด
ศูชศบายเมื่อปตายมือ ถารักศูชแม่นไม่ทุกซ์ไปก่อนแล้ว จะเพียรศูชเพียรวิศูช

สบายได้ง่ายหรือ แม้นเกยจกร้านการศึกษาก็ไม่หาญ เขาแต่คิดหรือคิดระอิด
 ระอา ถึงสมบัติสมบัติประยูรยศ ย่อมปรากฏต้องระบอญาหนักหนา ถ้า
 เกยจกร้านกอบกัจจวิทยา คงคำตอช้อยหน้าประชาชน บราณเจ้าหมื่น
 ประกอบชอบจะเกิด บัญญาแต่คิดแผนดินอันลัด ถ้าคร้านเกยไม่ประกอบ
 ให้ชอบกต จะทรพดเลื่อมถอยน้อยปรีชา เป็นคนโหดโหดเขดาเขาตุถูก ขอ
 เสียดปลุกความหมั่นจงหรรษา ให้รื้อชอบชอบชดวิทยา เกิดปรีชาอย่างไรจง
 ไคร่ครวญ หวังเจ้าเขียนเขียนนอกชวแตกอนนท ทงแบบบรรพแจกถจรม
 ครอบถัน แต่บอกกล่าวเจ้าอ่านพานเวรจน สอนแต่จรรูชนบประจบความ
 ถ้าใคร ไคร่รอดถาวรสารอักษร ต้องอาทรท่มทวไม่ผลัดตาม เทยงเจ้าระดับ
 ศึกษายายาม ออกไค่ตามหตายสำนกันหนักอรา ทงองอนวอนเวยนตง
 เพียรพาก แล่นดำปากยากแค่นนี้แล่นสำ บางกัไค่ได้ใจประสงค์จำนงมา
 บางกตาดอกเตยงไมเชยงชายู พระบาทพระบรมนทร์ป็นพภพ พระเดชบ
 พากฟ้าโลกาสถาน พระกรณายิ่งใหญ่ไม่ประมาณ แต่บุตรหลานเสงกา
 ขาดะออง จงไปรดตงโรงเรียนให้เรองรู้ แล่วมครด่อนเต็มอเต็มอสนอง
 ตงพระราชหฤไทยไม่ฉายปอง ให้เรองรอรุสนะบริตเรียน เมื่อใครใครไค่
 ศึกษาคิดประสาคร กตตาศมาคด้วยจิตระตถิตยต์เถยร คงได้สมตงอารมณท
 พุดเพียร ไม่ตองเจียรเสยงทรพยนบกันด ทงเฮมโอยโกษากระยาหาร
 พระราชทานเสริงสันทุกตงสรพ ส่มดหมกปากกาสารพรวณ ของควนน
 บอกเด็กให้เบีกตง พระราชทรพยนบจำแนกแจกครูสอน ประทานผอนกอ
 ให้สมอารมณทง พระกรณาแผแผอเจอประทง เงินพระคตงจ่ายเนอง
 เฮนกนอง ควรคหนึ่งตงพระเตชนเรศรวก สจามภกตกตัญญูชตงนอง เวงเรียน
 รัฟเฟืองรุ่งเรองรอง ให้สมปองทางประโยชนพระไปรดปราน สันนุสนชกต

กตอนอกัษรประโยค ฉายโฉลกแบบบรรพประพันธ์สาร เป็นตำนานาคากตอน
 สอนกุมาร พอใจอ่านรู้เรื่องเรื่องปัญญา หม่อมราชวงษหนูพนพนพนพน
 ในบ่อนบที่สามตามเตธา ใช้เชื้อชาติปราชเป็เรื่องเรื่องปรีชา ยังเขินชค
 ัจฉาไม่ถาวร ฟังแรกเริ่มเพิ่มเพียรว่าเรียนรัก ในสำนักนี้หดวงสาร
 ประเสริฐรู้สอน ภาททราบพจน์บทพดล้ามัดกตอน แต่หากว่อนอยากว่าชนทา
 ดอง แม้นพลาดพดงเพนพจน์ที่บทใหม่ ปราชจงได้โปรดเคิมเคิมมดอง
 ให้เพราพริ้งตำนานในทำนอง โปรดอย่าปองคตินด้วยหมิ่นเฮย ๗๖

๑ บ่อนสามความหมดสิ้น	สารแกลง
เทียบถ่ายฉายกลอนแจง	แจกล้อย
พอสืบनुสนธเสดง	สควกสตีบ เรื่องเฮย
ไปยังไปหยดย้อย	แยบเยองอย่างกระวี ๗๖

๑ สาเรศสรรวบใช้	เชิงเสียง นีนอ
หม่อมราชวงษหนูเรียง	เรื่องไว้
ไตรลาตชาตคำเคียง	เขินขัด อยู่นา
ปราชช่วยปรุงแปลงให้	สนิทถ้อยทางแกลง ๗๖

๑ แสดงความตามบ่อนอกัษรประโยค โดยโฉลกแบบบรรพทำน
 สรรสอน กัดสนบทหมดคำว้าสุนทร ภาตเด็กอ่อนเอิบใจได้ปัญญา ในที่อน
 ท้ายถ่ายความตามฉะบบ ใจสำหรับสอนค้ำยให้คักษา ในคำชอบกอบบอติดถ
 จดมา กุมาราเชญอ่านแต่จฉานจำ คือกบแกแต่คอกอกะทุ ออย่าจุ้สุดดวช
 ถัดถดำ จะอ่านเขียนเขียนวิจารณ์จำตำนาน ให้แม่นยำถองกระบวนอย่า
 รวงเว เนอความไตรฉรวใช้คำว้ากับ จงตฤกตรับใคร่ควมอยอย่าหวนเห คว

ใช้แก้แต่ต่อช่อกระเน จงถ่ายเทให้ถูกถ่วงกระบวนความ คำว่าแต่แต่ในย่อ
 ใช้ชอบ สำหรับกอบคำสูงในสยาม ถ้าใช้เพี้ยนผิดไปก็ไม่งาม จะมีความ
 คตินชอนินทา พระจอมจันโองหัด้าสยามีศรี บาทบพิตรพระบรมเมณฑรมา
 มกุฎเกล้าเจ้าราชบูรประชา พระกรุณาแม่เหนืออยู่เหนือของ หวงจะให้เขียนอ่าน
 ชำนาญพจน์ ให้ถกบทแบบระเบิดต้นทอง ทรงประกาศราชบัญญัติจัดของ
 ตามท่านองวาททมจริง สวชกเหตุเป็นอุเทศนี้เทศ์แสดง สรรแสดงแจกจบครบ
 ทกสิ่ง อทาทรรณผ่อนวางทอ้างอิง ถ้วนเพราพรังจริงใจได้ปัญญา จะชชด
 จดคาตามลำดับ คือคาทบทเป็นทหนังสือศึกษา คือคัยพคกับอาจารย์อ่าน
 มนตรา ฤพ้อคำมากับต่างที่ทางไกล แชนงโคะดวยกันกับเงินดบสน รูป
 ภาพนคตายกับคนเคียงได้ว รูปนคตายกับรูปนคบันไว กรุงไทยไกลกันกับ
 เขตวประเทศมอญ หยงพบปะกันกับชายทหมายมาด หนังสือบางทชอยู่กับเจ้า
 เฝ้าตั้งสอน มาชาวแข่งกันกับกาพอศิศร เรือแจวจริงแข่งกันกับเรือพาย ผู้
 รายแยงชงกันกับเจ้าทรพยสุ เมืองนคูปรบกันกับเมืองหลาย บินสำหรับ
 กับทหารชาญทุกนาย ว่างวางช่ายคูกับชาง้างาม เครื่องทองเวียงเคียง
 กันกับชนแกว บททศของคตอังกนแดงกับบทดาม คำคณชากันกับปลายท
 ราชความ กรุงสยามรักใคร่เป็นไมตรี กันกับกรุงตอนคอนส่งมรมิตร จะ
 ดกชคชอชบวนให้ถ้วนถึ ก็มากมายเห็นไม่หมดบทอช จะรวมชวจนความ
 ความดะบอง คือคนสามสองคนไปจนหลาย รวมการกายคำคิตสันิทสนอง
 เสมอเหมือนกันไปในทำนอง ฤททาของสิ่งใดได้ดวยกัน ควรใช้คำวากับ
 ประดับประคิษฐ ถ้วนชอบชิตเชิงใช้ไม่ผิดมัน หนึ่งของใดที่ไปได้มานั้น
 แดเดี่ยวไปด้วยกันก็ควรปอง เหมือนคนไปกับยามเที่ยวตามหา มากับมาจด
 ไม่มีสอง เพชรหายไปกับหีบใหญ่ที่ไว้ทอง ควรจำนองคำวากับประดับเคียง

คำว่าแม่แม่กระตือรือร้น สอง จงศฤงคารของศรจก้าประจำเตียง ชนทศนิจิต
 พจนานวนจิตเวียง ตามตำเนียงแนวเดิมเขาเดิมวาง มุมทรวัยให้พศราแก่ยาจก
 หนึ่งของยกฝากให้แก่หัวเมืองต่าง เจ้าของสจวนเลี้ยงเงินให้แก่นายระจาง อัน
 ของกลางศตสินให้แก่ใจหทัยตรง ทนกำไรคิดได้ไว้ตามควร แบ่งให้แก่ผู้เข้า
 ส่วนควรประสงค์ บานูชนิมอบใจแก่นายจง ตัวอายุคงชายไว้แก่ยามมา มี
 คำแก่ผู้ภรรยาระจก้า ฝากใจแก่เพื่อนบ้านสอาดทำ แม่นใจใจแก่คนจนอุรา
 ปดงใจแก่ภรรยาชิวาวาย แพร่แก่ใคร ๆ ไม่ร้ายนัก เสียทีแก่คนรักจักสตาย
 ของพี่เคศิศวรแก่บุญเจ้าคุณนาย ผู้หนึ่งหมายว่าแก่เพื่อนตักเตือนกัน ชตว
 อย่างอ่างข้อสั่งเขปแถดง ตามตำแหน่งวาททสี่กสนัน จงสั่งเกดกอบใช้ให้
 แม่นยำ อย่าพลาดพลาดเพี้ยนพดตจจนา คำว่าในแต่ตอกทชอน ท่านยกชเป็น
 ชนปนภาษา เป็นคำสูงสูงบทพจนา กุมารอ่านเขียนเร่งเพียรตรอง ว่า
 ทูลเกล้าทูลกระหม่อมม่น้อมประดิฐ ถวายในทตวงโดยจิตคิดส่นอง พระเดช
 ได้ชุบเกล้ากระหม่อมปอง ให้เรื่องของเลิศส่นองไม่รงนเร ถวายในเจ้าต่าง
 กรมปรารมภักดิ์ แดงคิดจกกันนในท่านเส นานดักทใหญ่ได้กระเถ โดยที่
 เจตนะนามภกคคจ ถวายพระพรแต่พิศรอดีศร เกษนิกรนรผู้เจ้าอยู่หัว กราบ
 ทูลแต่ผ้าตอองไม่หมองมัว ให้ศฤงคารจกความผิดคิดระแวง กราบทูลต่อเจ้าต่าง
 กรมสัมพระเกียรติ ให้ละเมียดเรียบร้อยค้อยแถดง เรียบค้อยเส่นาบคคคยช
 แฉง อย่ากตองแถดงศฤงคาราทพาท แฉงความค้อยผู้สำเวจราชการ เมือง
 นุกรมกรมการสำฐานที่ หนึ่งพ้องค้อยลชนคคคยค นชคชเชนใช้ภคคได้
 ตรอง นอกทกงานไซแก่แม่คำชาน พระราชทานแก่คุณบุญส่นอง หนึ่งให้แก่
 บอกแก่แต่ตบอง แฉงความแก่แท้ท่านองค้อยกระบวน คำว่าแต่ค้อยไซใน
 ทวา ค้อยคนทางทมาหาส่นองส่วน จะยกคำเขียนไว้ภคคใคร่ควจญ ค้อยรับแต่
 ขอแก่คจวเขียนประจำ เรียบแต่เร่งแต่เอาแต่เขา มาแต่เจ้าจนจตตะออยเปน

ชื่อข้า เรียกภาษาแต่ราษฎรไม่ขาดคำ สำนึกคำทำเป็นอย่างไว้อ้างอิง ว่า
 ย่อ ๆ กอไม้ให้ไหลเดือน ถอดกักเคอเนเด็กให้ตฤกนทุกสิ่ง แต่ตระน้อย
 นำเนืองเรื่องจริง เหมือนกับฉนวนร้องทานองเพลง

๑) หนังสือให้กตบครทสุดแหลม อย่าพดอมแพดมเร่งพิเคราะห์ให้
 เหมารเหมง สังเกตคำททานไซไฉนแตง สำเนียงเปล่งตัวสูงไม่จุงกลาง
 ค้ออักษรตั้งกลางเขาวางเรียง อ่านออกเสียงร่วมไซไม่ขัดขวาง แต่ตัวสูง
 ไว้อ่านาจขาดกับกลาง ไม่อาจอ้างออกจุงให้สูงพลอย เหมือนคำว่าลัดกล
 ลัดกนษ์พจน์ ลัดกรรจยทว่าลัดเกิดเล็จไซล้อย ลัดกนเป็นชั้นบรรพตลัดกรวย
 ลัดกคอยลัดกนขจนลัดกร ถกนก่อไฟเถิงระเวิงแสง ใจช่างแวงนภาจ
 นกรรจทานคาศีร เลือลัดกอดหอมพุงจรงจร ขจคมาแต่จกตบยอนขจครด
 ขจายแจ่มเชยขจทยอดเขา แลคังความลัดคเล็คำเล็จหนึ ลัดจกเดินทาน
 ลัด่านาคค ลัดคมทจบุรนทราเรียง ผดุงผดาใจเล็จจเมดจวอน เมดขงขทาน
 เขาขอนชนเรียงเล็จ ใสคิมแม่น้ำใสตงเรียง ลัดบงเล็ขงอิกเล็ขกแจก
 ออกมา ลัดบักลัดบาปลัดบงคงกาหนด นบขณบับคนลัดบถลัดบดว่า เขบ็จขบจร
 ลัดวนครบจ่านจจา นอ้านอ้อมนอ้อมมาคูนากตจ ยังลัดอาดยังลัดอิดเล็ขยนมอบ
 ลัดวนคாரบค้ำไตทไซทจ ชักมาแจกแจกกระจายพอหายมจ ที่ในคจแบบอย่าง
 อ้างจางา ยังมมากหดากตจนพนกาหนด จงจางจจจจถูกเว็จคักษา นชกค
 ทำย้อพ้อบัญญัติ กุมาราเว็จกาหนดแบบขทเฮย ๗

๑) กีบแก้แต่ต้อตั้ง	เต็มสาร
สาธกนที่สน่สถาน	ท่อนท้าย
สำหรับสำโกรมาร	มักหมั่น จำพ้อ
รับเร่งเรียนอยาราย	เรีสร้างสั่งสม ๗